

**NATIONAL ASSEMBLY OF
SEYCHELLES**

Wednesday 12th October, 2022

The Assembly met at 9am

National Anthem

Moment of Reflection

Mr Deputy Speaker in the Chair

MR DEPUTY SPEAKER

Bonzour tou Manm Onorab. Bann *staff* sekretarya e osi tou dimoun ki pe ekout nou swiv travay Lasanble Nasyonal pou sa Merkrede 12 Oktob. Ozordi nou travay prensipalman pou dominan par Prezantasyon en *Bill Construction Professionals (Registration and Regulation) Bill, 2022*.

So sa i prensipalman *item* lo nou *Order Paper* ozordi. Me bomaten Onorab Sylvanne Lemiel in demann mwan pou li fer en pti lentervansyon lo en size ki konsern serten paran kot lekol. Mon ava donn li laparol pou met son konsern avek Lasanble. Mersi.

HON SYLVANNE LEMIEL

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker, Bonzour tou mon bann koleg Manm Onorab. Tou bann dimoun ki pe ekout nou lo radyo e televizyon.

Mr Speaker sa ki'n ganny port a mon latansyon ozordi bomaten, mon panse petet in ganny port a latansyon bokou MNAs isi dan Lasanble, i se ki i annan en *issue school meals*, kot paran ki'n *call* pe dir nou ki zot in ganny enformen pou

fer provizyon manze pou zot zanfan ozordi, aköz in annan en *issue* lo kote *school meals* ki pa pe kapab vin delivre manze kot zot.

E pour sa nou ti a kontan petet as Lasanble ganny serten lenformasyon petet ek Minister Ledikasyon, eski sa *issue* i pou en *issue* tanporer ozordi ki zot pou kapab rezourd, or si i pou en *issue* ki pou eskal ziska sa semenn, pou zot kapab rezourd, pou zot vin devan pou zot fer konnen bann paran egzakte man ki'n arive e ki bann aksyon ki zot pe pran pou bann paran kapab konnen? Mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab pou anmenn sa konsern a latansyon Lasanble. E mon ava fer le neser pou ganny en leksplikasyon avek Minister o kour lazournen ozordi pou nou kapab raport avek Lasanble.

Prezan mon ava demann *parliamentary reporter* pou kriy Minis avek son delegasyon ki nou kapab *proceed* avek nou *business of the day*.

Bon aprezan nou ava akeyir delegasyon ki pou prezant sa *Bill* avek nou ozordi dirize par Minis pou Later avek Lakaz Mr Billy Rangasamy. I akonpanyen par Sef Egzekitiv *Seychelles Infrastructure Agency* Mr Jitesh Shah. I osi annan Sef Egzekitiv Lotorite Plan manmzel Angela Servina e son Depite kot *Planning Authority* Mr Terry Biscornet.

E mon prezimen ki o kour lazournen en reprezantan sorti kot Biro *Attorney Zeneral* pou zwenn nou. Byenveni dan Lasanble

Nasyonal e mon swete ki nou kapab pas en bon lazournen travay ansanm. Mon ava prezant demann *Chief Whip* LDS pou prezant Mosyon pou *Second Reading of the Bill*, silvouple.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou lekip. Bonzour tou bann Manm Lasanble Nasyonal. Bonzour tou dimoun ki a lekout. Mon ti a kontan avan mon fer anmenn Mosyon felisit Minis pou Lazournen Labita, ek travay ki ou Minister in fer pandan sa peryod letan e ki zot pe kontinyen fer.

Mr Speaker parey nou *Standing Orders* i fer provizyon, anba *Standing Orders 69(2)*, mon *move* ki *Bill Construction Professionals (Registration and Regulation) Bill, 2022* i ganny lir en Dezyenm Fwa. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. E mon ava demann segonnman? Onorab Esparon?

HON REGINA ESPARON

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun a lekout. Mr Speaker Mosyon in ganny segonde.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. E aprezan mon ava envit Minis Rangasamy pou li fer lentrodikeyon *Bill* devan Lasanble. Mersi.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker *Leader* Lopozisyon mon vwar li i pa la. *Leader* Zafer Gouvernman osi mon aprann zot absan. Me mon oule dir bonzour tou bann Manm Onorab

ki prezant, e tou piblik ki a lekout bomaten. Mon priye parey labitid ki Bondye i beni nou dan nou deliberasyon ki keksoz i a pas dan en fason pozitiv e profesyonnel.

Mersi pou akey mwan e mon lekip ankor enn fwa isi dan Lasanble e pou donn mwan laparol. Vreman i fer nou en gran plezir Mr Speaker, pou vin prezant nou Lasanble Nasyonal avek sa *Prozedlwa Construction Professionals Council Bill, 2022*.

An Kreol nou kapab tradwir li koman sa *Bill* pou bann Pwen Konsiny pou Regroupman bann Profesyonnèl dan Konstriksyon.

Mr Speaker mon konpran ki pou plizyer lannen deza, ki nou Minister ti pe sey travay lo en Prozedlwa ki pour bi primordyal e regroup tou bann profesyonnel, ki pe travay dan Sekter Konstriksyon. Boner sa lannen avek kolaborasyon etrwat Biro *Attorney Zeneral*, nou'n fer li nou priyorite pour ki nou finaliz sa travay enn fwa pour tou.

Sa pou aliny nou avek bann pratik Lendistri Konstriksyon lo en nivo enternasyonal, enkli nou bann pei vwazen.

Alors se avek plezir ki nou pe prezant sa Prozedlwa avek Lasanble ozordi. Parey nou'n antann dir lo medya sosyal e rezo sosyal resaman, sa Prozedlwa in sirtou envit, ouswa ensit plizyer deba e konsern lo sa size dan nou pei. Pou mwan sa i endik nou, ki i annan bokou dimoun ki pe montre lentere lo sa size.

I enportan note Mr Speaker ki ler nou koz lo bann profesyonnel dan sa konteks, nou pa pe fer referans avek bann kontrakter. Bann kontrakter i enplimant konstriksyon e sa *Bill* pa pe fer referans avek zot.

Me anba sa Lalwa nou pe plito ankadre e met lanfaz lo bann profesyonnel tel ki, bann arsitek, enzenyer eksetera, dan konstriksyon.

Mr Speaker, mon swete ki apre ki nou'n diskite sa size ansanm ozordi, nou a kapab eklersi tou bann konsèrn ki'n leve lo sa size. San tarde Mr Speaker ou a dakor ek mwan, ki nou bezwen fer en parkour, ouswa en analiz, kote nou sorti, e kote ou ete lo sa size profesyonnel dan konstriksyon dan nou pei.

I kler ki sa bann dernyen lannen ki'n pase, in annan bokou konplèt vizavi size profesyonnel dan konstriksyon ki Lotorite *Planning* e osi *Fair Trading Commission FTC* in resevwar kot bann manm piblik. Ozordi dan nou pei nou annan profesyonnel dan konstriksyon ki eparpiye en pe partou.

Alors bi sa Prozedlwa, se pou anmenn zot tou ansanm anba en sel parasol, en sel Konsey, pou ki nou a kapab elev standar dan lendistri, e osi donn zot sa respe profesyonnel ki vreman zot merite, parey i leka avek bann lezot Konsey tel ki bann Konsey Ners, Konsey Dokter, eksetera.

Pou ed nou finaliz sa Prozedlwa, in annan plizyer konsiltasyon ki'n ganny fer avek diferan group dan sa lendistri, e pli resaman avek bann profesyonnel zot menm dan sa sektè. Mr Speaker la mon bezwen soulinyen ki dan sa bann *meeting* konsiltasyon la mazorite - mon repete la mazorite bann partisipan, ti konpran bi e an faver sa Prozedlwa. Annefe sa Prozedlwa i fer provizyon pou met an plas en Konsey ki an gro pou desaz sa bann fonksyon swivan;

Premyèman gard en rezis bann diferan kad profesyonnel endividi e biznes, ki kapab ofer en servis profesyonnel dan domenn konstriksyon dan Sesel.

Dezyèmman, regilariz bann kalifikasyon akademik e pratik bann profesyonnel dan Sektè Konstriksyon dan nou pei.

Trwazyèmman, entrodwir e aplik bann mezir disiplinè si i nesèser, lo bann profesyonnel ki ganny trouve koupab pou neglizans ouswa bann move pratik dan zot domenn.

Katriyèmman, donn sa lopòrtinite pou bann lesanz konesans e kolaborasyon, ant bann profesyonnel dan lendistri pou byennet sa bann sektè.

Senkyèmman, vin sa platform atavèr ki bann profesyonnel dan sa sektè avek en sel lavwa, i a kapab pouse pou bann sanzman pozitiv dan zot lendistri.

Sizyèmman, asir bann standar nesèser e bann bon pratik anliny avek bann etik profesyonnel dan lendistri.

Alor Mr Speaker i evidan ki en tel Konsey profesyonnel, pou anmenn bokou benefis dan sa sektè.

Mr Speaker mon oule profite pou remersi tou bann pratikan nesèser e onnet, ki pe pratik lo sa sektè pou bokou lannen. Mon oule lans en lapel spesyal avek tou profesyonnel ki dan sa Sektè Konstriksyon, pou akey sa nouvo linisyativ pozitivman.

Mon eksite pou vwar sa Konsey vin an plas e bann profesyonnel vin devan e ganny anrezistè o pli vit ki posib, pou nou kapab demare ansanm. Avek sa Mr

Speaker mon konvenki ki bann Onorab prezan ozordi, pou donn tou zot sipor pour ki sa Prozedlwa i ganny vwar dan lentere Lendistri Konstriksyon e dan benefis nou zoli pei Sesel.

Parey nou ti komanse, i nou lapriyer ki Bondye i kontinyen beni nou pei e sertenman nou deliberasyon ozordi bomaten. Mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Minis pou lentrodiksyon. Donk aprezan lasal i ouver pou deba lo merit zeneral *Bill* ki devan nou. Premye entervenans Onorab Esparon.

E mon ti ava kontan letan ki Onorab Esparon pe entervenir, bann Manm ki pou koze i dir mwan pou mwan kapab konnen ki mannyer mon pou *manage* letan, koumsa enn fwa ki mon pa war lannen in fini leve pandan son lentervansyon, mon pe ferm mon lalis. Mersi bokou. Onorab Esparon *proceed*.

HON REGINA ESPARON

Mersi Mr Speaker. Mersi pou permet mwan dir detrwa mo an sipor pou sa *Bill* ki devan nou. Pou etabli en Konsey pou bann profesyonnel dan konstriksyon. E mon konstate ler ki mon'n fini ekout Minis, ki en Konsey ki byen merite kot sa bann profesyonnel a ganny regularize e anrezistre.

Parske Mr Speaker, ozordi ler ou regard dan la realite i annan dimoun ki fer fas ek en kantite problem vizavi bann konstriksyon.

E parfwa zot napa sa landrwa pou ale e de lot kote ou annan sa bann profesyonnel kalifye dan sa bann domenn konstriksyon, ki war zot an konpetisyon avek bann ki pa

kalifye;- par egzanz bann arsitek ki'n fer letid aletranze ek bann lezot teknisyen *draftsmen* ki pa'n fer sa letid me selman i annan kalifikasyon en *draftsmen*.

E dimoun ki war zot dan difikilte, zot vir an ron e parfwa zou war zot dan en vid, letan ki zot rankontre serten lobstak. E la parey ki *Bill* pe demande, i pou ankadre bann profesyonnel parey arsitek, enzenyer, *surveyor* e lezot.

E en keksoz ki nou pe realize pli nou debat, pli nou pou debat lo sa Mosyon, se ki i osi annan mankman sa bann kalite profesyonnel. E Lartik 14 sa *Bill* i fer kler lo kategori profesyonnel ki kapab ton anba sa Konsey.

Mr Speaker Lartik 16 e 17 i koz lo zot kalifikasyon, tandis ki Lartik 18 i koz lo bann paramet pou anrezistre koman en *corporate member*. Mr Speaker sa *Bill* li menm pe rod pli bon fason pou protez sa bann profesyonnel, e an menm tan fer ki bann konsonmater, i osi ganny bann louvraz ki a laoter e lo standar enternasyonal.

I pou permet ki sa bann profesyonnel i anrezistre parey Dokter, parey Minis in dir nou;- parey Dokter i annan son Konsey - *medical professional* i annan son Konsey, Ners osi i annan sa ki pou li. *Teachers* i annan sa ki pou li. E zot osi koman bann profesyonnel zot ava annan zot prop Konsey.

Se sa transformasyon ver modernite ek bann fason pou adopte bann bon *international practices* ki sa nouvo Gouvernman pe anmennen, kot nou Gouvernman pe bouz nou pei pli devan.

E sa *Bill* pe osi al pli lwen Mr Speaker, pou permet en dimoun ki dan sa bann ki dan sa bann domenn ki napa sa kalifikasyon lo papye, me i annan sa leksperyans pou plis ki 10an dan sa domenn, pou li osi kapab ganny konsidere pou anrezistre anba sa Konsey. Apre ki Konsey i satisfè, apre ki zot in soumet zot laplikasyon kot mon mazin en bezwen annan serten swivi ki a ganny fer avan.

E Lartik 19 i dir ki sa pou ganny determinen apre ki Konsey in fer *investigation*, e sa pou ganny fer dapre letan ki Konsey i a determinen parey Lartik 20(2) in dir. E ler sa pou ganny finalize, sa dimoun pou osi ganny en sertifika anrezistremant.

Ozordi zot a dakor avek mwan, ki i mank osi bann lenspekter dan domenn konstriksyon, ki kalifye, ki kapab evalye en louvraz dan son totalite. E sa i en *area* kot ANHRD ki nou fek *repeal* son Lalwa yer, i devret pran kont sa mankman. E mazin ofer bann kour dan sa domenn a lavenir, pou pei ganny bann *Construction Inspector* ki kalifye.

Mr Speaker nou bezwen aksepte ki bann *Development Control Officer* ki fer lenspekasyon ozordi, petet si zot ti ganny plis bagaz pou vin bann *Construction Inspector* byen kalifye, ti pou en *plus* dan zot louvraz. E sa ti pou ed zot pli byen konpran e evalye en louvraz kan en louvraz in ganny fer alaoter, dan son totalite dapre plan ki enzenyer e arsitek i donnen.

Wi, ozordi nou annan SBS ki pe verifiye standar dapre son kapasite paramet ki i travay avek. Nou osi annan *Fair Trading Commission*, ki pran en pe bann tes *grievance*. E i

annan pa mal *case* ki ou tande tanzantan pe dir raport kot Biro *Fair Trading*. E sa i pa zis dan domenn prive, i osi annan louvraz Gouvernman ki ganny ki pa ganny fer alaoter.

Me an dizan sa, mon pou dir ki parfwa i annan bann pti kontrakter ki donn ou en louvraz byen ki lo standar, e ou santi sa avan ler pou ou larzan. E la mon mazin ban kontrakter parey Jumaye e lezot, ki li i fer sir ki son *finishing* in byen ganny fer e son travayer in delivre.

Tanka i annan lezot ki parfwa i donn latet fermal, louvraz pa alaoter, i tord. E la ou war ou, ou bezwen komans monte desann kot SBS, pou get sa kalite materyo ki'n ganny servi e kot *Fair Trading* pou rod serten zistifikasyon.

Mr Speaker, sa *Bill* pe osi fer provizyon pour ki sa Konsey i kapab retir non en dimoun lo lalis, si sa dimoun in *breach* bann kondisyon, oubyen i annan sa ki nou dir *professional misconduct*. E dan seksyon 5(1) i adres sa. E seksyon 6 ki koz lo konpozisyon sa *Appeals Board*, kot menm en Manm *Fair Trading Commission* pou osi form par dan sa Konsey.

E i osi etabli bann paramet ki sa bann profesyonnel i a kapab fer en *appeal*, ler Konsey in prezan en serten desizyon ki zot *aggrieve*. Mr Speaker avek sa detrwa mo, mon pou donn sipor sa Prozedlwa. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab Esparon. E parey mon ti'n demande letan ki Onorab Esparon ti pe entervenir, *so far* i annan 7 Manm ki'n endike poudir zot oule koze, enkli en Manm ki pa dan

Lasanble *right now*, me ki'n tande ki mon'n dir. So napa personn ki'n endike ankor.

So mon pou ferm mon lalis. Mon war en lot la, *LOTO* in dir met son non. Akoz mon pe fer sa? Akoz pou mwan kapab *manage* letan. Mon ti oule ki *at least* bann entervansyon nou fini *by* midi, ki apre midi nou konsantre lo *Committee*. Konmsi mon pa pe oule ki dimoun vin tranpe, vin zwe dernyen minit apre i anbaras mwan avek *managing the time*. Ok? Prosen enterven an se Onorab Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Bonzour tou Manm e tou dimoun ki pe ekout nou. Mr Speaker mon ganny sans fer en pe konsiltasyon lo sa *Bill* e ozordi mon pou al en pe ase detaye pou bann dimoun i pa'n ganny sans vin sa konsiltasyon, pou zot kapab konn konteni sa *Bill*.

Mr Speaker lobzektif sa *Bill* se pou etabli en Konsil apele *Seychelles Council of Registered Professionals in Construction*. Sa Konsil pou annan en total 6 manm, enn dan sa bann manm pou sorti kot Lotorite *Planning* avek 6 lezot manm ki sorti parmi bann manm ki'n anrezistre koman profesyonnel dan konstriksyon, e elekte par bann manm zot menm.

Si sa bann manm ki'n anrezistre, pa'n kapab elekte zot 6 manm, Minis pou annan pouwar pou apwent lezot Manm. Dan lespri latransparans sa Lalwa pa dir ki *minimum* manm, ki manm i bezwen elekte, avan ki Minis i bezwen apwent lezot manm.

Mon ti ganny eksplike ki sa i bezwen koumsa, dan lenstans ki sa bann manm i deside pou pa pran par dan eleksyon pou elekte en *Council*. Dan sa *Council* pa pou posib annan de manm ki sorti dan menm profesyon. En legzanp pa pou kapab annan de manm ki donn servis *quantity surveyor*, oubyen ki donn servis *building surveyor* a lafwa.

Sa *Council* i annan 6 manm. Son *Chairman* pou ganny swazir parmi sa 6 manm. Manda sa *Council* i pou 4an e pou kapab ganny renouvle. Travay sa *Council*, se pou mentenir en rezis lo tou endividi e biznes ki kapab ofer servis arsitek, enzenyer, *quantity surveyor*, *building surveyor*, avek lezot servis ki annan keksoz pou fer ek servis konstriksyon dan Sesel.

Regilariz pratik bann profesyonnel konstriksyon dapre zot kalifikasyon;

Enpoz mezir disipliner e penalti lo profesyonnel konstriksyon, ler zot in ganny vwar koupab e neglizans oubyen okenn lezot move pratik.

Sa *Council* pou osi annan pouwar pou sispann e anpes profesyonnel kontinyen donn zot servis manm piblik, kot i neser pou sov lavi, lasante e propriyete piblik.

Tou profesyonnel konstriksyon pou bezwen annan en **license*, en lasirans pou kouver pert e domaz pou lekipman. Bann lekipman ki pou pe ganny servi pou konplet sa servis ki pe ganny ofer pou piblik. E pou osi kouver okenn aksidan lanmor, dezabilite permanan an koneksyon sa servis ki pe ganny ofer.

Sa *Council* pou osi annan pouvwat pou apwent en Komite Disipliner ki pou konpri 3 dimoun.

Mr Speaker mon osi annan konsern lo sa *Council* par enterim. Dan *clause* 10 i dir nou en *Council* par enterim pou ganny apwente par Minis. I dir nou apwentman i pou 18mwan. I dir nou ki kantite dimoun pou annan lo sa *Council* tanporer. Me keksoz ki i pa'n dir dan sa seksyon, se prosedir ki Minis pou servi e ki fason Minis pou fer sa bann apwentman, vi ki a sa moman okenn anrezistremant pa ankor ganny fer.

Mr Speaker dan sa *Bill* i osi fer sorti serten konsern, lo bann profesyonnel ki donn servis. Dan sa *Bill* i osi koz lo bann problem ki Manm piblik i fer fas avek, serten profesyonnel ki relye avek Lendistri Konstriksyon. Tel parey servis enzenyer, arsitek, *quantity and building surveying services*, par serten dimoun ki pa kalifye e enkonpetan ek defayans dan zot travay, ki kapab koz en menas pou lasante, sekirite e andomaz propriyete piblik.

Kontribye pou ogmant kou konstriksyon; retar pou piblik an term rektifye problem ek *building*. Avek tousala dapre Minis, i annan en nesosite pou asire ki zis dimoun i kalifye, ki devret pe donn sa bann servis.

Mr Speaker anba sa Prozedlwa, profesyonnel konstriksyon pou ganny klasifye dan 3 diferan klas. Manm profesyonnel, *Graduate* e Manm *Corporate*.

Manm profesyonnel pou ganny konsidere koman bann eksper. Pou en Manm kapab ganny stati en profesyonnel, sa dimoun i bezwen

annan en *postgraduate degree* donnen par en liniversite, ki byen ganny rekonnèt dan disiplin e relasyon avek konstriksyon.

Avek 2an leksperyans dan servis ki pe ofer. Oubyen sa dimoun i annan en *undergraduate degree* donnen par en liniversite ki byen ganny rekonnèt, avek 4an leksperyans dan servis ki i pe ofer. Si sa dimoun napa Degre Iniversiter, i pou bezwen fer en legzanmen ki pou ganny organize par sa *Council*. E sa dimoun pou bezwen pas sa legzanmen. E i bezwen annan 10an leksperyans depi ki i pe donn sa servis ki i pe ofer.

Sa Manm ki pou tonm anba kategori *graduate* pou selman kapab donn bann servis ki relye avek konstriksyon si i annan en Degre Iniversiter e i napa okenn leksperyans pratik. E dapre sa Prozedlwa sa dimoun i bezwen swiv tou bann *requirements* ki'n ganny spesifye par sa *Council*.

Mr Speaker i enportan ki Minis i eksplike, akòz ki pou profesyonnel tou i kler, me pou *graduate* anba *clause 17(c)* i dir i *quote*; “*shall comply with any requirement as may be specified by the Council.*” Kwa ki pou ganny spesifye an plis i pa kler.

Mr Speaker *clause 17(2)* en dimoun ki oule anrezistre koman en *graduate* i pa kapab donn son servis, me i pou bezwen fer li dan en lanplwa anba sipervizyon e kontrol en manm ki'n anrezistre koman en manm profesyonnel. Ziska ler sa manm i anrezistre koman en manm profesyonnel.

Mr Speaker mazorite bann manm donnen kalifikasyon, zot in fini etabli zot lekor ou zot biznes

avek tou zot bann dimoun neserer pou zot fer marse zot biznes. Eski i pa pou en *challenge* pou sa bann dimoun ki tonm dan kategori *graduate* e ki pe *practice freelance*? Eski Minis i kapab eksplik nou sa pou benefis sa bann dimoun ki tonm dan sa kategori e zot riske vwar zot napa en biznes.

E bann manm *corporate* ki enkli bann konpanyen group, *partnership* ki ofer servis konstriksyon. Stati manm *corporate* pou selman ganny donner si enn zot direkter, *manager*, partner, travayer oubyen endividi, ki an kontrol sa konstriksyon profesyonnel, i anrezistre koman en manm profesyonnel.

An plis ki sa manm *corporate*, pou selman ganny otorizasyon pou ofer servis, ki manm profesyonnel sa konpanyen oubyen sa *partnership*, in ganny otorize par sa *Council*.

Finalman, ler enn sa *corporate* in ganny sispann, oubyen ganny tir lo rezis Profesyonnel Konstriksyon, sa manm *corporate* pou responsab pou okenn penalti finansyel ki sa *Council* i enpoz lo li. Minis i osi annan pouvwar pou regilariz tou bann keksoz ki asosye avek ban *manager* proze, e lezot ankor, e osi bann teknisyen. Minis pou osi apwent en *Appeals Board*. En Manm pou sorti kot Lofis *Attorney Zeneral*, enn kot *Fair Trading Commission* enn dan sekter prive.

Mr Speaker mon pa krwar ki *Fair Trading Commission* vi ki i en regilater i devret lo *Appeals Board*. Nou konnen ki ler en manm piblik pa satisfè ek son travay ki'n ganny fer par en konstriksyon *service provider*, enn bann *avenue* ki zot kapab ale

apart *Disciplinary Committee*, se refer zot la avek *Fair Trading*.

Eski si *Fair Trading Commission* i ganny reprezante lo *Appeals Board*, sa bann profesyonnel konstriksyon pou ganny en *fair deal*? Se pour sa rezonn ki mon pa krwar *Fair Trading Commission* i devret pe ganny reprezante lo *Appeals Board* sa *Council* Profesyonnel Konstriksyon.

Mr Speaker, bann dimoun ki partisip dan konsiltasyon, zot osi krwar ki sa reprezantan ki pou reprezant lentere sekter prive, i devret ganny spesifye byen kler lekel. Mr Speaker i kler ki si ou pa'n anrezistre ek sa *Council* ou pa pou kapab vin en manm.

E ou pa pou kapab partisip dan konnen proze konstriksyon, oubyen ofer okenn servis ki relye avek lendistri konstriksyon. Mon ti a swete ki Minis i eklersi sa pou sa bann dimoun. Mon tre konsernen pou bann dimoun ki deza pe angaz zot dan servis biznes konstriksyon, me apre ki zot kalifikasyon in ganny verifye, zot pa ganny vwar ki zot kalifye, ki pou arive avek zot?

I tre enportan ki Minis i donn leksplikasyon, pou sa group dimoun konpran kote zot debout vizavi en tel desizyon. Eski zot pou kontinyen donn dan zot biznes? Eski zot pou ganny re klasifye dapre zot nivo e konpetans?

I kler ki ler sa Lalwa in pase, zot tou pou bezwen al anrezistre avan ler zot ganny met lo sa rezis. Mr Speaker, mon swete ki tou dimoun ki deza dan biznes dan servis konstriksyon, i a kapab kontinyen fer zot biznes pou kontinyen sonny zot

fanmir e personn pa perdi zot biznes e zot travay. Mersi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab Gill. E baze lo prezantasyon Onorab Gill in koz apepre 15 minit. *So this is the norm* ki nou pou al avek, maksimonm ki mon pe donn tou bann Manm. Mon repete mon pe donn maksimonm 15 minit. E pou bann entervansyon ki pli kourt nou ti ava apresye i ava fer nou fer lekonomi letan. Prosen entervenman mon pe kriye se Onorab Michel Roucou.

HON MICHEL ROUCOU

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek de 2 *CEO*. Bonzour tou Manm Onorab. E en bonzour spesyal se pou zabitan Mont Fleuri.

Mr Speaker ler mon pe asize mon pe get sa *Bill* ki Minis in anmenn kot nou la, mon santi li poudir, mon santi ki i vreman enportan, dan sa letan kot nou ete la nou war poudir si ou fer en pti vire isi menm lo Mahe ouswa Praslin, ou pou war ki kantite devlopman ki i pe annan dan diferan distrik.

E souvandfwa, ler ou pas lo bann sit konstriksyon i rarman ki ou pou war en dimoun konmela ki pa pe fer *ground* + 3 ouswa menm 4. E devlopman osi ki pe arive, nou war avek bann *Housing Estate* osi ki pe ganny fer avek demann lakaz. E nou war poudir se ki sa *Bill* i vreman enportan, akoz sa i pou ed nou bann profesyonnel ki dan sa domenn.

Akoz mon dir ki sa *Bill* i enportan Mr Speaker? Ozordi mazorite fwa ler ou pas lo bann

landrwa kot in fini ganny *build* ouswa lakaz, ouswa menm bann *block flat*, ou war poudir tanzantan i annan bann serten pti defayans. Mon a dir poudir se ki sa bann profesyonnel zot pa konn zot louvraz. Be selman i annan serten landrwa kot i demann groupman.

Parey Minis ler in prezant sa *Bill*, se ki i enportan ki nou tou bann profesyonnel ki la deor, nou vin ansanm. Akoz nou war poudir i annan sa dekalaz kot sakenn i dan son pti kwen, zot pe pratik sa ki zot, zot konnen. E la i sa letan *once* ki sa Konsey pou ganny etabli, kot i pou anmenn tou nou bann profesyonnel dan sa domenn ansanm, pou gete pou nou analiz bann plan. Akoz i enportan la, ki nou asize ansanm koman en pti zil pou nou kapab konnen vreman ki *the way forward* avek bann devlopman ki annan.

Ler mazorite fwa ler ou pe get bann teren ki annan, ki mannyer bann devlopman konstriksyon bann lakaz pe komans fer, mazorite lakaz ki ou pe war i pe ganny fer lo pilye. Akoz ou war poudir ki mannyer ou kapab dir sa landrwa i ete, li menm li sa teren i ete, kot dimoun pe dir toudsort fason pou zot kapab fer en lozman ek zot fanmir.

Be la kot sa bann profesyonnel i antre Mr Speaker, pou zot kapab *advice* ede, anmenn bann nide ki pou kapab fer sir poudir bann plan ki pe vini, i vreman ou kapab dir pou ede ki sa i ava vin lo sa nivo sekirite lo kote lasante li menm li, pou nou bann piblik.

Mr Speaker apre i annan sa lot bout ankor, ki mon pe gete dan sa *Bill* ki pou ede, ler pou annan sa

Konsej li menm li kot la i pou kapab ganny dil avek bann mal pratik - negligans li menm li, kot la bann dimoun. Akoz ozordi nou war i annan bokou dimoun la deor ki petet zot annan en dezapwentman avek serten sa bann dimoun dan sa domenn, akoz petet ki mannyer zot in ganny *advice*.

E ler mon pe get li lo kote sa Konsej, li menm li ki pou ganny etabli, sa pou ede kot sa bann dimoun pou annan en laport pou zot al tape. E pou zot kapab ganny en solisyon kapab li menm li. Sa pou ede osi Mr Speaker kot pou annan bokou disiplin;- parey pe dir dan sa *Bill* i pou annan disiplin, i pou kapab ganny bann gidans ek sa bann dimoun ii pug any mete lo sa *Board*.

Be selman Minis mon war poudir se ki lo sa Konsej i pou annan en zofisye *Planning* ki pou ganny apwente. E mon war avek nouvo Departman Lenfrastriktir, si i osi tou ki mannyer zot, zot pou antre, ki demen zot osi zot kapab ganny bann gidans. Akoz avek bann devlopman ki nou pe war - parey la nou pe war i annan lopital La Digue ki pe ganny fer, e tousala i pe tonm anba Lenfrastriktir.

E pou mwan mon menm mwan le mon'n lyez avek sa Lazans, mon'n war poudir zot annan bokou keksoz zot pe dil avek. E menm i annan bokou presyon, lekspektasyon piblik deor an term bann prose, zot panse poudir se ki keksoz i fer la pour la.

E zot napa sa fason pou zot espere ki mannyer zot, zot pou antre ladan. E osi mon mazine se ki i enportan la deor pou nou konnen kantite Seselwa li menm li, ki pe angaz li dan sa formalite li menm li. E sa petet ler sa Konsej pou'n ganny

etabli Mr Speaker, sa osi pou ed nou bann zenn pou kapab donn zot sa kouraz pou zot antre dan sa domenn enzenyer li menm li.

Surveyor ki ozordi nou war poudir i mank en bon pe dan pei. I annan tro bokou louvraz ki nou an antre e bann dimoun ki pe antre dan sa louvraz. E osi ou kapab ede pou nou vwar e konn bann dimoun ki annan sa kalifikasyon dan sa domenn.

Mr Speaker mwan mon pa pou al tro long lo la. Mon war poudir a *Bill* i vreman enportan dan sa letan kot nou ete la. Mon dir mersi Senyer mwan osi, ki ziska ozordi nou pa ankor ganny okenn gro lensidan, ki petet in kapab kout lavi an term bann devlopman ki pe ganny arive, bann konstriksyon.

E selman ankor lo la, i annan bokou bann *housing estates* ki'n ganny fer dan lepase ki annan bokou ou kapab dir bann pti bout ki devret pe ganny revwar, parey nou war poudir i annan bokou bann *housing estates*, kot i annan dan plafon kot bann bout beton pe tonbe.

E petet sa i bezwen bann enzenyer avek sa kalifikasyon, pou zot kapab *advice PMC*, ki mannyer pou dil avek sa avan ki demen nou war poudir i annan okenn dimoun ki kapab ganny tape dan en fason ou en lot, pou zot perdi swa pou ganny kek dimal.

Mr Speaker mwan mon pou donn mon sipor sa *Bill*, akoz mon war poudir i vreman enportan la. E mwan mon konsej la pou bann profesyonnel la deor, la i sa letan pou vini pou groupe. Sesel i pou nou tou e pou nou kapab ede pou anmenn nou pei pli devan. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab Roucou. Prosen entervenan Onorab Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis ek *panel* ek tou Manm ki a lekout e piblik an zeneral. Mr Speaker *Bill* ki devan nou i pe anmenn plizoumwen en kad legal pou armoniz en pti gin, an menm tan met lord mon kapab dir, lafason ki serten travay i ganny fer dan Sekter Konstriksyon.

E Sekter Konstriksyon i en sekter ki vreman enportan, kot i konsern devlopman dan nou pei. E osi nou osi konnen poudir sa sekter i plizoumwen ganny kontrole par bann lakonpanyen, ki mon kapab dir - laplipar i bann etranze lorizin mon kapab dir, e ki sirtou bann serten klas ki nou war ozordi nou tou nou konnen sa bann lakonpanyen ki pe fer bann travay.

E i annan en lot group ankor ki i anglob en pe nou bann pti Seselwa ordiner mon kapab dir, baze lo zot klas. E Mr Speaker mon krwar ki nou pe al en bon direksyon kot i konsern sa *Bill* i konsernen. Me selman nou bezwen osi regard osi lenpak ki sa i anmennen an term *timing*, preparasyon li menm, pou nou kapab anmenn sa sekter ki pou *comply*, ki pou *abide* avek regilasyon baze lo sa bann profesyonnel ki pe ganny anglobe, ouswa ki pe ganny anploye anba sekter li menm.

E enn bann desizyon mon krwar ki pou apiy sa, se sa *Council* ki pou la pou kapab in sa lizye, sa *oversight* lo travay ki sa bann profesyonnel, sa bann enzenyer, sa bann *civil engineers*, sa bann arsitek,

sa bann *quantity surveyors* e osi bann ki sipoze *supervise* bann loperasyon konstriksyon.

Me sa Mr Speaker li menm li i pa dir tousel, i pa ase si ler mon pe dir pa ase se malgre ki pou annan *Council* ki pou ganny kree osi i bezwen annan sa lizye etrwat ki bann Departman tradisyonnel, ki annan travay pou fer avek sa sekter li menm prezizeman parey *Planning Authorities*.

E osi bann antite ki Gouvernman i met an plas demokratikman pou siperviz konstriksyon, me osi lefe ki dan konstriksyon tou kou i *involve* bann kontra ki *involve* en resours finansyel en lenvestisman osi i bezwen ganny pran an kont.

Mon dir sa Mr Speaker akoz nou'n war bann lenstans dan lepase kot in ansan bann *cases* ki'n devan Lakour ki'n bezwen ganny arbitre. E resaman la nou'n deza annan en gro *case* la mon kapab dir ki *ongoing* avek en gro lakonpanyen, ki *ongoing* osi - san ki mon pou bezwen antre dan detay pou rezon *subjudice*,

nou war poudir i annan serten fason fer ki bezwen ganny aranze. Aranze akoz parfwa letan sityasyon i leve baze lo serten move pratik, ouswa sa *malpractice*, i annan gran pert ki arive avek. I annan gran pert ekonomik e osi i annan sa ki nou apel pou sa endividi ki enplike li menm, son repitasyon i *at stake*.

Koman en profesyonnel. E ler ou limaz i ganny sali pou move pratik, pou pa *comply* avek bann regilasyon ek Lalwa, byensir ou koman en profesyonnel, ou pou war ou dan en sityasyon kot ou kapab perdi serten travay, perdi kontra;-

sirtou Gouvernman ki li enn bann pli gran kontrakter ki egziste dan pei, kot i bezwen e sa bann kad profesyonnel pou fer son travay.

Now, Mr Speaker letan mon pe get bann rezondet pou sa *Bill* li menm li, en eleman ki'n *capture* mwan se la fason ki prosedir i bezwen ganny fer. E se sa ki mwan mon'n dir sa *timeline* ou pa pou kapab tay ek sa, akoz ou pou bezwen pe donn serten letan.

Petet Minis taler i a dir nou petet ki kantite letan, akoz mon pe pran en legzanp parey kreasyon *IECD* letan ti ganny fer, pou regulariz sa sekter *childminding - daycares* nou ti war poudir ti annan en pti group ki ti reste a kote ki pa ti anvi anrezistre, ki ti anvi vin en manm me zot pa ti - zot loperasyon ti kontinyen.

Zot pa ti ganny dir ou pa pou kapab, *practice* sa profesyon ki ou ladan. So nou bezwen osi etabli serten konteks dan sa laliny, pou nou kapab anmenn bann ki ankor dan dout. I en nouvo keksoz ki zot pe al antre ladan, pou zot konpran e pou vann lespri ki par deryer sa. Mon krwar i enportan sa.

Akoz bokou la ater, zot pa ankor pe tro konpran. Malgre nou'n fer sa diskisyon nou'n zwenn ek zot, i annan ankor serten dout retisan. E se la ki Gouvernman, Minister, Departman, i bezwen sorti ankor pou kapab vann sa nide, vann sa prodwir ki ava dan lentere - pa pou zis dan lentere legal me osi dan lentere sa profesyonnel ki pe *practice* dan sa profesyon.

Lot pwen Mr Speaker se nide pou anglob sa bann profesyonnel ansanm, se pour ki demen nou ava kapab vwar en sekter pli performan, e osi en sekter ki ava ede *drive the*

cost of construction down dan en sans.

Akoz ler mon pe gete, dan zot rezon zot pe dir poudir, si en dimoun ki *unqualified* ki pe *provide* sa servis zot pa zis neserman pe kontribye dan ogmant kou konstriksyon, me osi i kre bann *delays*, bann *extras* ki koute *in the end* - i koute.

Akoz nou'n war menm dan bann proze kot ou bezwen pe *extend* kontra, *extend* kontra baze lo serten sityasyon ki kapab relye premyerman avek bann travayer li menm, ouswa relye avek bann zouti neser;- bann *raw materials* ki ou pou bezwen dan sa Sekter Konstrikasyon. So mwan mon swete ki nou kapab ariv lo sa *junction* la, kot kou konstrikasyon i kapab desann letan nou'n ganny tou nou bann profesyonnel ansanm, vwar.

Akoz depi dan konseptyalizasyon en proze, byensir i komans avek bann dimoun dan *designing* li menm. Sa arsitek, sa *civil engineering*. Si i pe fer en travay dapre *the norm* ki i sipoze pe fer, napa keksoz ki ganny met an plis ouswa ganny met an mwens, byensir ou a ganny ou en kou ki rezonnab, ki abordab dan konstrikasyon.

Sa i reel sa, akoz i annan serten leksperyans ki mwan mon'n pas atraver, kot ler serten dimoun i vin devan mwan i dir mwan be lala mon plan lakaz. I al kot sa pou al rod en kotasyon, e sa kontrakter li ki petet i annan serten leksperyans dan sa *years of experience* dan konstrikasyon, i dir ou be akoz sa arsitek in fer ou twatir koumsa, ouswa in fer sa *layout* koumsa, konpare avek ou teren ki ou pe al konstrir lo la.

E lot petet sa *civil engineer* i dir be ler i get plan feray i dir ou, be akoz i pe servi sa kantite feray, sa groser feray i pou kout ou pli ser, sirtou parey ler ou annan devlopman ki *involve* ou bezwen en konstriksyon en miray sirtou, pou ou kapab komans devlop ou teren ki kout ou en bon pe larzan ki pran dan sa *loan* i ou'n pran. Tousala i bann kestasyon ki ganny poze dan sa sekter.

E parfwa ou menm ou si ou pa konn naryen ladan koman sa kliyan, ou menm ou, ou krwar poudir petet be la mon pe ganny bat latet la mon pe ganny anbete. So mon swete ki i kapab adres en pe sa bann sityasyon ki relye avek Sekter Konstriksyon.

En lot pwen ki mon ti a kontan touse petet Minis, la nou pe target *the private sector*, me nou osi annan Departman Lenfrastriktir ki annan sa bann profesyonnel, ki travay dan sa sekter, eski zot osi zot pou sibir menm tretman a lafen dizour, parey nou pe tret sa ki nou pe targete laba dan sa *private sectors*? Zot pou bezwen vin obligatwar pou zot vin bann manm sa *Council*. E parey pou sekter prive, bann penalti ki atase avek, akoz zot fer referans bann aksyon disiplinier. Eski zot osi zot pou bezwen pe soubzektiv avek menm tretman san de favorizasyon?

Akoz mon konnen parfwa Gouvernman i annan en plan, i annan en bi kot i konsern devlopman e konstriksyon. E i pa ti a kontan petet war bann diferan bar dan son semen. E parfwa ou pou *jump* en pti gin, ouswa pou ferm lizye lo serten pratik, ki mon pa swete zis akoz mwan mon dan Gouvernman Lalwa petet, i en lot fason ouswa nou pou ganny gete dan en lot fason parey ek

sekter ... mon pa ti a swete. Annou tret tou parey.

E ler nou pe koz lo sa regilasyon li menm li, kot i konsern kalifikasyon;- kalifikasyon, akoz i annan diferan kalifikasyon relye avek sa bann profesyonnel. I annan ki aprofondir pli profon e i annan osi ki vin baze lo zot kantite *years of experience* ki zot in dan sa domenn. So lo la mon pe war poudir *Council* pou fer serten - pou pran kont mon kapab dir pou pran kont dan sa laliny.

Me selman ozordi i kler ki en sertifika, en degre, i pou enportan pou li sa dimoun *holds* pou li kapab, me selman osi lo kote leksperyans ki en dimoun i annan, i ava kapab pran kont.

En lot size avan mon terminen Mr Speaker se, parfwa ou annan bann kontrakter li menm li, ki oule grosi sorti from en klas pou al kot en lot klas;- par egzanp pou sorti lo sa klas 3 ki i lo la, pou li desann lo klas 2 ouswa klas 1, pou li kapab fer bann pli gro proze.

E enn bann regilasyon ki *licensing* i demann ou, se pou ou annan sa bann profesyonnel ki antase avek ou lakonpanyen. E ki nou nou'n war souvandfwa se ki, vi ki nou napa ase sa bann profesyonnel sirtou Seselwa, nou napa ase *civil engineers*, nou napa ase *quantity surveyors*, nou napa ase arsitek, i fer ki bokou sa bann menm endividi, en *civil engineer* i kapab pe *oversee* ouswa i *endorse* plizyer sa bann pti lakonpanyen. I koumsa. I egziste i koumsa ozordi.

So i pa anpes li sa profesyon napa Lalwa ki anpes li napa regilasyon ki anpes li travay avek 5,

me selman letan rezistrasyon i vini li menm li, parey zot pe dir i kapab en *corporate* ki'n groupe, so ki mannyer zot pou tret sa? Mon krwar i enportan sa. Akoz i mon krwar i enportan pou eksplike ki mannyer zot tret dan sa laliny.

MR DEPUTY SPEAKER

15 minit Onorab.

HON EGBERT AGLAE

So apre Mr Speaker dernyen pwen kot i konsern reveni ek taks mon krwar i enportan, sa bann profesyonnel zot pou anrezistre, byensir zot bezwen parey en biznes. E zot annan en reveni ki zot pe gannyen byensir zot pe bezwen pey en taks. Swa i pou bezwen atraver *the company itself - the corporate*, ouswa eski zot pou ganny targete endividuelman parey i ti ete ozordi?

Kot baze lo zot reveni ki zot gannyen sa taksasyon pou pe mars parey, ouswa i pou annan en lot konponan ki apre mon pa pe war ladan mwan. Mon pa konnen si an grosi *council* pou fer son travay, zot pou war serten eleman reveni ouswa taksasyon ki pou atase avek?

Mon ti a kontan sa i en pti pe kler lo la. Avek sa Mr Speaker mon pou dir ou mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. Prosen enterven an Onorab Rosie Bistoquet.

HON ROSE BISTOQUET

Bonzour Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Bonzour tou bann Onorab e tou bann dimoun ki a lekout.

Mr Speaker, mon pou siport sa Lalwa. Bi sa Lalwa i plizoumwen pou profesyonnel konstriksyon, ki pou asire ki standar i ganny mentenir a tou nivo ,par bann biznes ki donn sa servis, par enzenyer arsitek, *quality and building surveying*. And apre osi lezot servis dan sa domenn.

Adisyonnelman sa Lalwa pou regle kalifikasyon e pratik, pou asire ki standar i ganny mentenir a tou nivo, ki oparavan nou konnen sakenn ti fer son sakenn. Kot nou ti vwar i annan serten defayans, sirtou avek striktir konstriksyon, kot kliyan pa ti neserman satisfè. Sa ti parfwa anmenn dezakor avek sa responsab konstriksyon, sirtou lo kote konstriksyon lakaz.

Mon konn enn de ka kot bann kliyan lakaz in al anmenn zot rapor, zot plent kot *Fair Trading Commission* oubyen Ankour. Me nou tou nou konnen ki sa prosedir i pran bokou letan pou regle, sa bann dezakor sirtou. Menm parfwa avek lord Lakour, sa konstriksyon i ganny demolir.

Me nou tou nou konnen pou en fanmir i fermal, sirtou en mer-d ou per -d fanmir, i fermal akoz nou konnen in pran en pti loan pou li fer son lakaz avek. Me apre i vwar son lakaz i bezwen ganny detri, akoz as konstriksyon in ganny mal fer. E nou konnen osi ki i napa lezot mwayen pou li kapab re konstri e an menm tan i bezwen kontinyen pey son *loan*.

Alors Mr Speaker, sa Lalwa i a soulaz pa zis sa fanmir, pou asire ki son lakaz ki in konstri i ganny fer a en o standar. Sa i pou osi protez sa bann profesyonnel konstriksyon,

pou fer si ki zot donn en bon travay, en bon servis a en o standar.

Mr Speaker, sa Konsey pou osi vin parey en *watchdog*, kot son manda i pou evalye tou kalifikasyon e leksperyans tou aplikan, avan zot ganny anrezistre. E mwan mon kontan pou vwar ki sa *Bill* in met provizyon, pou tou bann aplikan ki bezwen fer en legzanmen, oubyen en *interview* pou evalye zot abilite profesyonnel.

Mon osi kontan pou vwar ki tou profesyonnel enkli etranze ki kapab kominik nou 3 langaz Kreol, mon ti a kontan sa osi i ganny met anmars. Nou 3 langaz ofisyel, sirtou Angle, Kreol avek Franse.

Mr Speaker, parey tou lezot konsey anba Lartik 54, i fer provizyon pou drwa ek privilez profesyonnel konstriksyon, anba provizyon en sertifika - par donn zot en sertifika e zot ganny anrezistre. Kot okenn profesyonnel ki vyol sa Lalwa, sa Lalwa i osi fer provizyon pou okenn profesyonnel konstriksyon, pou li kapab ganny konviksyon, ganny *convicted*.

Anba Lartik 5 i koz lo disiplin dan bann sityasyon kot i anna move kondwir. S a i tre enportan kot i annan en dispit ant serten profesyonnel konstriksyon avek bann kliyan. Parey nou konnen Mr Speaker, lamazorite pei i annan en Konsey profesyonnel dan Sekter Konstriksyon, pou ogmant standar dan sa sekter e menm regle travay tou sa bann profesyonnel.

Nou tou nou konnen poudir, Mr Speaker sa *Bill* in *overdue*, me bann zabitan Sesel i *welcome* sa *move*. Mr Speaker, kekfwa Sesel ti a pli progrese ki sa dan sa domenn si i

ti'n kapab etabli sa Konsey depi avan. Sa i fer mon rapel Mr Speaker, ki an 1985, ti annan en lenstitisyon en pe parey e i ti apel *Institution of Engineers of Seychelles*. Me bi sa lenstitisyon i ti pou en lenstitisyon legal, en lenstriman legal, kot i ti *advise* Gouvernman lo okenn proze ki i ti anvi antreprann. Me Mr Speaker, sa lenstriman legal, ti ganny anile kot i ti mor an nesans.

Mr Speaker, avek sa 2 pti mo mon ti a kontan demann Minis si petet i annan okenn *framework* ouswa ankadreman, ki sa Konsey pou met an aplikasyon, ouswa met anmars, pou sirtou get sa bann zenn pou ki ti a kontan pran sa karyer, akoz i pa en profesyon ki fasil. Alors pou zot kapab ganny gide.

Avek sa Mr Speaker, mon pou donn sipor sa *Bill*. Mersi.

(APPLAUSE)

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab Bistoquet. Prosen enterven an se Onorab Loze.

HON JOHAN LOZE

Mersi Mr Speaker. Kantmenm mon lev dernyen menm, mon pas dan milye menm. Mr Speaker, Sesel nou'n ganny Beni avek en bon listwar kot i konsern sa Sekter Konstriksyon. Nou kapab vwar partou atraver lemonn kot bann defayans *civil engineering*, i anmenn lapert, lapert ekonomik, lapert finansyel. Me pli trakasan ankor lapert dan lavi imen.

E Sesel koman en pei nou pa'n zanmen vreman santi sa pwa. Selman la mon en pti pe *surprise* ki Onorab Esparon in mank loportinite

pou nonm son zafer pon *chocobar* ki i ti kontan koz lo la lontan Mr Speaker, dan trwazyenm e katriyenm Lasanble.

Me selman zeneralman, nivo konstriksyon dan Sesel, in toultan enn ki tre o. E la nou bezwen profite osi pou felisit enn;- nou profesyonnel. Dezyenm, bann akter dan konstriksyon zot menm. Nou bann kontrakter Seselwa antan ki etranze.

E nou pa kapab manke pou osi *extend* nou remersiman e felisitasyon pou Lotorite Plan zot menm. Ki pandan tou sa bann lannen zot in delivre lo en nivo, pou asir ki konstriksyon dan Sesel. E la mon pou dir en keksoz ki en enzenyer ti mansyonn mwan en zour, en enzenyer Angle. I ti dir mwan li i *surprised* ki Sesel i vwar nivo konstriksyon ki lo serten nivo i santi i akseptab pou Linyon Eropeen.

Ki montre ou koman en pei nou'n fer byen. Nou'n fer tre byen *for a number of years*. Ki son Minister ki'n responsab konstriksyon e sirtou nou bann Seselwa ki'n *involve* dan konstriksyon.

E la fodre nou rapel ki avan Lendistri Ton an '84 an montan, konstriksyon Sesel ti ganny dominan par zouvriye, manev, zouvriye kalifye, e bann *tradesmen* e artizan Seselwa.

Sete apre ki Lendistri Ton ti lanse e ki ti komans annan plis larzan dan doker, plis larzan lo por, plis larzan pou al maren *pêcheur*, ki nou ti vwar sa migrasyon, sa *drain away from* konstriksyon. Kot bann Seselwa ti al sezi bann lezot loportinite pli literativ pou zot angaz zot dan *manual labour*.

So, in en lendistri ki'n ne atraver *lèouvre* sa Seselwa li menm. So, si in annan sikse menm avan ki bann lakonpanyen konstriksyon ki peple avek etranze in antre, mon krwar nou *deserve* pou felisit nou lekor.

Bill ki devan nou ozordi in komans *over 10 years ago*. E si i annan en keksoz ki nou nou'n sey fer isi lo sa kote latay, se pou annan en konstriksyon ase larz e ase varye ki'n *encompass* bann diferan akter dan sa *field*. Ki bann profesyonnel zot menm ouswa zot bann *end users* ki itiliz zot servis, kontrakter e bann *final beneficiaries*. Bann *developer*, bann investiser, bann dimoun ki pe *build* lakaz zot menm, nou'n sey koz otan ki posib avek zot.

Be enn bann keksoz ki mwan mon'n dekouver avek enn bann dimoun ki mon'n koz avek se ki, sa Lalwa ti konmans *over 10 years ago* avek en papye ki ti ganny ekrir e *put up to Government* pa par Gouvernman li menm.

Pa ti *originate from* Gouvernman sa *Bill*. I ti *originate from* en profesyonnel. *In particular* ti sorti kot en enzenyer ki li i ti *put up sa paper to Government*, ki *from there* Minis Lionnet mon krwar *at that time*, ti form li en pti Komite travay kot zot ti komans travay lo bann Polis, gran laliny, *White Paper* ki ti ankadre tou bann esansyel pou sa *Bill*.

Be somehow or another, the Bill itself has been lost in the limbo of drafting, pandan plizyer lannen. In pri kekpar dan bann *back and forth of being drafted*. In pran letan ki in pran mon sipoze, me selman la in

ariv devan nou dan laform ki in ariv devan nou.

E letan ou konsilte avek bann profesyonnel, zot annan konsern, zot annan kestasyon. E enn bann konsern ki'n leve - Onorab Churchill Gill in tous lo la pli boner, me selman mwan mon pou sey *reword* li en pti pe. Ki arive avek en profesyonnel ozordi ki *licenced*, i annan en *existing licence* pou li pratik son metye, son profesyon. Me ki pa *meet* bann kriter teknik ki dan sa *Bill*?

He is already a practicing or she is, or they are practicing professionals, be zot pa met *the strict guidelines* ki ganny etabli dan sa *Bill*. E la mon pe koz lo dimoun ki pe *hold* son *licence*, ki pratik son metye e ki napa naryen advers ki pe arive avek li. Napa gran konplent *as such* parey serten lezot. Me selman i pa *meet* sa bann. Sa i en kestasyon ki mon ti a kontan petet *panel* i adrese pou nou.

En lot keksoz ki mon anvi tous lo la, se ki bann dimoun ki'n familye ek sa travay depi lo komansman en - bann ki'n donn lanmen inisye li, enn zot *issue* se ki zot dir ou zot pa rekonnèt sa *Bill* ozordi dan laform ki in vini aköz *their bone of contention* se ki sete pa sa zot lentansyon. I pa strikteman sa ki zot, zot ti anvi vwar. *But that could be zis* zot fason vwar e zot lopinyon.

Selman mwan mon donn zot en pe *credence* aköz zot in la depi lo komansman, zot in *originate* sa keksoz. So, mon annan respe pou zot lopinyon.

E enn bann keksoz ki zot pe dir zot, se ki zot santi *that the Bill is punitive*. So, mon pa bezwen al lwen pou mwan elabor sa. Nou pran lo premye paz menm la, kot *"the object*

of this Bill (a) to maintain a register." *Fine, no problem.*

(b) *"regulate the qualifications."* *No problem.*

Me kot ou komans rankontre difikilte (c) *"impose disciplinary measures and penalties on construction professionals found guilty of negligence or other malpractices. The Council will have the power to immediately suspend or prohibit a construction professional from providing services to the public where it is necessary for safeguarding of life, public health or property.*

Sa dan li menm i napa gran problem, selman mon pou eksplik mon largiman dan en moman. Me letan ou kit (c) ou al lo (d). (d) i vin avek *"require that construction professionals are covered by indemnity."* *Which is all fair and good.* Be i fini la. I fini la.

E problem ki sa bann dimoun zot, zot pe met devan se ki i napa balans aprezan. *Now its just a punitive Bill. The Council the way zot, zot ti dir zot ti anvizaz li vini sete, it was meant to be a Council of professionals for professionals.*

E i ti sipoze *encompass professional development.* I ti sipoze entrodwir *the aspect of ethics* pou bann pratikan dan metye, dan profesyon, ki posibleman zot par zot nivo ledikasyon ouswa zistans ki zot in arive, zot pa'n ganny sans kouver sa bann morso *ethics*, ki pezan ou annan bann sityasyon kot posibleman en kliyan i vini, i dir avek en profesyonnel, gete fer sa pou mwan. Sa profesyonnel i dir be non, *planning* pa aksepte sa.

Sa kliyan i ensite. *At the end of the day* sa profesyonnel li i dir *ok*, kliyan i oule, Mon fer, mon donn ou. E sa i ganny soumet kot *Planning Authority*. *Planning* li natirelman i pa aksepte. Prezan sa kliyan li in *left in a lurch*. I dir ou be sa tel dimoun ki'n fer. Be sa dimoun li i vire i dir ek sa kliyan, "*look, you insisted*". Ou ti oule, mon'n dir ou, ou ti le."

Be prezan ki mannyer i annan sa bout kot sa *training*, sa *professional ethics* pou *uptrain* sa dimoun ki pe donn sa servis li, kot i ariv sa staz kot bon, kliyan pe ensiste, mon'n vwar i mal. Mon konnen i mal. *Be the ethics of my profession dictate* ki *weather the* kliyan i oule, *weather* i pa oule, mwan mon pa pe kapab antre ladan sa bann kalite zafer. Mon pa pe kapab riske mwan pou sa.

Be i annan sa bout pinisyon ki'n ganny enkorpoire la byen dan Lalwa. Ou annan ou en *stick*. Ou annan en roten ou pou fwet li avek si li i desot *board*. Sa ki ou napa dan Lalwa, se sa bout devlopman sa profesyonnel;- devlopman sa endividi kot ou amenn li ziska kot pou li realize, bon vwala nivo sa profesyon. *This is the level of ethics* ki akseptab. *This is the level of professional behaviour* ki akseptab. E nou tou nou agree pou nou konport nou dan sa fason ki la. E *this is lacking in the Bill*. Esansyelman nou'n amenn en *council of professional for professionals* ki i annan zis manda regilasyon e pinisyon. Be i napa en manda anba Lalwa, pou li elev nivo sa pratikan avan ki i pini li.

Be Minis mwan moman en paran, mon bezwen elve zanfan. Mon pa kapab zis vini, boup, boup kalot

deryer latet, pa fer sa. Pov piti i pa ni konnen akoz i pa devret fer sa. Akoz papa zanmen in dir, papa pa'n edik li. Papa pa'n-! Be ...

So, the Bill is sorely lacking. I annan en gro trou la zis lo sa bout la. Mon pa pe dir ki mwan mon pe vwar, be atraver konsiltasyon, atraver diskisyon, atraver koze avek bann dimoun ki zot, zot in par deryer sa depi lo komansman - *I actually sat down for about 3 hours with the person who put up the original paper to Government*. E li in annan serye konsern lo sa bann bout ki la.

E parey mon'n dir, Sesel nou napa gran konsern avek konstrikasyon. Minister ou pou konnen ou menm, ou'n en profesyonnel dan sa *field*. Ou'n en profesyonnel dan Sa Minister. Ou konn tre byen. Mon krwar nou'n annan enn de ka lakaz dekouver Bel Ombre akoz gro divan. Nou'n annan enn de pti *mishaps*. Nou annan nou bann *issues* tradisyonnal, asbestos, lot, lot ki'n la avek nou.

Be apre mon krwar Farquhar ti annan - *IDC* ti bezwen fer *cyclone proofing* lo twa bann lakaz. Erezman nou pa gannyan sa bann kalite movetan sitan move isi lo Mahe, lo bann *main islands*. Be nou napa sitan gran problem dan Sekter Konstrikasyon e avek bann profesyonnel dan konstrikasyon.

So, sa de-balans ki nou pe vwar dan *Bill* la i plito reflekte en landrwa kot i annan en ta problem. Ki fer mwan prezan poz kestyon, petet akoz in ganny *warped* dan sa fason. Mon krwar petet i en pe reaksyon *Planning Authority* dan lafason ki li i pe bezwen enterakte, *hope* e *manage* serten bann

profesyonnel, ki prezan nou'n vwar sa in ganny reflekte dan sa *Bill, in such a way that the Bill is warped now* e i penche plis lo kote pinisyon.

And I have a feeling petet sa i en pti pe reaksyon *Planning Authority*. E - en pti moman Mr Deputy Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon pe donn ou detrwa minit ekstra Onorab, ziska 10er edmi, akoz napa en lot Manm ki pou kapab koz dan sa dele letan, *so proceed*.

HON JOHAN LOZE

Thank you Mr Speaker.

I annan en lot pti keksoz ki mon ti anvi tous lo la Mr Speaker. I annan en bout la kot i dir "*The Minister is given, amongst other things, powers to regulate all matters in relation to project managers and architectural draughtspersons or technicians.*"

MR DEPUTY SPEAKER

Dir nou ki *clause*.

HON JOHAN LOZE

Mon ankor anler kot '*objects*' mwan. *In fact* sa i preski, i paragraf avan dernyen Mr Speaker. Mon krwar nou ti tous lo la dan *Bills Committee* sa. Rezon ki mon pe lev sa *Minister*, i. *The Bill it's essentially a Council of professionals for professionals.*

Prezan *this stands out like a sore thumb* la li. Lanmen la anler, sa zafer '*The Minister is given, amongst other things, powers to regulate all matters in relation to project managers and architectural draughtspersons or technicians.*' I en pe drol si nou pe etabli en Konsej

Profesyonnel pou bann profesyonnel e prezan ou vwar sa i *slid in* ki Minis i vini pou - ou konnen?

I pe esansyelman dir avek en profesyonnel, i pou regilariz li ki mannyer i regilariz li, ki mannyer i fer, ki mannyer i pa fer. E *it's a bit odd*. Mon pa pe dir mete, mon pa pe dir tire. *I'm just pointing it out to the panel, I'm pointing it out to Government. It's your Bill.*

Selman Minis, ou. Ou en profesyonnel ou. Demen ou kapab annan en *political appointee*. E prezan ou'n pran sa ou met dan lanmen en dimoun. Dizon mwan mon vin Minis la dan ou plas e parey dimoun i kontan *point out*, mon napa en degre. Me dizon mwan mon vin la dan ou, mon pa en profesyonnel dan konstriksyon mwan. Prezan ou donn mwan sa groser baton ki la, la, la. *To regulate all matters in relations to bann profesyonnel.*

So, mon pe zis *point sa out* avek *panel*. *I want to bring this to your attention Minister*. Mon pa konnen - mon pa forse ki sa i bezwen ganny regle ozordi. Selman mon pa konnen si zot in konpran *from* laliny ki'n pran. Mon pa neserman agree avek sa *Bill* dan laform e lafason ki in pran.

E sa ki mon dezagree avek, i pa sa ki pe *set out* pou li fer. I dan son filozofi zeneral dan lafason ki li i *set out* pou fer. Sa mon dezagree avek. Mon krwar nou tou nou a kapab agree ki nou bezwen en latmosfer ki *safe* pou konstriksyon dan Sesel.

Nou bezwen *set out* en lanvironnman kot bann kliyan i kapab santi zot byen *to seek the service*. Be a la menm enstan, pou bann kliyan santi zot byen, nou

bezwen *set-up* en latmosfer ki *conducive for building competent and professional development of* sa bann dimoun ki pe *provide* sa servis, e ki pe ganny gide e regularize par sa *Bill*.

E mon krwar nou annan nou en responsabilite primer la, pou lev zot nivo, anmenn zot lo sa nivo akseptab pou sa pei. Akoz nou bezwen aksepté, nou epi i an avan. An avan en kantite lezot pei e i an avan *if we measure against ourselves, then* nou bezwen al pli devan ankor. Nou bezwen fer pli byen. E mon krwar se sa ou lentansyon Minis. Se ki nou vin fer pli byen. Be i bezwen annan lespas pou nou aranze. Nou bezwen *tackle* sa bann keksoz.

Mr Speaker, mon pa pou li long. Mon krwar ou'n byen *happy* mon'n kree okenn kontrovers ozordi. Mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. Nou pou al pran *break* la. Letan nou retournen, nou pe reste avek sa *time limit*. I reste 6 Manm. Mon pa pe pran okenn Manm ankor. 6 Manm, sakenn pou koz 15minit depi 11er i pou anmenn nou ziska 12 edmi e Minis i ava fer son *Right of Reply* ler nou a retournen apre midi. Mon pa pe rekonnét okenn lanmen ankor.

HON WALLACE COSGROW

(Off-Mic)

MR DEPUTY SPEAKER

Ou lo la ou Onorab, ou parmi. Be non -

HON WALLACE COSGROW

Zis en pti kestyon Mr Speaker. Nou ti annan 7 Manm, in koz pres 4 i reste 6. Konmsi oli, kalite matematik sa enn?

MR DEPUTY SPEAKER

Non, mon'n dir i annan Manm ki pa ti la in tandé. Ki mon'n dir zot in anvoy mwan mesaz pou met zot non lo lalis.

HON WALLACE COSGROW

I annan Manm ki'n lev lanmen apre ki'n ferm lalis.

MR DEPUTY SPEAKER

Non, non, non.

HON WALLACE COSGROW

Mr Speaker, *we've seen it*. Mon'n lev lanmen dezyenm ou pa ankor kapab met mwan.

MR DEPUTY SPEAKER

Lo kestyon lord.

HON WALLACE COSGROW

Mon pe zis dir, be ki zot problem?

(Interruption)

MR DEPUTY SPEAKER

Silvouple mon pe koze, mon ava ganny *Order* silvouple!

(Interruption)

MR DEPUTY SPEAKER

Silvouple, *Order!* Mon pe koze.

(Interruption)

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Woodcock, silvouple!

Lord ki en Manm i koze i pa enportan. Si zot in prepar zot

deliberasyon. Ou annan en pwen pou fer resorti, sa pwen pou ganny fer resorti. I pa enportan si ou koz premye, si ou koz dernyen. Akoz nou pe enportan lo ki tyenm nou koze. *And this is something* ki mwan dan mon kapasite koman Deputy Speaker mon pa satisfè avèk. Akoz mon'n dir zot nou lev lanmen, akoz i annan zot ki pe zwe tranpe, bann keksoz koumsa.

If we have a point, nou'n prepar nou prezantasyon, napa problem. Nenport tyenm ki nou ganny sans koze nou koze.

Donk nou *break* la, 11er nou retournen. Mersi.

(BREAK)

MR DEPUTY SPEAKER

Welcome back tou dimoun pou kontinyasyon nou travay. Bomaten Onorab Lemiel ti lev en *issue* konsernan *school meal*. So mon'n fer li mon devwar pandan *break* mon'n pran kontak ek Minister Ledikasyon lo sa size. E *PS Eulentin* in konfirman ki wi, akoz en problem *gas leakage* kot *School Meal Centre*, ki *SFRSA* pe ede pou met sa sityasyon, pou rode ki problem. So *school meal* i fermen ozordi.

Zot in donn parol poudir demen sa sityasyon i sipoze remedye, *fingers cross*. Me *weekend* zot pou fer *maintenance* zeneral. Alor antretan ozordi, tou bann lekol sa i afekte zis sityasyon lo Mahé, Praslin, La Digue zot *ok*.

Bann *tuck-shop* pe kwi en pe manze. I annan bann lekol ki pe kwi zot pe fer min, *fried rice*, *pasta*, *burger*, *sandwiches*, e zot pe servi larzan swa dan *Dedicated Fund*,

ouswa dan *School Fund* pou kapab fer sa. Lekol Eksepsyonnel li i *ok*, napa problem.

Zot dir ek mwan poudir, dan bann lekol primer i en pe pli difisil, akoz plis zanfan. Me solman tou dimoun bann *teachers* in vin ansanm pe ede. Segonder sityasyon i anba kontrol.

E an ka ki sa sityasyon pa kapab remedye ozordi, ki ver dir dizon demen, ouswa Vandredi, zot pou fer en kominike, ki ava anonse dan Nouvel 8er tanto. Alor koumsa paran i a kapab konnen ki sa paran pou bezwen, prepar enn pti keksoz pour zanfan. Alor mersi pour anmenn sa pwen dan nou latansyon.

Onorab *Chief Whip*, mon'n rekonnèt ou lanmen anler.

HON SANDY ARISSOL

Mr Speaker bonzour. Bonzour ankor enn fwa tou bann Manm. Mon osi mon ti a kontan akord mwan, pou ou akord mwan sa pti loner pour mwan fer en *matter of privilege* anba nou *Standing Orders* 40. Pou mwan met o kler serten lenformasyon *in regards to PNQ* ki ti ganny anmenn par *Leader* Lopozisyon yer dan Lasanble Nasyonal.

Parey ou'n dir ou'n al fer ou resers, mwan osi mon'n al fer enn pti resers e mon ti a kontan eklersi sa dan Lasanble, si ou permet mwan.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi ou'n met mwan okouran sa parey nou *Standing Orders*, i dir nou a *matter of privilege*, ou bezwen les Speaker konnen avan. E alor mon ti ava akord ou, sa moman pou ou klarifye en lenformasyon.

HON SANDY ARISSOL

Non mon ti a kontan klarifye sa lenformasyon in *regards* kestyon ki ti anmennen konsernan lor, lo dan Sesel ki'n antre, ki Minis ti vin reponn. E ti annan plizyer bann kestyon siplemanter ki ti ganny demande. Par egzanp letan ti ganny demande akoz letan dav avek drog i ganny sezi, i annan kominike ki ganny fer.

Me sa enn ti napa kominike par egzanp. Be zisteman la avek mwan, mon annan en kominike par Lapolis par Mr Jean Toussaint ki date 21 Oktob 2021.

Mr Speaker i lir koumsa sa kominike "6 zonn in ganny anmenn devan Lakour Siprenm le 20 Oktob 2021, kot zot in ganny rimann pour 14zour. Sa i an rezilta lafouy fer lo en katamaran le 19 Oktob 2021. Apre ki i ti'n ariv Sesel Lendi le 18 Oktob 2021, sorti *Madagascar*. Swivan lafouy fer lo sa bato, serten kantite prezimen lor ti ganny vwar dan posesyon sa 6 sispe. Osi byen ki en gro sonm larzan.

Swivan lanket preliminar, dan sa ka, sa bann sispe sispekte lor i sorti *Madagascar*, i enportan note ki an 2020 *Madagascar* ti enpoz en memoratwar lo son teritwar, kot personn napa drwa eksport lor sorti dan sa pei, ki ankor an fors ziska prezan.

Parmi sa 6 sispe i annan en zonn Seselwa, en zonn Franse e 4 zonn *Malagasy*. En lanket in komanse dan sa ka. Mersi. Departman Lapolis".

So mon pe anmenn sa parski zis pou montre Lasanble poudir parey ou ti pe eksplik nou yer, poudir sa lenformasyon i deza dan domenn

piblik, i deza la e tou bann kestyon ki ti pe ganny plizoumwen demande. Sirtou par Onorab Wallace an relasyon avek kominike, i annan en kominike ki ti eksplike, zis parey annan kominike letan en dav avek drog i ganny trouve, kominike pour lor osi ti ganny eksplike, ti la. Ti zis en *matter* pour nou rode.

Mon ti anvi eklersi sa zis parey kestyon ti pe rod leklersisman pou asire ki nou Lasanble i ganny bon lenformasyon. Mersi bokou Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. I byen pou anmenn sa a nou latansyon. Akoz ti annan wi en, ti annan en, mon pa anvi servi lakizasyon. Me solman ti annan en komanter, ki Gouvernman pa'n met sityasyon dan lenformasyon dan domenn piblik.

Alor nou ava *proceed*, mersi pour sa. Nou pou *proceed* lo bann lentervansyon lo *Bill* ki devan nou se *Construction Professionals (Registration and Regulation) Bill, 2022 (Bill No.18 of 2022)*.

Prosen entervenans lo lalis se Onorab Clifford Andre e mon rapel tou dimoun 15 minit *maximum*. Mersi.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker sa *Bill* ki devan nou ozordi i en *Bill* ki'n pas atraver *Bills Committee* plizyer repriz. I en *Bill* ki'n atrakte latansyon bokou dimoun dan sa profesyon. Me letan mwan mon get li i en *Bill* ki nesaser. I nesaser akoz, irespektiv ki ou kouler politik, ou bezwen en lakaz pou ou viv ladan. I annan ki fer bann batiman, kot ou lwe koman laboutik.

E lezot, ki pran kont lezot kalite biznes.

Alor i enportan ki bann profesyonnel, ki fer sa bann batiman, oubyen ki angaze dan son *preconstruction stage*, parey sa *Bill* pe anmennen, i ganny i annan serten regilasyon ki gid zot kot demen si en sityasyon, i arive sa dimoun ki'n sibir sa bann sityasyon i konnen kote i kapab tap laport an premye lye. I pa sel laport, be selman kote i kapab tap laport an premye lye.

I enportan pour note ki, sa kalite *Bill* i enn ki enportan osi. Akoz nou pe vwar dan lemond antye kot i annan bann kalamite ki arive. Kot bann batiman i tonbe, letan zot *investigate* se sa bann enzenyer, ensidswit ki'n travay lo la ki'n kapab koz serten problem ki pa'n fer li an konformite avek regilasyon, pour ki i fer ki i reste en keksoz ki *safe*, pou bann dimoun ki okip sa.

Mr Speaker letan nou pe get seksyon 14 sa *Bill*, i montre nou ki poudir i annan en group ki Gouvernman in santi i neser i ganny met atraver serten regilasyon. E sa se bann arsitek, enzenyer avek *surveyor*. Savedir sa *Bill* Mr Speaker, i pe *regulate* sa trwa kategori *preconstruction* profesyonnel.

En keston ki mon demann mon lekor, selman letan nou pe get sa *Bill* Minis ki kekfw mon ti a kontan nou tous lo la. Ladan i dir enn dan sa bann kategori '*may register*.' Savedir i pa obligatwar ki zot anrezistre.

Letan nou fer konparezon, mwan mon'n etidye Langleter, letan mon fer konparezon, pour ou kalifye koman en Avoka ou bezwen a *Member of an Inn*. Mwan mon *Lincoln*

Inn, i annan lezot ki diferan *Inn*. Me selman i annan en *requirement*, ki ou anrezistre pou ou kapab ariv kot ou le arive.

So si i annan okenn *issues*, avek ou *practice* demen oubyen ou konportman dan ou *practice*, i kapab ganny anmennen devan en *body* e definitivman i a ganny *investigate*, e en determinasyon i a ganny fer.

Alors eski, eski i pa ti a pli bon, akoz si nou pe *regulate*, en lendistri kekfw i a pli bon ou demann zot, pour zot tou posibleman anrezistre, avek sa Konsey. Si mon en Seselwa mon anrezistre, me nou konnen i annan, i annan bann lezot enternasyonalman i annan bann lezot *body* ki ou kapab anrezistre, pour ou perform ou *duty* profesyonnel.

Akoz si nou pe dir nou pe fer en regilasyon, pou en group dimoun, en kategori, en sekter profesyonnel, i enportan ki mwan, mon pa swazir pour mwan pa fer, pour mwan pa anrezistre. Tandis ki ou koman en arsitek oubyen enzenyer, ou al swazir pou anrezistre. Prezan ki benefis, ou gannyen *on being a registered member* konpare avek enn ki pa anrezistre?

Akoz letan nou pe get sa Konsey i *deal* avek son bann manm an referans avek zot konportman, zot disiplin, zot performans travay. Be si mon pa en manm Konsey, mon *malpractice* ki mannyer? Mon konnen sa dimoun i annan Lakour pou ale. I kapab al Ankour.

Me selman si nou pe dir ki nou lentansyon, se pour fer sa lendistri vin en pe pli profesyonnel an term son *deliverables*, mon krwar i neser ki nou, nou ankouraz. Mon

konnen nou pe dir nou pa kapab forse, me selman *at the end of the day*, si mwan koman en Avoka. Enn bann kondisyon *license*, se ki mon bezwen pran *legal aid* sansan mon pa ganny *license*. Be i en kondisyon.

Andotmo letan ou get li i en kondisyon ki ganny enpoze. E ou bezwen akoz kekfwa mon *practice*, mon pe fer sitan byen, ki mon santi mon pa devret paran *legal aid* akoz *legal aid it's tax payers money in the first place*. Epi i bann dimoun annandler ki met en pe presyon *over and above* ki nesaser. Me selman an tout fwa i vin en kondisyon, *of your license*.

So kekfwa nou bezwen vwar e edik sa bann dimoun dan sa profesyon, ki ou pou bezwen anrezistre, pour ki fer ki ou *license* avek *Licensing Authority* oubyen lezot antite ki donn zot *license*, i kapab *issue* ou avek en *license*. So sa *the prerequisite for a license*.

Mon le bann ki pe ekout mwan i pa krwar konmsi ki mon pe dir, zot pa pe fer zot louvraz byen - non. Me selman si nou pe fer en regilasyon, i bezwen aplikab pour tou dimoun dan sa profesyon. I pa kapab, sa ki swazir pour li ganny *regulated by this*, apre sa ki pa swazir i an deor. E li i kapab posibleman fer en keksoz ki sa enn laba pa sipoze fer. E ki mannyer nou get sa.

So, i keksoz ki mon krwar nou bezwen konsidere e analize. Lalwa in ganny mete koumsa. Kekfwa taler letan nou arive dan *Committee Stage*, nou ava sey sizer ki mannyer nou kapab travay avek.

Me selman mon konnen i pou afekte sa bann dimoun. Me mwan koman en profesyonnel, mon santi ki

nou tou nou bezwen ganny *regulated* e i pa kapab en bann - e en bann i reste deor.

Mr Speaker sa Lalwa, mon sir Minis dan son lentrodiksyon kot mon ti absan, in dir ki i pa pe tous bann kontrakter. Parey kekfwa ti'n ganny, ti'n ganny fer resorti. E kontrakter li fer sa konstriksyon letan sa *preconstruction professional* in fini fer son *design*, i fini fer son *engineering*, ensidswit.

Prezan nou al kot sa kontrakter. Wi i bezwen annan en serten kad, ki kekfwa bann kontrakter i tonm anba la. Me sa mon krwar i a vin pli tar. Akoz nou kapab konsilte zot osi, e vwar ki mannyer zot, zot santi i kapab annan en *body*, oubyen i kapab annan en *set of rules* i ganny mete. Pour ki a fer ki zot osi, zot vin *compliance* avek sa *preconstruction stage*.

Mon konnen sa bann *preconstruction professional*, i annan si swiv *or* i bezwen swiv sa konstriksyon letan i pe ganny fer. E sa i tre enportan. En lot laspe ladan Minis, ki mon krwar nou bezwen konsidere Onorab Loze, in tous lo la. Annefe i ti deza, mon ti'n deza met sa ater, e mon ti pe diskite avek Onorab Naidu lo sa size.

E letan Onorab Loze in anmenn sa e mwan personnelman mon krwar i en bon pwen. I annan enzenyer, i annan arsitek, i annan *surveyor* ki travay dan Gouvernman. Prezan eski si i annan en *malpractice*, akoz nou bezwen onnet ek nou lekor - *malpractice its everywhere*, i pa en keksoz ki zis *private sector* ki fer. Me *it's everywhere*. Nou bezwen aksepté sa fe.

Alors si i ariv en *malpractice*, i annan en dimoun i dir mwan poudir i annan en miray ki'n ganny fer, ki'n tonbe e in ganny fer par Gouvernman - *ok?* Letan mon pe dir sa, mon pa pe kritike, me mon pe montre larealite lo teren mannyer i ete. Alors si sa in ganny fer par enzenyer oubyen in *supervise* par enzenyer ki anploye avek Gouvernman, ki mannyer li i ganny disiplin?

Prezan si i pa'n anrezistre, ou vwar sa laspe lanrezistremman, akoz i en endividi li. I travay dan Gouvernman, e i swazir pour li pa anrezistre, Lalwa pa obliz li al anrezistre. E en *malpractice* i ganny dekouver, eski zis i pou ganny pouse? Oubyen i pou ganny sispann pour en serten letan, en *investigation* pou ganny fer, apre pou ganny *reinstate* oubyen ganny reanvoye dan en lot departman pour li kontinyen travay?

So eski Gouvernman, letan nou pe get sa *Council*, enkli son - i annan son *Appeals Board* osi, letan nou pe get li i, wi bann Manm ki pou elekte son *Council*, son bann dimoun ki pour lo son *Executive Council Heads*.

Nou'n donn en group kategori dimoun, pou annan en *appeals* osi ki pou annan en mazorite a leksepsyon enn ki bann *NGOs*, ki *related* dan sa *field* ki pou ganny apwente lo la. So ki mannyer sa *Council* pou kontrol, oubyen disiplin en endividi ki dan Gouvernman, letan Gouvernman - nou dir li Gouvernman akoz sa endividi i travay - i anploye ek Gouvernman, ki'n fer en *malpractice*.

I enportan ki nou ganny sa leksplikasyon, e letan nou al lo sa Lalwa nou ava vwar, ki mannyer nou

kapab enkorpor sa, si i posib, si i pa posib nou ava gete ki mannyer nou fer lamannman pli tar, pour nou enkorpor sa. E nou ava travay lo la.

Selman en *grosso modo*, Mr Speaker, mon konnen mon letan pe ale. I en *Bill* ki nesese;- i en *Bill* ki pou anmenn en pe disiplin si oule, dan performans *duty*. Bann profesyonnel mon le zot ganny kler, mon pa pe dir zot, zot endisiplinen. Me selman tou keksoz i bezwen annan en seri lord ki ganny fer avek. E otan ki nou kapab met bann regilasyon, pour nou disiplin sa bann kategori, i enportan.

I annan en pwen ladan, Minis ki dan son, dan Lalwa orizinal sete ou koman Minis, ou pou kapab anba seksyon 14, ou pou kapab azout e tir en profesyon. La i annan zis trwa, i posib demen nou annan en lot ki nou santi i bezwen antre, so ou pou met sa. Mwan mon konsern lo la, se ki si nou, nou ki fer Lalwa, i enportan ki letan sa pe ganny fer, sa Lalwa i vin devan nou.

Konmsi koman en lamannman i pa donn ou sa pouvwar, pour ou deside. Definitivman ou pou annan konsiltasyon avek ou tim, pou vwar. Me selman, mwan konsern ki mon ti leve yer dan *meeting*, sete bann dimoun ki si i ganny tire lo sa lalis. Dizon annou pran en legzanp, nou pe tir bann enzenyer, pou en rezon ou lot ou santi ki i nesese pou tir enzenyer.

E ou, ou pe tir enzenyer. Definitivman ou pe fer sa koman en *S.I.* i pou vin en *S.I.* li. *S.I.* i annan 90 zour pour nou quash sa *S.I.* oubyen les li ale. Me sa profesyonnel, ki *the subject matter of* sa. I posib, napa letan pour li gete, ki *S.I.* ou pe pibliye.

It's a reality nou bezwen aksepte ki sa i realite. Prezan si sa pe vin dan Lasanble koman en lamannman, i fer ki nou tou Manm nou koz ek bokou dimoun ki dan sa sekter.

Nou konn en arsitek, *sorry* nou konn en enzenyer ensidswit nou pou ale, nou pou koz ek li be ou pe ganny tire. Oubyen si par egzanp nou pe dir, nou pe met *electrical engineer* en legzanp. Nou dir nou pe fer en *addition of electrical engineer*. Nou kapab, letan i pou tann nou pe koze i pou konnen ki poudir i annan en keksoz pou fer ek sa Lalwa. Alors mwan mon konsern mon santiman i annou pa fer bann keksoz ki pou afekte en *third party wholly*, vin dan en *S.I.*

Mon prefere ki nou fer, en *S.I.* lo lafason oubyen bann form ki sa dimoun bezwen ranpli. Bann kondwit ki sa dimoun i bezwen annan. Sa nou kapab met dan en *S.I.* Ou konpran ou, tandis ki sa profesyon li menm, son fonksyon ki annan pou fer, nou a kapab met dan en *S.I.* Tandis ki letan nou pe dir sa non, sa kategori, mon prefere vwar li, koman en *amendment to the Bill*. Ki nou tou nou la nou a konnen. E letan nou pe koz ek nou bann dimoun, ou ava dir zot ek nou bann dimoun, nou ava dir zot ou pe ganny enkli oubyen ou pe ganny tire.

So mon krwar ou pe vwar, Minis mon konsern lo sa bout. E *en grosso modo*, mwan mon enn ki pour siport sa *Bill* ek son bann lamannman letan nou'n pase dan *Committee Stage*.

E mon krwar i enn ki, pe montre proaktivite dan ou Minister, pou fer sir ki Sesel a lafen dizour ki benefisyè, e Seselwa ki benefisyè, i pa

en parti politik oubyen en lot parti politik, oubyen en trwazyenm parti politik, oubyen katriyenm.

Me i Sesel, koman bann Seselwa aköz parey Sesel son moto i dir Sesel i pour tou son zanfan. E son zanfan bezwen perform alaoter pour zot kapab aksepte, ki zot pou ganny en benefis avek zot pei. Mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab, *right on time* 15 minit parey nou pe preskrir. *Next* entervenans Onorab Cosgrow.

HON WALLACE COSGROW

Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis, bonzour tou Manm Onorab. Bonzour tou manm piblik ki pe ekoute espesyalman bann *construction professionals* e bann lezot dimoun ki dan domenn konstriksyon ki pe ekout nou ozordi. Mersi pou donn mwan laparol finalman Mr Speaker.

Me solman mon bezwen, fer resorti, ki i annan pa tou, me serten Manm, lo kote latab ki ou a krwar zot bezwen esper nou koze, pou zot ganny larepons pour donn nou dan plas, vin avek bann largiman konvenki pour kapab pous zot *Bill forward*.

Mr Speaker si i annan en *Bill* ki defini enn pti pe ki mannyer Gouvernman pe *operate* ozordi, se sa *Bill* ki la. In annan bokou ale vini, avek sa *Bill*, bokou ale vini e mwan mon pwennvi ler mon pe get tousala, mon pwennvi se ki mon krwar, Gouvernman ti vremen *indecisive*, lo ki mannyer i anvi anmenn sa *Bill*, ki bann provizyon dan sa *Bill* ki i ti

vreman anvi vwar, malgre in annan serten konsiltasyon.

E *Bills* ti pou ganny met devan Lasanble, apre *Bill* i ganny retire. La finalman, *Bill* a riv devan Lasanble. I montre mwan en pe dan sa ki mon'n toultan dir, i annan serten linefikasite ozordi dan sa Gouvernman ki mon pe *deal* avek.

An dizan sa Mr Speaker, mon annan en premye pwen mon le fer sorti lo sa *Bill* ki devan nou. E sa mon ti fer sorti dan premye diskisyon avek *Bill Committee* ki ti ganny - mon pa tro mazin, akoz in annan sitan konsiltasyon avek *Bills Committee*.

Me solman sa pwen i al koumsa en - Mr Speaker si nou pe al lo premiz ki sa Konsey parey mon koleg Onorab Loze in fer sorti - sa Konsey i en Konsey pou profesyonnel, par profesyonnel dan sa domenn, ki nou pe koz lo la. Domenn konstruksyon, domenn *construction professionals*.

Enn bann premye defayans ki mon'n idantifye ek sa *Bill* Mr Speaker, se mankman dan sa *Bill* pour Konsey fer provizyon, pou bann devlopman profesyonnel sa bann profesyonnel.

I en *Bill* ki regle, malgre mon'n war nou fer serten lamannman dan son tit. Dan tit sa *Bill*, i en *Bill* ki plizoumwen vin en *Bill* regilatwar, regle sa profesyon dan plas osi - Akoz i en loportinite, pou osi *provide* serten devlopman profesyonnel pour sa bann dimoun dan sa domenn.

E ler mon dir sa mon fer referans avek par egzanp *Medical Council*, *Doctors Council*, kot zot osi donn bann lavansman profesyonnel, bann profesyonnel medikal. So i plizoumwen en roten, parey Angle i

dir *it's a stick*, me i mank karot, pou atrakte bann profesyonnel pour zwenn sa Konsey.

Mr Speaker nou ler nou ti vwar sa *Bill*, nou'n fer li nou devwar, akoz nou santi parey i annan Manm ki'n dir, nou santi ki i en domenn ki tous bokou dimoun. Annefe, evantyeleman annefe, evantyeleman i pour tous tou Seselwa, tou Seselwa ki a en moman ou en lot, swa i pe fer en devlopman personnel, rezidansyel, swa kot son Lakour i pe fer enn pti miray, en basen, en nenport ki pti devlopman. E menm bann devlopman komersyal, ou devlopman sivil, Gouvernman e tou sa. I pour tous tou dimoun.

So alors nou dan *United Seychelles* nou ti fer li nou devwar, pour lans serten konsiltasyon. E boner, mon koleg Onorab Gill in eksplike enn pti pe, li osi in lans konsiltasyon. In konsilte avek dimoun lo son zil, Praslin. E in donn Lasanble, in donn Minis bann diferan pwennvi ki'n sorti dan son konsiltasyon.

E nou osi lo Mahé nou ti fer serten konsiltasyon e la mon anvi koriz en *statement* ki ti ganny fer, ki nou ti fer konsiltasyon e i ti zis mwan avek Onorab *Leader* Lopozisyon Onorab Pillay, ki ti prezimen la *or* pe koze.

Mon anvi fer sorti ki nou ti annan *over 35* ekek dimoun ki ti vini, me pour rezon lafreyer Mr Speaker, zot ti demande ki nou pa filmen, alors nou ti respekte zot drwa koman bann endividi e profesyonnel. E nou pa ti filmen sa sesyon, me dimoun ti *attend* e nou ti ganny diferan lopinyon, pa zis avek bann profesyonnel ki konsernen avek sa *Bill*. Me bann lezot profesyonnel kit

an deor. Ki dapre konpran pou annan lezot Lalwa ki pou anmas zot. Sirtou bann kontrakter. Zot ti vin fer sorti zot bann pwennvi.

Enn bann defayans ankor ki'n nou'n idantifye, mon'n koz fortman lo la e in sorti dan nou bann konsiltasyon, se sa ki mwan m on pe konpran, se lefe ki sa Lalwa, sa *Bill* ozordi, pe eksklir apepre si mon kalkilasyon i bon apepre 97, mon poudir zot profesyonnel dan sa domenn, k i ozordi pe *operate*, ki ozordi pe travay pe fer bann plan, pe fer bann desen, e sa se bann *draftsperson*.

I annan diferan kategori dan sa domenn e pour *Planning* zot kategoriz li par egzanp *class 1,2,3,4* e osi *architectural draftsman*. So mon anglob tousala, e mon'n kalkile apepre 97 zot.

E Lalwa Mr Speaker, mannyer mwan mon konpran li, e ki mon krwar mon byen, se ki si ou pa anrezistre, e si ou napa en loportinite anrezistre anba sa Konsey, ou pa pou kapab *practice*. E mon anvi zot Minis i dir mwan kler lo la, ki si en dimoun pa anrezistre anba sa Konsey, ki son opsyon pour li kapa *practice* son profesyon?

Ti annan en provizyon avan Mr Speaker, kot posibleman sa bann dimoun ti kapab anrezistre *as an associate member* e ti annan serten kriter ki zot kapab anrezistre koman *associate member*. Bon pe zot in travay bokou lannen, zot annan serten kapasite, e zot ti kapab sit serten legzanmen, e antre koman en *associate member*. Me sa ki mon pe vwar se ki *associate member* in sorti, net anba Lalwa.

So sa bann dimoun ozordi, i petet napa en posibilite pour zot kapab antre koman, anrezistre anba sa Lalwa or avek sa *Council*. Si non si zot pa pe travay anba en *professional member*. Sa i vin avek son bann problemm sa, en mon pou eksplike apre.

I paret Mr Speaker Mr Speaker ki, *Planning Authority* ozordi i annan sa group *draftsman* ki petet, mon pa konnen si zot pe ganny en pe problemm ek *draftsman*, detrwa *draftsman* prezan zot met tou dimoun anba en sel parasol.

E zot anvi tir sa zafer, avek zot e sey anvoy li anba kot *Council*. Problem ozordi se ki nou annan en kantite *draftsmen* ki pe *practice*. I annan en kantite bann zenn ki sorti *SIT*, ki mon krwar *SIT* i donn loportinite pou fer *Diploma in Construction*, si mon pa tronpe. E i annan serten bann zenn ki sorti dan sa domenn, e ki vin *practice eventually* apre ki zot in fini etidye.

Swa zot al antase ek en dimoun, apre zot ase leksperyans zot bouz lo zot menm. E zot pa fer bann gro, gro batiman zot. I annan ki fer bann pti desen, bann pti desen ki ganny *require* par *Planning Authority* pou bann senp pti devlopman kot lakour, en peron e miray en *store*, en langar.

Serten keksoz ki *Planning Authority* i demann ki ou annan en desen. So zot, zot ti pe *cater* pour sa bann pti *market*. E sa bann pti *market*, ti bann benefis, bann pti kontrakter, bann *class 3* a serten nivo ou *class 2*. E zot pou vwar zot menm sa de-balansman ozordi, ki si sa bann dimoun pa pe kapab *operate*, sa dimoun dan bann distrik,

dan nou bann distrik, ki annan bann pti devlopman, kote zot pe ale?

Zot pou bezwen al rod zot en gro lakonpanyen arsitek, pou kapab *design* en pti desen pou *suit* zot *purpose*. So deza i koz en problemn. E si zot pa pe kapab fer li, pti kontrakter deor la pe al perdi larzan. Pe al perdi manze, pe al perdi Kontra. Se koumsa ki mwan mon konpran li Mr Speaker. E si mon mal, mon ti a kontan, mon ganny klarifye, akoz solman mwan preski dir ler mon'n lir sa Lalwa. E personn pa'n dir mwan mon otreman ler ti i annan diskisyon dan *Bills Committee*.

Lot pwen Mr Speaker ki mon'n vwar anba Lalwa, i se ki bann *graduate member* ozordi, bann *graduate member*, e Lalwa i definir bann *graduate member* se en dimoun ki annan en degre. En *first degree*.

En *graduate member* i pa pou kapab *practice* fer son biznes li tousel, i pou bezwen osi antre anba parasol en *professional member*. Ozordi, yer nou'n koz lo ANHRD, nou'n koz lo *training*, nou'n koz lo labours pou bann etidyan Seselwa, pou bann domenn kot nou napa bokou. E sa i en domenn kot nou napa bokou. Ozordi nou annan en kantite, bann *graduate first degree* ki pe *practice*.

Mon krwar zot ava dakor avek mwan i annan en kantite bann *first degree* ki pe *practice*. E i annan *first degree* ki pe *practice* dan ou Minister Minis, *ok?* zot napa *masters* pour zot, ganny en *post graduate* pou zot kapab anrezistre koman en *professional member*. *Now* ki arive sa bann dimoun? Ki arive ek sa bann zenn arsitek, zenn enzenyer, zenn *quantity surveyor*, ki annan en nivo

degre, ki deza pe *practice* ki deza pe fer son biznes, ki pou arive ek li?

Eski sa Lalwa i fer provizyon pour li *operate*, pour en serten kantite letan, ki a kapab ganny kontinyen *operate* parey i pe *operate*. Ki ava kapab ganny sa kalifikasyon pour li kapab li osi vin en *professional member*. E lot problemn ki sa i kree? Ozordi ki kantite dimoun ki kapab anrezistre koman en *professional member*. Ki annan son biznes, etabli, ki pou kapab soutenir si Lalwa pa permet tou sa bann *graduate members* anba on sipervizyon, ouswa anba son *employment*.

Ki kantite ozordi nou annan sa bann *established firms* ki pou kapab, soutenir sa bann dimoun deor? Nou annan lenformasyon ki ou ti donn nou, nou annan apepre 230 ekek si mon pa tronpe sa bann *practitioners*. Ladan en bon pe *draftsman*, me solman apepre 100 ekek ki bann, ki bann lezot *practitioners* avek petet nivo degre.

So ki mannyer, ki mannyer sa bann dimoun i antre dan sa sistenn anba sa kalite provizyon Lalwa? Anba sa kalite regilasyon ki nou pe regle ozordi. E ki mannyer sa zenn, ki ozordi i liniversite swa *Malaysia*, swa Langleter, *wherever* kot i ete dan lemonn, i sitye son lekor ler i tournen, pour li vin *practice* sa profesyon ki in al etidye.

Mon met sa la, e sa i reel, e bann dimoun deor ki pe ekoute, ki tann sa, i en kestyon ki mon krwar, zot bezwen poze anver Minister, anver Gouvernman. E demande ki Gouvernman i rod en solisyon, pour sa zafer. E taler Onorab Clifford Andre atraver ou Mr Speaker, in dir i

lev en size ki mon krwar i osi enportan.

MR DEPUTY SPEAKER

Ou'n ariv 15 minit fer dernyen pwen silvouple.

HON WALLACE COSGROW

Eski Minister li menm ki anploy en kantite sa bann *graduate* ki pour posibleman *graduate members*, eski i pou en *professional member* li Minister, ki pou kapab *supervise* louvraz tou sa bann *graduate members*? So ki lankadremen ki zot, zot pou mete pou sa bann lezot manm?

Mr Speaker mon anvi koz enn pti pe. Donn mwan en pe letan mon anvi koz enn pti pe, lo ...

MR DEPUTY SPEAKER

Non be tou Manm in ganny 15 minit, i pou *unfair* pou ...

HON WALLACE COSGROW

Mon pou *wrap-up* solman donn mwan de minit pour mwan *wrap-up*.

MR DEPUTY SPEAKER

... ganny plis.

HON WALLACE COSGROW

Ok pour mwan *wrap-up*. Mr Speaker ki lefe sa Lalwa i annan lo Sekter Konstriksyon ozordi? Mazorite bann dimoun ki pe ganny eksklir or ki pe ganny *over regulated* anba sa Lalwa. Se bann ki travay ek bann *small minor projects* parey mon'n dir, bann pti kontrakter. E pour annan en problem ek bann pti kontrakter si sa bann dimoun pa kapab *operate*. Akoz zot pa pou ganny biznes pour

zot kapab soutenir, zot lekor, zot fanmir.

Par egzanp bann dimoun mon'n dir ki fer peron, miray, basen bann pti desen, pou bann pti kontrakter i pou annan en problem Minis. Mon osi mon'n koz lo bann *current operators*, bann biznes ki'n etabli sirtou Mr Speaker.

Bann biznes ki'n etabli ki ozordi, pe vwar zot dan en lensertitid ki mannyer avek sa regilasyon ki sa Lalwa ki la, zot pou kapab *operate*. Ozordi nou annan en sityasyon kot i annan gro kontrakter *class 1* ki pe pran tou bann proze Gouvernman. Pa pe pran, be pe ganny donner bann proze Gouvernman.

E pe fer ki bann lezot *class 1 contractors* prezan bouz lo bann lezot pti proze Gouvernman, or bann lezot pti proze ki ti pe ganny okipe par bann *class 2, class 3*, pe fer en kalite difikilte pou bokou bann pti kontrakter deor.

Konmsi i annan en *distortion* dan sa market konstriksyon. Kot bann pti kontrakter pe ganny defavorize, pe ganny pous deor. Enn, sa Lalwa i fer zot ganny defavorize, akoz bann dimoun ki ti pe desin sa bann desen pour zot, pe prezan vwar li difisil pour zot kapab fer li, akoz ou bezwen travay ek en dimoun par lao zot. E dezyenm gro kontrakter pe *push zot down*.

So Mr Speaker avek sa, mon pou konklir e dan mon pwennvi mon krwar lide par deryer sa Lalwa i en bon lide. Bezwen annan serten regilasyon dan sa domenn. Me i bezwen kapab *cater*, pour tou dimoun dan sa sekter. Met diferan *level of rezistrasyon*, me tou dimoun

i bezwen kapab *operate* dan sa sekter.

E *Planning Authority*, Minister i bezwen fer son bout e osi asire ki tou sa bann dimoun i operate *within the framework*.

Mannyer sa Lalwa i ete Mr Speaker i difisil, i difisil pou mwan kapab vot pour sa Lalwa. E mon *unless* ki annan serten sanzman mazer dan lafason ki sa Lalwa i ganny drafte. Avek sa Mr Speaker mon a dir ou mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. Prosen enterven an Onorab Woodcock.

HON WAVEL WOODCOCK

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker, Minis ou lekip, tou Manm en tou dimoun a lekout. Mr Speaker, sa *Bill* ki devan nou i en *Bill* ki vreman enportan. *The Construction Professionals Council Bill*. Annefe i pa en *Bill* ki nouvo i en *Bill* ki'n fek ganny konsevwar. I pa en *Bill* ki'n fek ganny konsevwar, parey zisteman en Manm enterven an lo lot kote latib, ki'n koze oparavan in dir poudir i annan pres 10an. Anviron 10an ki zot pe travay lo sa *Bill*.

Me se ozordi Mr Speaker apre tou sa letan ki nou Gouvernman in ankouraz pou vin anmenn en tel *Bill*. Pour regulariz en pe bann servis ki bann profesyonnel sirtou bann *preconstruction professional* i donnen dan Sekter Konstriksyon.

Mr Speaker sa *Bill* in eksplik tre byen, se pour etabli en *Council*, ki pou annan pouvwar pou fer 6 keksoz. Prensipal, enn sa *Council* pou gard en rezis tou bann profesyonnel, bann *preconstruction*

professional e i annan en lalis ki pe ganny ankadre anba sa *Council* ki pou bezwen, anrezistre anba sa *Council* parey in fer resorti arsitek, enzenyer, *QS*, *draftsman*, bann *surveyors* e osi i enkli bann ki *offer services building surveying*.

Me Mr Speaker sa ki vreman konfizan, ki annefe ki ler mon'n ekout enn de bann enterven an lo lot kote latib, i paret mwan zot konfize. Swa zot pa'n lir sa *Bill*, swa zot pe konfiz zot lekor, ouswa zot pe sey konfiz Lepep Seselwa la deor.

E i kler poudir zot ti pe sey konfiz Lepep Seselwa, ouswa zot menm zot ti konfize, ouswa zot pa'n lir sa *Bill*. Akoz zot *advert* ki zot ti fer, se zot ti envit bann kontrakter, pou *attend* zot *meeting* ki zot ti fer *Maison du Peuple*.

Kan sa *Bill* napa nanryen pou fer avek kontrakter. Sa *Bill* i annan pou fer avek bann *preconstruction professionals*! E ler ou ekout zot entervansyon ou vwar poudir zot pa konnen lo ki zot pe koz lo la Mr Speaker.

Mr Speaker sanmenm sa ki apel inefikasite, ler ou *call* en *meeting*, me selman ou pa adres bann dimoun ki sa *Bill* i konsernen. Mr Speaker, mon bezwen dir e fer kler ozordi pour tou Lepep Seselwa ki la deor sa *Bill*, napa nanryen pou fer avek bann kontrakter, bann dimoun ki fer konstriksyon! Sa *Bill* i pou bann profesyonnel dan bann *preconstruction*. Bann *surveyors* parey mon'n dir, bann arsitek. Ase sey konfiz, Lepep Seselwa la deor.

Mr Speaker i annan en Manm ki'n vini in dir koumsa poudir, napa konplent, napa bokou problemm dan konstriksyon la deor. Me i kler Mr

Speaker poudir i normal Mr Speaker, sa bann Manm ki'n fer resorti sa i bann Manm ki pa elekte.

Kekfwa dan zot distrik napa personn ki'n apros zot, pou konplent tou bann defayans, bann problem ki zot in fer fas avek la deor. Sirtou avek bann *draftsman*, avek enn de sa bann profesyonnel, kan zot in pey R20mil R30mil, pou fer en plan. E zanmen zot plan in ganny soumet kot *Planning*. I annan ki'n esper 3an, 4an, 5an, 10an zanmen zot plan in ganny soumet kot *Planning!*

Akoz Mr Speaker?

Konbyen nou bann frer ser la deor ki'n perdi sitan bokou larzan, aköz plizyer bann profesyonnel napa en regar lo zot. Ou konnen konbyen fwa mon'n ganny *call*, ouswa ki mon menm mon bezwen *call FTC* de la par enn de, zabitan dan mon distrik, aköz bann problem avek enn de sa bann profesyonnel.

Ki'n pran zot larzan, me ki pa'n fer zot plan, ki'n pran zot larzan i pa'n fer zot plan lakaz, plan feray e lezot sa bann *preconstruction services* Mr Speaker? Konbyen nou bann frer la deor ki'n perdi sitan kantite larzan, zot pti larzan ki zot in *save* pour sepa konbyen letan pour zot fer plan, zot larzan in ganny vole Mr Speaker. Aköz, nou napa en tel *Council*.

E Mr Speaker sa zafer *Council* i pa en zafer nouvo sa. Nou deza annan bann legzanp oparavan. Si mon pou donn legzanp parey nou annan, *Council for Nurse, Seychelles Medical and Dental Council* Mr Speaker.

Avan nou ti napa sa kantite Dokter, be ozordi nou annan en kantite klinik prive, en kantite

Dokter prive, ki nesesit annan en tel *Council* pour fer sir ki bann dimoun ki pe donn sa bann servis medikal, zot bann ners, zot bann dantis, zot kalifye pour zot kapab donn en servis alaoter, ki zot annan sa kalifikasyon, ki zot pou vin bann profesyonnel dan sa domenn, ki zot annan sa lekspertiz, pou donn sa bann servis.

Lekel en dimoun ki pou al kot en Dokter, pour son problem lasante, pou al kot en dimoun pou ganny servis lasante, si sa dimoun i pa en profesyonnel, i pa en Dokter i napa kalifikasyon?

Me sa dimoun pou touy ou Mr Speaker. Ou bezwen annan serten kad;- i bezwen annan serten kriter pour enn anrezistre i annan serten, *minimum qualification, requirement* e serten nivo akademik ou teknikal pour sa dimoun i bezwen annan serten lannen leksperyans, parey in refer sorti dan sa *Bill*.

At least 10an leksperyans dan domenn bann domenn *preconstruction*. Nou pa kapab, nou pa anvi vwar bann sityasyon parey arive anba zot Gouvernman, kot en plan i ganny drafte, plan i pli gran ki later ki konstriksiyon pou ganny fer lo la parey Lekol La Rosière Mr Speaker.

Kantite dimoun *draftsman* i drafte zot plan, ler ariv laba kot *Planning*, be plan pa bon, plan pa annord. E i enportan Mr Speaker ki i annan serten standar Mr Speaker. Aköz nou bezwen protez sa Seselwa, ki la deor.

Nou bezwen fer sir ki i pe ganny *value for money*, ki sa servis ki parey en servis ki adekwa i bann travay ki pe ganny fer, i bann travay lo en serten standar.

Ki pa pou koz danze personn, ki personn pa pour perdi larzan, sa *Council* parey mon'n dir i annan pouvwar pour li, i annan pouvwar pou aplik bann mezir disiplinier, e atraver en Komite.

Si enn sa bann *preconstruction professional*, e in pran larzan dimoun, ouswa i pe fer bann plan ki pa lo standar, Mr Speaker i bezwen annan serten aksyon disiplinier ki ganny pran avek li. Akoz *FTC* pa ti pe kapab *deal* avek sa bann dimoun, akoz petet zot napa sa konpetans, sa lekspertiz dan sa domenn ki manm sa *Council* pou annan.

Mr Speaker Onorab Loze i dir nou koumsa, poudir in asiz avek en profesyonnel dan servis konstriksiyon. Dapre li sa profesyonnel in koz avek li in *point out* serten defayans ki annan dan sa *Bill*.

Me selman sepa sa *Bill* i tro *punitive*, me selman en sou lamannman i pa'n anmennen. Swa koman en Manm, ouswa atraver *Bills Committee* ki si mon pa tronpe, li osi i form par *Bills Committee*. Be si en profesyonnel in *point out* enn de defayans, enn de *area*, enn de - en *clause* dan sa *Bill* ki kapab ganny aranze.

Akoz personn lo zot kote pa'n anmennen en lamannman pou aranz sa *Bill*. Mr Speaker, pou amann sa *Bill* Mr Speaker. Be savedir, be mon *advice* pou okenn profesyonnel la deor, la pa bezwen al kot *US*, akoz si zot pou ekout ou zot pa pou fer nanryen, zot pa pou propoz nanryen Mr Speaker. Zot pou zis gaspiy ou letan.

Mr Speaker i vreman, ou konnen ler mon ekout sa bann kalite

entervansyon Mr Speaker, i rann mwan mon bafwe, mon pa ganny en konpran Mr Speaker.

En lot Manm i dir koumsa, Mr Speaker en lot Manm i dir koumsa, sa *Bill* ki la pou donn tro bokou pouvwar Minis. Sepa Minis pou kapab fer regilasyon mannyer i anvi, nenport e kwa. Be *clause* 50(1) i kler. Pou fer regilasyon dan *clause* 50(1) i kler. Minis pour li fer regilasyon i bezwen fer li an konsiltasyon, avek manm *Council*.

I pa pou fer sa bann regilasyon lo li menm. Be konmsi sa *Council*, Minis i vini en mon le fer regilasyon dan Sekter Konstriksyon, zis mon pou vini mon pou anmennen, *Council* pa poudir nanryen? Koumsa i marse sa? Be non. Konnen fodre, nou aret sey anbet Lepep Seselwa deor. E apre tou *S.I* lekel ki fer? Be *S.I* Minis ki fer mon bann frer ek ser.

Me selman i pa fer lo li menm i pour konsilte ek sa *Council*, e i sa *Council* parey Minis in fer resorti, i annan de keksoz i pa zis *punitive* li. E i enportan ki osi i annan sa pouvwar, pour li pran aksyon disiplinier avek sa bann profesyonnel dan domenn, dan *preconstruction*.

Akoz nou tou nou konnen, nou tou nou konnen ki pe pase la deor. Me an menm tan osi, parey in dir sa *Council* i osi donn loportinite pour lesanz konesans ek lekspertiz. I pou ede lev nivo bann lezot *draftsman*, bann lezot profesyonnel, bann lezot dimoun dan sa sekter, ki pe ofer sa servis dan sirtou *preconstruction services*. E non-selman sa parey Minis in dir i en platform, kot sa bann profesyonnel, i kapab vin ansanm pour zot propoz bann regilasyon.

Si i annan serten amannman ki zot santi, apre sa *Bill* in etabli ki zot bezwen ganny fer, sa *Council* i kapab propoze. Sa *Council* pou koz ek Minis li, i annan zorey Minis. I pa pou mars parey zot kot zot zis pas en bann Lalwa apre i ganny *challenge* Ankour i ganny zete Ankour Mr Speaker.

I annan konsiltasyon, e zot pou fer konsiltasyon avek bann dimoun konsernen. Pa konsiltasyon avek kontrakter, ki napa nanryen pou fer avek sa *Bill* Mr Speaker. Mon bann frer ek ser, sa *Bill* ki devan nou, nou tou nou konnen deor la ki pe pase ozordi dan nou pei.

Kantite dimoun ki'n perdi en kantite aköz, parey mon'n dir bann standar bann travay ki'n ganny fer dan lepase i pa lo en nivo, i pa lo en oter. E sa *Bill* pe *deal* avek sa, fer sir ki Lepep Seselwa deor i aret ganny vole. Fer sir ki Lepep Seselwa deor bann travay, ki zot gannyen par sa avek sa bann *preconstruction professionals* arsitek, enzenyer bann ki fer plan lakaz, plan feray, se bann travay ki lo en nivo, ki adekwat ki lo en bon nivo.

Akoz mon bann frer ek ser, kekfwa zot pa konnen koman bann Manm Elekte, aköz mon pa'n tann - konbyen Manm Elekte ki'n koze lo sa size la anndan. Lo lot kote lata, *ok* Onorab Aglae in koz lo la, menm si in koz lo kontrakter.

Me pa lo bann *preconstruction professional*, sa *Bill* i pe *deal* avek en problem ki bokou dimoun dan ou distrik in vin anmenn kot ou, in vin konplent avek ou.

E la ozordi nou Gouvernman pe met en Lalwa an plas. Pe met en, pe etabli en *Council* ki pou ede *deal*

avek sa bann problem, ki nou tou bann *MNA* Elekte nou pe fer fas avek dan nou distrik Mr Speaker.

Nou bezwen etabli en standar, ki mannyer nou pou etabli standar Mr Speaker. Mwan i annan en *draftsman* in *call* mwan. I ti annan zis en lenkyetid konmkwa i kapab perdi son *license*.

Be ler mon lir sa *Bill* son ledikasyon ki i annan son kalifikasyon i annan, i pa pe al perdi son, i pa pou al ganny anpese pour li kontinyen pratik sa servis ki i pe donner.

Kontrerman ki zot, zot ti pe fer krwar bann dimoun deor, ki annan zot ki pe al ganny ki pe al perdi *license* pa pou annan drwa kontinyen zot travay. Me i annan en kantite mon bann frer ek ser la deor, i annan en kantite nou bann *draftsman* la deor, ki zot annan sa konpetans, zot annan, zot *meet* sa *requirement* pour zot kontinyen ofer sa servis ki zot pe ofer.

Sa i zis en ankadreman pour zot, pour zot *register* avek en *Council*, ki annan sa *oversight* pou fer sir, ki bann travay ki pe ganny ofer i lo standar. E ki tou sa bann dimoun ki pe donn a bann servis, zot annan sa *minimum requirement*, ki i pe demande.

Zot annan sa bagaz, ek sa leksperyans ki pe donner, ki ler en dimoun i al kot zot i ava ganny sa servis ki merite. Parey ler en dimoun i al kot en Dokter, i konnen i pe al kot en Dokter ki kalifye, ki pou sonny son maladi.

Parey ou pa pou al kot en dimoun pou al fer en plan ki apre son plan i pa pour abouti dan nanryen. I pa pou ganny aprouvasyon aköz i pa

bon. Swa ler i pou donn son larzan, i pa pou zanmen vwar son larzan, ni son plan ankor.

Mon bann frer sa *Council* pe rezourd en problem ki ozordi en kantite nou bann frer ek ser deor pe fer fas avek. Mr Speaker, mwan mon pa vwar nanryen, okenn *issue*, okenn nanryen mal avek sa *Bill*.

Mwan mon krwar sa *Bill* i en *Bill* ki bon, i en *Bill* ki pour etabli serten standar ki depi lontan nou bezwen dan nou pei. Avek sa de mo, mon dir ou mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. Mon vwar Onorab Loze, in notifie mwan i le dir en keksoz.

HON JOHAN LOZE

Mersi Mr Speaker anba *Order 8* ki *predict*, ki dikte ki ou ki regle konportman Lasanble. Mon zis anvi eklersi, ki letan mon'n fer mon lentervansyon mon'n koz *en toute bonne fois*. Mon pa'n koz pour mwan *maligne* person dan sa sekter. Mon pa'n koz, pour mwan *maligne* person dan sa Lasanble Mr Speaker.

E ofet mon'n swiv ou konsiny pour mwan annan en *speech* prepare, pour mwan vini mon'n koz lo mon bann pwen ki mwan mon ti annan pou fer. E mon le fer dimoun konpran mwan, mon pa'n vin pou konfize.

E mon ti napa lentansyon propoz lamannman dan *Bill* Gouvernman ozordi mwan. Mon pa'n vin ek okenn latansyon fer sa. Selman mon'n fer mon kontribisyon. Mon'n fer mon pwen e mon'n met

serten *burning issues* ki mwan mon'n santi a latansyon Gouvernman.

E an tout bonn fwa mon le osi eklersi, ki mon pa'n koz avek kontrakter, mon'n koz avek sa enzenyer ki ti a loter *ten years ago*, pou *put up* sa *Paper* ek Gouvernman ki'n *result* dan sa Lalwa Mr Speaker. Mersi se tou leklersisman, mon ti anvi donner.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi pour sa klarifikasyon. Prosen entervenans, Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon ti pe zwenn ek bann zanfan lekol la deor. Enn pti garson i demann mwan dan mon zorey, akoz sa msye pe dispit dan Lasanble?

(laughter)

HON SEBASTIEN PILLAY

Mon pa'n kapab reponn li me selman, selman - *anyway* mon'n ekout deba bomaten mon pou dir mon'n bezwen apresye ton deba avan entervenans ki'n koze

MR DEPUTY SPEAKER

Mon ti a kontan koz ek sa pti garson apre.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi ou ava ganny sans koz ek li Mr Speaker, pa trakase. Nou a donn ou son non ek son nimero telefonn, ou a ganny sans fer en pti antreten avek li.

Solman ou a kapab pas en pti parol avek Onorab - Onorab ki'n koze avan, pou li annan en pe plis, *what's the right word* Angle i servi -

Decorum. Wi, *decorum.* Lala *decorum.* Mr Speaker ou aprann en nouvo mo toulezour.

Mon bezwen dir Mr Speaker mon pa'n ganny sans swiv tou deba, be bann deba ki mon'n swiv lo tou lede kote latab, mon krwar in en deba ris, tre enteresan, kot bann Manm in kapab koz lo diferan pwennvi, diferan fason vwar keksoz ki pe arive dan sa Lalwa.

Me Mr Speaker nou pou annan en lenpas ki mon pou koz lo la apre, ki mwan mon konsernen avek la fason ki prosedir pe ganny fer ozordi. Me avan sa, mon ti le adres serten pwen ki pertinan avek sa Lalwa e petet ki Minis i kapab donn nou serten klarifikasyon.

Premyerman mon oule met lo rikord - wi ki nou ti annan en *meeting* avek bann profesyonnel dan konstriksyon enkli bann kontrakter.

E rezon akoz nou ti pe target *the end users*, se akoz ler nou'n koz avek bann *end users which is* bann kontrakter zot in dir nou poudir, lo sa *Bill* ki la zot pann ganny neserman bokou *input*, e ki zot in ganny dir poudir pou annan en *Bill* ki pou relate avek en formil ki pou *relate* avek zot.

Me lefe ki zot bann *end user* prodwir ki sa bann profesyonnel pou vin avek, i neser pou nou koz avek sa bann *end users* akoz profesyonnel pa kapab zis prepar plan, si pou prepar plan lekel ki pou fer plan?

Mon pa krwar Onorab Woodcock pou al fer lakaz en dimoun. Mon krwar i napa sa kalifikasyon *nor* sa konpetans. Mon krwar lakaz en dimoun pou ganny fer par en kontrakter swa *class 2* swa

class 3, ki pou bezwen rod son bann, tou son bann keksoz pou li fer.

E mon krwar i enportan Mr Speaker e dan sa renyon ki nou ti gannyen, nou alert Minis serten konsern ki bann kontrakter i annan. Sirtou kontrakter, mon ti a kontan pa ganny vwar koman zenofob, be mon pou servi sa term kontrakter Seselwa, ki pe santi poudir dan sekter ki zot, zot ladan zot pe ganny *squeezed out* akoz lafason ki serten Pratik pe ganny fer dan Sekter Konstrikasyon.

E bann kontrakter class 2 par egzanp pe eksprim bokou konsern ki zot akse avek teren ki zot annan, pou zot kapab agrandi zot biznes, zot pa pe kapab fer li. E enn bann difikilte ki zot annan ozordi se ki bann kontrakter *class 2* ki pe fer lakaz pou dimoun, pe vwar zot bezwen *store* materyo kot lakour sa bann dimoun, kot zot pe fer konstrikasyon.

So, i annan tout en seri keksoz ki petet *out of* sa konsiltasyon sa Lalwa in anmenn lezot benefis pou nou, pou nou konpran enn pti pe ki sikonstans e sityasyon la deor, pou nou bann kontrakter.

Mr Speaker avan mon vin lo sa Lalwa, mon osi anvi met devan Minis ki enn bann Polisi ki Gouvernman in pran pou al ver en konpanyen ki asosye ek Gouvernman, dan sa konteks *Green Island Construction*, in redwir lespas ki bann kontrakter a bann gro kontrakter, bann pli gro kontrakter, ti annan pou zot ganny akse avek proze.

E ler ou'n redwir lespas pou sa bann gro kontrakter ganny akse avek proze, sa bann gro kontrakter in *move* dan lespas kot zot kapab ganny

akse, e zot prezan zot tou zot pe *squeeze* bann ki pli pti dan sa lespas.

E sa bann pli pti i bezwen al pli ba e *squeeze* lezot. So, i annan en *domino effect* ki Gouvernman in kree, par akse ek son bann prop proze ozordi dan Sesel, ki pertinan pou nou konnen akoz sa bann dimoun, sa bann *end users* zot osi rely lo sa bann profesyonnel ki *provide* sa servis profesyonnel ki sa Lalwa i sipoze targete.

E sa ti neser pou nou etabli sa bann baz, akoz mon'n koz avek plizyer profesyonnel, plizyer arsitek, i annan ki'n *call* mwan ki'n demann mwan akoz ki nou pe fer konsiltasyon.

Nou'n fer kler ki sa konsiltasyon nou pe *involve* tou lede group. E wi Minis i en fe, e mon bezwen met devan ou atraver Mr Speaker, met devan ou ki *SBC* i kapab konfirm sa, bann zournalis i kapab konfirm sa ki bann partisipan ti refize ganny filmen.

Akoz i annan ki santi poudir, zot, mon pa konnen si zot - mon pa oule krwar - me zot krentif se ki zot ti pe dir poudir zot per pangar zot perdi, oubyen zot ganny serten tretman diferan avek lafason ki'n pase.

Mr Speaker mon kapab nom Mr Willy Jacques ki en zournalis *SBC* ki ti la, ki ti sey *interview* sa bann dimoun ki pa ti posib, e ti osi annan zournalis sorti kot mon krwar si mon pa tronpe kot *Today* ki ti la osi ki pa ti ganny sans. Mon pa krwar *Today* mon krwar en lot zournal, me *Nasyon sorry*, me i kler poudir i annan en krentif la deor parmi bann kontrakter.

So, i annan tout en otour sa Lalwa. I annan tout en seri keksoz kin souleve, e mon krwar fodre pa ki nou reste zis konsernen avek lefe ki sa Lalwa pe kree en Konsey *that's it*. Akoz sa Lalwa pe antre dan en sekter ki *involve* plizyer akter. E tou sa bann akter zot form par sa *continuum*. Sa lasenn ki apre pou rann sa prodwir final ki swa sa lakaz, swa sa *building*, swa sa konstriksyon.

E i enportan alors ki tou sa bann dimoun ki *involved* dan sa *continuum* i konnen ki sa Lalwa in anmennen pou zot. Me ki mannyer sa Lalwa pou deklans lezot sanzman ki bezwen arive pou zot sekter.

Par egzantp si mwan mon en kontrakter *class 1, what that would mean* pou mwan *as* en kontrakter *class 1*, ki sa pou vedir pou en kontrakter *class 2*, e evantyelman ki sa pou vedir pou en kontrakter *class 3*. Akoz mon prezimen ki tandans Gouvernman, alors se si pou anmenn regilasyon pou bezwen anmenn li lo nivo kalite travay ki gannyen, akoz apre tou Gouvernman *as* enn bann pli gro *end user* prodwir, *both* kontrakter e arsitek, se fer sir ki ou donn *value for money* pou larzan lepep.

Savedir par egzantp si en *Minister* i pran en proze, ou pou oule asire ki sa proze i ganny byen konsevwar, byen *designed*, byen konstrir e finalman ler piblik pou servi li, i pou santi poudir be si Gouvernman in depans R6milyon *then* sa R6 milyon *was value for money*. Koumsa ki nou koze Onorab Woodcock atraver ou Mr Speaker.

Prezan mon ti a kontan vin lo en pwen enportan. E sa pwen pou mwan ler mon'n regard dan sa Lalwa

Mr Speaker, premye keksoz ki mon'n note se ki sanzman dan tit sa Lalwa. E mon ti antisipe sanzman dan sa tit pou vini, akoz dan plas sa Lalwa pa ti pe neserman lo konmansman koz lo rezistrasyon. I ti pe plito koz lo Konsey. Kree en Konsey. E mon krwar lo sa kote mon bezwen dir ki *Bills Committee* zot in fer en travay byen pou regard li dan sa konteks.

E mon krwar bann diskisyon zot in gannyen petet in ede anrasi. Me selman kot mon annan en konsern mwan, e petet *Bills Committee* i devret ed mwan konpran sa, mwan pou mwan sa Lalwa ti devret vin koman en *re-Gazette* sa Lalwa. Mon pou dir akoz. Akoz sa Lalwa in sanz son non. I ti ganny prezante devan Lasanble koman en lot Lalwa.

Nou annan en lekspektasyon lezitim koman en Lasanble anba nou drwa, anba nou privez pou pas en Lalwa, *Minister*, pou nou ganny sa Lalwa ki sipoze ganny pase devan nou.

E dezyenmman Mr Speaker, mon pa ankor ganny okenn notis pou lamannman, ki sipoze vin kot nou pou dir ki sa lamannman in pas sa peryod 72erdan. Nou bezwen ganny en notis Mr Speaker, akoz i annan sanzman mazer dan sa Lalwa ki pe retir serten seksyon;- serten seksyon zisteman ki ti pou adres ver bann dimoun ki mon pou konsidere, bann *draftsmen* par egzanp, ki pou tonm dan sa kategori dimoun koman en *associate member* ki mannyer Lalwa ti'n ganny drafte oparavan.

So pou mwan prezan i *raise* en konsern. Mon pa konfortab malgre ki pou annan bann serten bon keksoz dan sa Lalwa, pou mwan pas en Lalwa ki pann pas atraver prosedir ki

Lasanble i *set!* E mon pa krwar avek tou respe ki mon annan pou *Bills Committee*, mon tradisyonnelman siport zot travay, akoz mon krwar poudir mon annan Manm lo *Bills Committee* osi i neser pou siport travay *Bills Committee*.

Be mon krwar *Chairman Bills Committee* i a dakor ek mwan ki lafason ki ti'n ganny koze oparavan, *Leader Zafer* Gouvernman ti'n fer kler ki *Bills Committee* pa kapab anmenn lamannman dan en Lalwa atraver en rapor *Bills Committee*. I bezwen vin atraver en Manm ki pe propoz sa bann lamannman.

E *Minister as the proponent of the Bill*, mon napa en let ki dir mwan poudir i annan en seri lamannman ki pe ganny propoze dan sa Lalwa - en *substantial amendments* ki pou pas *the test of admissibility* devan nou *Standing Order*. Nou napa sa. *So which means as it stands* sa bann lamannman pa kapab ganny pran, dan konteks ki zot pe ganny mete devan Lasanble.

E pou mwan ki i *defeat the whole purpose of the exercise* ki nou pe fer ozordi. Nou pa pe swiv regilasyon Lasanble. Mon pa krwar i ou lentansyon Minis pou pa respekte bann prosedir Lasanble, mon pa krwar sa i leka. Me in ariv en sironstans ki nou annan en sityasyon devan nou, ki bezwen ganny adrese.

Unless mon ganny korize Mr Speaker mon pa'n gannyen en let ki dir mwan poudir la, la *submission of amendments* ki pe ganny propoze par tel e tel Manm, ki pe *move* sa bann lamannman. Mon napa sa.

So si nou napa sa mon pa krwar ki Lasanble i devret pe menm

propoz e *move towards* en vot lo merit sa Lalwa. Nou kapab petet vot lo son merit, me en *Third Reading* nou pa pou kapab vote. Akoz nou bezwen ganny notis ki lamannman pe ganny anmennen.

E si Gouvernman pou fonksyonn koumsa, ki i deside pou sanz sibstansyelman en Lalwa san ki i donn nou en notis, *then* Mr Speaker mon servi sa mo 'larogans' avek rezervasyon - pou mwan sa i en mank respe pou Lasanble Nasyonal. I pa entansyonnel, me i *still* pou *come across* as en mank respe pou Lasanble Nasyonal.

E mon ti a kontan Mr Speaker ki avan nou pran en vote lo sa *second reading* lo merit sa Lalwa, ou donn nou en klarifikasyon si ou konman *Speaker* ou'n resevwar sa let, akoz sa let i bezwen ganny sirkile e bann Manm i bezwen ganny enformen lo sa bann lamannman.

En lot pwen enportan Mr Speaker letan mon'n regard sa Lalwa, se mon'n regard par egzantp *the establishment of the Council*, la fason ki sa Konsey i pou ganny etabli.

Mon vwar se poudir Minis ki nom en manm *representative of Planning Authority* lo sa Konsey. Sa ki mon pa dakor avek se ki *Planning Authority* i annan en *Board*. E se *Board Planning Authority* ki devret pe nom son manm ki al lo sa Konsey. Eski Minis ki par lao *Board Planning Authority*?

The Minister is a facilitator. The Minister is not a regulator. Planning Authority i sa regilater. Akoz mon ti vwar *Chairman Board Planning Authority* ki ti vin devan, ki ti montre nou sityasyon en later Bel

Ombre e nonm nou lekel sa dimoun eksetera, so i bezwen asim son responsabilite.

Son responsabilite se *when it comes to nomination of* en manm ki pou al lo sa *Board*, se li ki bezwen nonm lo nom *Planning Authority*. Akoz *Planning Authority* i sipoze en *quasi autonomous body*. Sa i mon premye pwen.

Mon dezyenm pwen ler mon regard sa Lalwa, par egzantp son *clause 4(2)(b)* dan sa sanzman ki'n arive, i dir ou 4 (2)(b)(2) "*failing such election of any or other members within 30 days appointed by the Minister under subsection 5. The clause doesn't read well.*

Me selman, e la mwan mon konsernen, nou pe fer Gouvernman vin en *super professional body*. So Gouvernman son kalifikasyon i *above* pou tou dimoun *basically* la. Anba sa *clause* Gouvernman son kalifikasyon i *above* pou tou dimoun.

E mon kapab konpran rezondet akoz Gouvernman i annan byensir en antite en *super entity* reprezante la par Mr Shah - *ok*, ki bezwen fer kantite travay pou Gouvernman e byensir nou ekspekte ki zot nivo profesyonnalizm e sa i vin koumsa. Me Gouvernman i osi annan lezot antite. I annan Ledikasyon, i annan kot Lasante. Partou i annan bann pti *projects* zafer. Ki apre ou *centralize* i vin kot *SIA*.

Si nou'n vwar faid dan bann proze Gouvernman, *who then assesses the Government? The Council is supposed to do it. But the very Council appointed by the Government?* Menm Konsey ki ganny apwente par Gouvernman pou

bezwen *oversee* Gouvernman. *I mean this is something* ki mon bezwen sitye.

Mon lentansyon mon se vwar par egzanp *the Medical Council* i bann dokter, ki zot regard *fit and proper* pou sa dokter fonksyonnen. Napa person ki kapab dir sa Konsey fer sa, fer sa, fer sa. Minister Lasante napa okenn kontrol lo *Medical Council as far as I understand it*.

E Konsey bann dokter zot al pli lwen ki zis regularize. Zot menm propoz pli devan. *Training. Professional development.* Akoz zot bezwen regard bann *medical journals* as ki mannyer mon'n konpran, pou zot konnen ki mannyer zot *improve* sa bann *practice*.

E mon krwar ler Onorab Gill in koze, ler Onorab Loze in koze, se sa enn bann eleman ki zot in mansyonnen pou anrиси sa Lalwa.

MR DEPUTY SPEAKER

15 Minit Onorab

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Nou lentansyon Mr Speaker se pa dir poudir sa Lalwa i pa bon. Nou pe dir poudir i annan *fine tuning* ki bezwen ganny fer, avan ki Lasanble i pas sa Lalwa parey i ete. E sa bann *fine tuning* pou anmenn nou ver en regilasyon sa Konsey, ki pou ed sa bann sekter.

Annou ganny en keksoz kler, nou pwennvi nou se ki ou bezwen annan en Konsey - wi. Rezon ou bezwen en Konsey i pou diferan eleman.

Premyerman, Sesel anba *WTO* nou'n ouver servis dan sa sekter. So ou pou annan ou etranze, akoz ou pa kapab anpes mouvman dimoun ki

pou vin le pratik dan nou sekter. So, lokalman ou pou bezwen annan en striktir ki *matriculate* oubyen dir be *ok* ou enzenyer sorti tel landrwa ou vini, ou vin fer sa.

E sa Konsey se sa son rol. I vin *part and parcel of the local domestication process*. En keksoz en langazman ki nou pei in pran lo en nivo enternasyonal. Me i *still* demande ki nou annan serten *fine tuning* ki nou fer. E sa *fine tuning* i pa kapab vin atraver en lamannman ki enn in propoze, akoz lo sa size ki la, nou pa devret pe annan diverzans lo en pwennvi politik lamannman la.

Akoz sa nou pe dil avek kalifikasyon en endividi, ki pou'n pas zot letan dan lekol, dan *training*, pou vin sa nivo ki zot ete. So si ou en enzenyer, *no matter* si ou *US*, *no matter* si ou *LDS* ou en enzenyer. Si ou en arsitek ou *US* ou *LDS* ou en arsitek. Akoz ou arsitek ki konte, e ler ou arsitek ou pa desin lakaz zis pou *LDS*, ou desin lakaz pou sa ki *LDS*, ou desin lakaz pou sa ki *US*.

Annefe ou desin lakaz pou ou kliyan. So se sa mon *top process* ler mwan mon pe regard kote nou le ale avek sa Lalwa. Mon konnen Mr Speaker ou'n alert mwan lo letan. Mon ti oule zis montre ki mannyer nou kapab klarifye serten keksoz ki neseseer ganny klarifye.

Akoz mon santi poudir pou anpese ki bann profesyonnel i santi poudir Gouvernman pe pran en rol tro prominan, nou kapab *water down* sa rol ki Gouvernman pe pran, e les bann profesyonnel *regulate* zot sekter, me selman pou *still* bezwen annan en konfigerasyon lo konmansman. Akoz si ou les tou avek zot, *then* i riske *skew* dan en

fason e balans e tandans e tant pou vir ver en lot kote.

So, esansyelman nou pa pe dir ki Lalwa i san merit. Me sa ki nou pe dir se ki malgre Lalwa i annan merit, i annan *fine tuning* ki bezwen ganny fer, pou ki i *meet sa standard* ki nou tou nou oule vwar. E nou tou nou pa kontan vwar ler en dimoun in al pran en *loan* avek *HFC*, in fer tou son prosedir, i donn en tel dimoun, *design* son lakaz, ler lakaz pe ganny konstrir, lakaz i kit li dan semen dimoun i pran son larzan *and then* i *end-up* devan *FTC* pe konplent pe isi, pe laba.

Nou tou nou'n pas ladan. E menm nou personnelman nou pa anv pas ladan. *But at the same time* nou annan dimoun ki fer zot louvraz byen. Nou annan kontrakter ki fer zoli lakaz pou dimoun. Nou annan arsitek ki *design* zoli lakaz. Nou annan QS ki fer zoli travay pou fer *quantity surveying*. Nou annan en *bill of quantities*. Nou annan *engineer* ki *design* zoli plan feray.

So nou pa kapab met tou dimoun dan menm pannyen. E sa ki nou le se *emphasise* sa bann ki pe fer byen, e ankouraz bann ki pa pe fer sitan byen, pou vin lo nivo sa bann ki pa pe fer byen.

E se sa lesansyel ki mon pe vwar nide deryer anmenn sa Lalwa, ki nou, nou pa esansyelman kont son merit, me nou krwar pou dir ki mannyer i ete la, i demand serten *fine tuning* pou nou ariv lo sa pwen ki pou anmenn nou laba.

Dernyerman *Mr Speaker* mon oule *raise* serten konsern. Mon konnen *Mr Speaker* mon'n depas mon letan e mon'n abiz lo mon privez ...

MR DEPUTY SPEAKER

Wi preski nou le fini midi edmi e i annan en entervenans apre ou.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mon krwar ki ou pou kapab fini *Mr Speaker*. Mon bezwen osi kosyonn *Planning Authority* lo serten konsern ki mwan mon'n gannyen e met devan zot. In annan kantite serten konsern ki bann profesyonnel pe dir ou ki *Planning Authority*, pa ase konsistan lo bann visit ki fer *regarding* bann travay ki pe ganny fer.

E mon bezwen osi dir poudir be eski *Planning Authority* i annan sa resours pou li kapab deplway sa kantite dimoun, pou regard sa kantite travay ki I bezwen fer. Akoz konstriksiyon dan sa pei toulezour pe arive. E ou bezwen vwar zofisye *Planning* lo diferan *site*.

E sa konsern i en konsern reel Minis ki'n *come across*. E ki mon kwa i anna lezot manm, pa zis lo mon kote latav, lo lot kote latav osi ki'n *come across*, e ki nou fer sa bann - nou *raise* sa bann konsern, pa pou kritike, me pou fer bann Lotorite bann Lazans vin pli efikas, e travay pli byen, e kapab delivre pli byen.

Bomaten annou get sa deba ki nou pe gannyen konman en deba pou nou ed en group dimoun ki dan en sekter, ki nou pa ti a kontan demen zot ganny difikilte pou zot kontinyen performen dan sa sekter.

E mon dernyen pwen *Mr Speaker*, mon ti a kontan Minis osi ki ou pran konsyans ki ler sa Lalwa i vini enn bann konsern ki pe ganny eksprimen ozordi, se ki zot pre vwar ki par egzantp dan bann gro lantrepriz gro lakonpannyen, apre ki

enzenyer in fer 3an dan sa lakonpanyen, enzenyer i sorti dan sa lakonpanyen, enzenyer etranze - i osi pe ouver en lot ti konpanyen.

Finalman ou war en lakonpanyen ki annan en ta satelit otour li, e ler ou al *chase* sa bann satelit, ou remarke poudir menm konpanyen ki preski par deryer tou, e ki prezan i annan en *unfair competition* ki ganny kree. E bokou lo bann kontrakter ki oule *expand* sirtou bann *class 2 contractors* dan tou nou bann distrik, pe konplent ki dir ou pou dir sa i en sityasyon reel ki zot pe rankontre ozordi.

Alors Mr Speaker avek sa lentervansyon ki mon'n fer, mon ti a kontan met devan Minis, ki i annan en pe pwen pou nou adrese, e nou bezwen tonm lo serten fason fer, ki pou anmenn nou pou fer keksoz ki plen byen pou bann dimoun ki dan sa sekter, e ankouraz bann zenn ki pe ekout nou ozordi, ki pe lekol, bann ki kot *SIT*, bann ki dan lekol segonder, bann ki politeknik, ki annan lentansyon vin enzenyer; ankouraz zot pou vin bann enzenyer; ankouraz zot pou vin bann arsitek; ankouraz zot pou vin bann QS. Ankouraz zot pou pran bann karyer ki demen zot kapab kontribye pou devlopman nou pei.

Mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. E pou ou lenformasyon e lenformasyon Lasanble, bann lamannman ti ganny sirkile depi Vandredi pase 4er 50-52 apremidi.

So tou bann Manm, e Clerk ki i lo Komite ti annan en konsansis ki

mon pe zis enform ou, Mon pa pe donn ou pwen lo la pou fer largiman.

So nou ti'n sirkile pou ki tou Manm ozordi bomaten Merkredi ler nou pe diskite sa *Bill*, ti ofe avek bann lamannman ki pe ganny propoze ki *Bills Committee* e *panel* ti'n tonm dakor avek. Dernyen entervenans lo sa size. Onorab Sandy Arissol. Mersi.

(Off-Mic)

MR DEPUTY SPEAKER

Lo ki Order, ki prosedir ki mon'n -? Ki pa'n marse? Non, Onorab nou ava pran sa apre. Onorab Arissol, *proceed. Thank You.*

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker. Nou osi lo nou *Caucus*, nou'n gannyen nou notis. Nou'n gannyen nou bann lamannman, e i annan en seri bann nouvo keksoz kin ganny sirkil avek nou de zour e azour, e la ziska taler ti annan bann *mail* sorti kot Clerk ki pe *still* pe rantre, pou asire ki nou ganny the *right Bill* pou nou dil avek.

Me selman i annan en komanter ki Onorab Pillay in fer letan in antre avek enn mon Manm, lo Onorab Woodcock. Mon krwar i enportan pou note poudir nou tou dan Lasanble Nasyonal, i annan moman kot dimoun i montre ledwa lo nou. E Onorab Pillay i pa en leksepsyon.

Onorab Pillay souvandfwa dimoun osi i demann nou. Ki pti ki gran akoz Onorab Pillay i fer malelve dan Lasanble Nasyonal. Akoz Onorab Pillay i bezwen *walk out* e i fors bann lezot Manm al deryer li. Nou osi nou gannyen sa bann kestasyon an relasyon ek Onorab

Pillay. Mon kwa ri enportan pou nou veye bann komanter *across the floor* an relasyon avek bann Manm.

Sakenn antre nou bann Manm i annan son fason koze. Par egzanp Onorab Wallace Cosgrow i kontan lev son lanmen anler letan ou pa donn li sans demann son kestyon.

“Ar mon ti premye lo lalis. La ou fer mwan koz dizyenm!”

So sakenn antre nou, nou ganny sa posibilite pou nou kapab eksprim nou lopinyon, pou nou kapab annan nou diverzans dan sa ki nou dir.

Mr Speaker me selman i annan en lot keksoz ankor ki mon anvi ganny serten klarifikasyon, parske taler Onorab Wallace in dir poudir zot ti fer zot *meeting* zot *Maison du Peuple* e Onorab Pillay in konfirm sa. Zot ti fer zot *meeting* avek bann profesyonnel. E Onorab Wallace in dir ek nou poudir ti annan anviron en 35 zot dan son entervansyon e mon rapel lo *interview* ki Onorab Pillay ti fer avek zournalis, i ti dir ek nou poudir i annan en douzenn bann dimoun ki ti la.

So i annan bann keksoz ki nou bezwen ganny kler. E la zot in dir poudir ti annan plizyer bann profesyonnel. I enportan pou mwan lir en lavertisman sorti kot Biro Leader - Lofis Dirizan Lopozisyon dan Lasanble Nasyonal. Ekoute ki i dir.

“Lofis Dirizan Lopozisyon dan Lasanble Nasyonal, pe envit tou kontrakter konstriksyon, pou asiste en meeting konsiltativ avek bi pou diskit lo propozisyon en nouvo Prozedlwa - *Construction Professional Registration Bill, 2022*, ki pou pas devan Lasanble Nasyonal tre byento. Zot sizesyon e kontribisyon pou

vreman ganny apresye. *Meeting* pou fer Samedy le 17 Septanm *Maison du Peuple* apartir 9.30 bomaten”.

Aprè, nou’n vwar sa *meeting*. Nou aprann sa *meeting* ti ganny fer parski medya ti kouver parey Onorab Pillay in konfirmen li, i ti ganny *interview* e Onorab Wallace ti ganny *interview*.

Nou pann vwar lekel ki ti vini parey zot ti’n dir ek nou, nou pa konnen si vre si manti, ti annan 35, ti annan en douzenn e personn pa’n enterese pou donn en pti *interview*, parski bann dimoun i ankor per.

Kantmenm pei in sanze zot ankor per. Mon pe zis *wonder* lekel bann dimoun dan Sesel ki ankor per, *ok?* Selman zot pa’n per pou al kot *Leader* Lopozisyon dan en *meeting*, selman zot per pou zot ganny en pti *interview*.

Prezan Mr Speaker, Lendi le 19 Septanm 2022 *Ministry of Land and Housing* i fer en *press release*. Ekoute ki i dir;

“Minister pou later ek lakaz i oule enform manm piblik sirtou bann profesyonnel dan Sekter Konstrikasyon Sesel, ki sa Prozedlwa pou bann profesyonnel dan konstrikasyon ouswa *Construction Professional Bill*, napa naryen pou fer avek bann kontrakter dan lendistri.” Naryen, naryen, naryen.

(laughter)

HON SANDY ARISSOL

Sa Prozedlwa pou ankadre selman bann profesyonnel tel koman bann arsitek, enzenyer, *draftsmen*, e dimoun ki evalye valer bann propriyete pou determin kou

konstriksyon ou swa *quantity surveyor*.

Minister Later ek Lakaz i okouran ki i annan en rankont ki'n ganny fer pou diskrit sa Prozedlwa, avek bann kontrakter pandan *weekend*, par serten group dimoun ki'n ede pou kree sa konfizyon dan sa sekter.

Mon mazine letan Onorab Wallace ti pe dir ek nou i annan en pe linefikasite dan nou Gouvernman, akoz *Bill* in ale, *Bill* in tournen, *Bill* in re amande. *Bill* in plaster. *Bill* in ...

Mon mazine sa konfizyon zot ti kree sa Onorab Wallace. Prezan letan sa konfizyon in kree, nou'n bezwen pran *Bill* pou rearanje pou fer sir pou dir Mr Speaker, vwala *Bill* ki devret vin devan Lasanble Nasyonal.

So i enportan ankor enn fwa pou n ou pa *mislead* dimoun, pou nou pa konfiz dimoun. Si napa person ki'n vin zot *meeting* dir nou napa person ki'n vin zot *meeting*. Si i annan 2 dimoun kin vin zot *meeting*, dir nou i annan 2 *meeting*. Parske US i en parti ki fran. Sak fwa i fer son *press conference* i fer li lo medya an direk. Tou keksoz i ganny *broadcast* and direk. Napa naryen ki ganny kasyet.

Mon pa konpran akoz pou sa enn i annan 15, i annan en douzenn, finalman apre in annan 35, ki zanmen nou'n vwar zot.

Mr Speaker, mwan mon felisit Gouvernman parske omwen i annan en landrwa ki'n konmanse. Parey Onorab Loze in fer resorti dan son prezantasyon, en prezantasyon ki li menm in avoue poudir i pa anvi okenn konfizyon, i pa anvi okenn

konfrontasyon. E in fer son prezantasyon.

In avoue poudir, poudir en pe letan i pe ganny travay lo la. E ozordi sa Prozedlwa in vini. So sa Prozedlwa in vini ozordi, mwan mon felisit Gouvernman ek bann profesyonnel ki'n met sa ansanm. Parski omwen i annan en landrwa kin konmanse. Ler prezan bann lezot pwen in ganny sorti, parey sa ki Onorab Pillay in fer sorti an relasyon avek lezot kad ki mon siporte.

Fir anmezir Gouvernman prezan li letan in zwenn avek bann lezot profesyonnel, i ava rode ki mannyer prezan nou ankadre lezot bann ki reste, ki tonm dan sa kad ki nou pe koze, ki pou asire ki bann profesyonnel dan diferan grad ki zot ete, zot pa ganny kit ater.

So, mon *happy* avek sa premye *move* ki mon Gouvernman in fer. Pou asire ki bann profesyonnel deza zot in ganny ankadre atraver en keksoz, e sa i a fer ki zot ki la zot a kapab diriz bann ki an deor, ankouraz bann ki fek vini parey nou'n tande sorti Liniversite - vini zwenn pou nou rode ki mannyer nou rand servis nou dimoun laba deor.

Mon dezyenm pwen prezan i konsern nou konsonmater servis. Ou konnen souvandfwa nou menm nou koman politisyen, letan nou pas dan bann distrik nou vizit bann dimoun, bann dimoun ki nou rankontre kot nou, i annan en kantite mekontantman an relasyon avek konstriksyon. Sa nou tou nou bezwen aksepte. I annan plizyer dimoun.

La si nou al kot *FTC* mon krwar rikord ki pou annan plis kot *FTC*, i pa neserman konn konmisyon lo

letazer, me bann kontrakter malonnet ki'n vini avek bann profesyonnel ki nou pe koz lo la, ki'n fer lanmwatye travay, in pran lanmwatye larzan e konstriksyon pa'n fini. Nou bezwen avoue dan tou distrik i annan.

Mwan mon pou donn sipor sa prozedlwa avek sa konmansman ki'n ganny fer atraver sa Konsey, zisteman pou nou kapab sey rode ki manner nou bann pti konsonmater laba deor, nou bann Seselwa, pa kontinyen sibir bann kalite labi atraver bann manev profesyonnel.

Zot ki manner - zot ki konnen ki manner pou azout sa *clause*. Zot ki konnen ki manner pou vir sa *clause*. Zot ki konnen ki manner pou sey vir sa, pou ki nou konsonmater dan nou distrik li i kontinyen anmas parey nou dir, lepokase.

Mwan mon pou siporte, parske mon krwar nou bezwen konmans en landrwa. E si atraver sa Prozedlwa sa pou fer ki zabitan Bel Ombre ler i avan rod en arkitek. E ozordi mon bezwen dir Mr Speaker, ozordi pou ou annan en plan lakaz, si ou napa R25mil ou pa pou gannyen plan. R25mil pou ou ganny en bon plan lakaz ozordi. E plan feray i menm zafer. Ou konpran?

So si sa dimoun pe pey sa kalite larzan nou bezwen asire nou, koman en Gouvernman e nou koman bann reprezantan ki reprezant dimoun, nou bezwen asire ki Gouvernman pe vin avek bann keksoz ki pe ankadre tousala, pou ki bann konsonmater dan nou distrik, zot benefisyè avek en keksoz, pou sa larzan ki zot in peye, oubyen ki zot pou peye.

Parey nou'n tande taler, i annan plizyer dimoun ki desin ou plan, i gard lo son biro, ou telefonn kot *Planning* prezan ou, ou mayos ki ou'n desann avek la, i al pou sa madanm ki ansarz *Planning*. I pa al rode lekel sa zonn ki'n oubyen sa fanm ki'n desin son plan li. Parske li in fini ganny parol li poudir mon'n anvoye ou plan.

Saler plan i lo son latob, li in fini ganny ou larzan i a pe fer le nesese avek. Ou, ou plan i dormi, la prezan ou trangle tou sa bann pti manmzel, tou sa bann msye ki travay kot *Planning*. Selman ou plan i lanmwatye semen.

Konmsi i pou enportan pou dan sa demars ki nou pe fer la. Standar. Mon kontan Onorab Pillay letan i mansyonn standar. Mon krwar i annan keksoz ki'n manke dan nou pei pou plizyer letan, se standar. Sakenn dimoun i vini i tap ou avek en kalite kart.

E bann Seselwa laba deor ki pa nesese man konn bann biro, konn bann lofis parey nou dir. Si ou napa en kontak parfwa dan sa pei, ou mor dan semen. Senpleman parske napa standar. Me si sa proze Lalwa ki la i konmans en landrwa, pou sey etabli en standar, e mwan mon kontinyen dir mon dezyenm pwen, se pou sa konsonmater, mon pou siporte mwan.

Me par kont mon pe demann avek Minis ki la avek son bann profesyonnel, pou zot fer le nesese parey Onorab Pillay in dir, pou nou kapab anmas, ankadre lezot ki vin avek, pou asire ki nou tou, nou konnen ki nou pe fer. Nou asire ki person pa ganny kit ater dan sa demars. Nou asire ki sa enn gro anler li i pa ganny tou manze. Me sa enn

anba kin fek vini sorti Liniversite, i bezwen flat ou, tap ou laport, donn en larzan pou li kapab ganny son lavi, Mr Speaker.

Me trwazyenm pwen ki mon ti a kontan al lo la se, i annan pou fer avek *Planning*. Parey mon'n tande i annan en kantite konplent lo *Planning*. E Onorab Pillay in fer en pwen an relasyon avek kapasite ki *Planning* i annan, an relasyon avek bann konstriksyon ki pase dan distrik.

Souvandfwa *Planning* i enterfer apre ki dimoun in konplent. "Zot la i annan en delo larivyèr, later rouz pe koule laba lo montanny anler kot Ayi, lo latet dan Dipwav anler Bel Ombre." Ler in annan detrwa konplent, la ou a krwar *Planning* prezan i vini.

Oubyen i annan en vwazen, akòz li in ganny permisyon pou li annan en etablisman touristik, in ganny son permisyon *Planning*. In ganny permisyon avek *Licensing*, prezan tou son desarz pe koul kot en lot vwazen, alor personn pa kapab fer li naryen, akòz in fini ganny son license e in fini, son konstriksyon in fini.

Mon krwar letan nou pe balans sa Mr Speaker, i enportan pou nou osi - Mon krwar *Planning* i mank serten pouvwar. *Planning* i mank serten pouvwar e mank serten mendev, sipor dan travay ki zot bezwen fer. Par egzanp letan bann plan i vin kot *Planning*, mon krwar i pou bezwen annan swivi lo groser plan. Depan ki groser *building* ki pe ganny fer.

I bezwen annan sa swivi pou asire ki zot an konformite konpare avek en dimoun ki pe fer lakaz de

lasanm, lo en plato *somewhere* ki napa teren, pa difisil. Me si i konmans antre - son *peak* i montre depandan son *planner location* ki zistans i pe ale, ki oter, ki kantite met kare, mon krwar kekfwa la *Planning* i bezwen annan sa lizye pli pre, pou asire pou dir sa konstriksyon la nou bezwen vey li en pe pre sa.

Parske sa i kapab anmenn serten mekontantman dan distrik, kote later rouz pe desann; kote delo i ale. Ki kantite letan zot servi pou travay aswar ek tou lannwit ek zot 'kok, kok, kok' dan zorey dimoun - travay zanmen fini. Pou asire ki *Planning* pa ganny krisifye letan tou keksoz i mars mal. Me pou ki *Planning* osi i zwe son rol koman bann dimoun profesyonnel pou asire, ki tou konstriksyon dan pei, i kapab al lo menm laliny e asire ki tou keksoz pe mars byen, parey sa prozedlwa pe demann nou atraver bann profesyonnel ki la.

Me lo sa pwen Mr Speaker mon ti a kontan profite, pou felisit bann profesyonnel dan sa domenn. Nou annan en kantite. E mazorite zot se bann Seselwa. Me parfwa i annan en lenkyetid parey in ganny fer resorti lo lakantite lakonpanyen konstriksyon Endyen, Sinwan e lezot etranze ki kontinyen antre dan nou pei. Ki kontinyen pe vini pe fer travay.

I enportan pou Gouvernman osi revwar, pou balanse, pou asire ki letan sa Seselwa li i ganny demande oli son sertifika, i enportan pou nou balans tou lede kote. Asire ki letan li i antre li osi, i lo sa nivo profesyonnel parey nou koman en pei nou pe demande ki nou bann Seselwa i annan sa nivo profesyonnel. Pou ki

okenn nou bann konsonmater deor, pa ganny afekte avek travay ki zot fer.

Be letan mon lo sa pwen Mr Speaker, mon krwar i enportan, letan mon ti vwar Minis avek son Minister lo Praslin par egzanp, mon ti *happy*. Parske letan Minister i sorti dan biro, zot al pli pre avek la kominote. Sa osi i ede. Sa osi i en *plus*. E sirtou zot in al kot bann zenn.

Ozordi i annan sa lesanz ant bann zenn avek bann profesyonnel, pou donn li sa sipor pou montre li poudir letan ou pe lekol la i la karyer ki ou kapab fer. E ozordi bann profesyonnel dan sa bann karyer ki nou'n mansyonnen la atraver sa Prozedlwa, si nou pa fer atansyon i fini li. Bann elektrisyen ki nou annan ozordi la. Franky Adela ki pas de difil, Mr Hoareau ki reste anler bis vire Dan Lenn kot Mr Speaker laba. Letan zot fini avek elektrisyen eski i fini?

Bann dimoun ki fer *conditioning*. Par egzanp nou annan Hans Jacques anler Roche Bois. Norbert in poz en pe pou le moman. Me selman sa *skill* i ankor la. Eski nou bann zenn Seselwa pe mazin sa bann kalite profesyon? Pou ki nou kapab annan en balans zis parey letan nou ti pe koz lo *Bill ANHRD* yer pou ki nou annan en balans dan profesyon ki pei pe rode.

Parski ozordi dan konstriksyon nou bezwen avoue - parey in ganny dir bomaten, letan ekonomi in al dan en lot direksyon, bann Seselwa in tant pou al en lot direksyon, pou rod mwayen lot fason. Be nou bezwen osi rekaliere pou nou asire ki nou bann zenn ki pe leve, zot ganny bann profesyon ki zisteman zot de-koul dan sa Prozedlwa. Pou

vin bann profesyonnel dan nou pei pou zot kapab rann nou sa servis, e ki nou larzan i reste isi.

E letan ou annan en Seselwa ki fer konstriksyon kot ou, ou kapab koz ek li. I annan propozisyon ki ganny fer e lesanz parol i enportan. Parske nou pe koz menm langaz, konpare avek si ou annan enn ki etranze.

Alor lo sa Prozedlwa Mr Speaker, mon krwar tou bann pwen ki'n ganny fer resorti in valab. E tou bann pwen ki'n ganny fer resorti mon krwar i konstriktiv. E mon krwar i enportan fer lapel avek nou bann zenn e parey mon'n dir mon'n felisit Minis avek son Minister. E mon pe swete ki lezot Minister dan mon Gouvernman i fer sa.

Zot sorti en kou dan zot konfor. Sorti en kou dan zot biro. Vin dan kominote. Al koz ek nou bann zenn. Entrodwi, kwa ki nou annan, kwa ki nou mankman. Pou nou bann zenn kapab swiv nou. E pou zot osi kapab demen parey nou pe dir vin bann profesyonnel pou nou pei.

E sa i a fer ki zot ganny en karyer deza e sa karyer i ed zot pou asiste en lot dimoun. Ki pe rod sa servis avek zot koman bann profesyonnel. E pei i bouz lo en lot nivo avek bann dimoun ki pe rann en servis. E pe asire ki tou keksoz dan nou pei i mars byen.

Letan mon pe fini Mr Speaker, parfwa zis ou al lo *GIS* ou vwar bann *parcel number V1232* selman lakaz, son lakaz in sorti dan son *parcel number*, in tonm lanmwatye laliny *GIS*. So, sa i montre nou poudir parfwa konstriksyon ki nou fer lo nou swadizan kare later, i pa lo nou kare li. Ou'n sorti, parski napa gidans.

Swa sa arsitek ki in fer ou plan, parey in ganny dir lekol La Rosière i *en case in point*. Pou annan ou konstriksyon ki pa balanse avek ou teren. So tousala i ava ede letan nou pe fer sa, ki letan ou ava kouver en kou GIS dan distrik Bel Ombre, ler ou pe get *parcel V1967*, sa gro lakaz ki sa gro Antoine Hoareau i dir mon pe fer anler, i ava tonm zis dan mon pti ankadreman. Parey sa pti bout later ki mon'n aste avek Gouvernman e sa konstriksyon ki mon pe fer.

Non, pe dir sa gro Antoine Hoareau ki'n dir mon'n fer sa gro lakaz anler laba la. So, sa gro lakaz ki sa gro Antoine Hoareau i dir mon pe fer i tonm zis dan mon pti ankadreman li. Parske mwan mon'n ganny bann led bann profesyonnel, pou fer sir ki mon pa sot lo propriyete okenn lezot dimoun. E mon swete ki sa fir amezir Gouvernman i ava rebalanse. I asire ki bann profesyonnel zot kontinyen fer zot louvraz.

E alor mon ti a kontan Mr Speaker fini lo sa *note* par felisit bann profesyonnel dan nou pei. I annan en kantite. I pa zis kot konstriksyon, i pa zis kot *Planning*. Me dan nou pei an zeneral, nou annan en kantite bann profesyonnel ki pe fer bann travay nob, bann travay ki prop.

E nou bezwen rekonnet zot travay e rod fason ki mannyer nou ed zot ankadre zot; zis parey sa *Bill* pe fer pou sa enn, pou *Construction Professional Council Bill* ki Minis in prezante bomaten pou ki i asire ki ganny *full* sipor e ki nou, nou kapab kontinyen fer sa travay ki nou pe fer.

Mersi bokou Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. So, sa i ti dernyen entervansyon lo merit zeneral sa *Bill*. Nou pe rezwenn 2er kot Minis pou donn son *Right of Reply*. La midi edmi *Bills Committee* pe zwenn pou konsider *Excise Tax Bill*. So ... Mon prezimen i ouver pou bann lezot Manm ki oule vini. ABC pe zwenn 1er en kar. Nou rebran 2er. Mersi.

(BREAK)

MR DEPUTY SPEAKER

Bon apremidi. *Welcome back* pou nou travay pou sa apremidi e *prosen item* lo nou azanda travay se Drwa Repons Minis lo Bill ki'n prezante bomaten. *Proceed Minister*.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mr Speaker, mon oule dir en bon apremidi tou Manm Lasanble e tou piblik ki ankor pe ekout nou depi bomaten.

Mr Speaker, apre ki nou'n ekout tou bann entervansyon par bann Manm Lasanble, mou oule dir ki mon tre soulaze pou vwar ki tou bann Manm ki'n pran laparol in souliny lenportans e merit sa Prozedlwa ki nou pe anmennen.

Mr Speaker i kler alors pou dir ki nou tou nou lo menm paz, e nou rekonnet merit sa Prozedlwa. Mr Speaker permet mwan aprezan pou pas lo enn de pwen pertinan, ki'n ganny fer resorti par bann Manm, par zot bann lentervansyon.

Premyerman, mon ti a kontan fer resorti, ki pa obligatwar pou bann manm profesyonnel anrezistre anba sa Lalwa. Me lefe i reste ki si zot pa anrezistre, zot pa pou kapab pratik zot profesyon avek sa Konsey, si zot

pa anrezistre avek sa Konsey. I osi enportan pou fer resorti ki sa Prozedlwa pe zis ankadre bann profesyonnel ki enkli bann arsitek, enzenyer e bann *surveyors*, apard bann *land surveyors* ouswa arpanter, parey nou dir an Kreol. I pa pou regilariz okenn kontrakter konstriksyon.

Dezyenmman, serten Onorab in kestyonnen, si i annan serten profesyonnel o travay dan sa lendistri, ki pou perdi zot lanplwa ou biznes an rezilta sa Prozedlwa? Mon bezwen soulinyen a sa pwen ki sa Prozedlwa pa pe regilariz bann *architectural draftsmen, draftsperson*, ziska ki sa Konsey i konplet on travay lo bann regilasyon ki pou ankadre zot.

Parey ki ti ganny fer resorti anba seksyon 50 sa Prozedlwa. Andotmo, nou oule fer kler ki sa bann group dimoun dan lendistri, pou kontinyen fer zot travay ki zot pe fer konmela menm. Konsey i a desid lo meyer fason pou regilariz sa group *architectural draftsperson* atraver son prop konsiltasyon, ki a fer avek zot e bann manm akter konsernen, ler sa moman i arive. Nou pa pe kit person deryer.

Mr Speaker, trwazyenmman, les mwan konfirman ki sa Prozedlwa i osi aplikab pou tou bann profesyonnel konstriksyon ki anploye avek Gouvernman. Nou rekonnèt ki standar i bezwen ganny mentenir e armonize a tou nivo dan pei - prive koman Gouvernman. Setadir sa Konsey pou annan lizye lo tou travay ki ganny fer dan lendistri, enkli travayer Gouvernman.

Katriyenmman Mr Speaker, pou eklersi bann konsern ki'n ganny

souleve lo size pouvwar Minis pou apwent bann manm sa Konsey tanporer, i enportan pou klarifye ki sa premye Konsey enterim son bi prensipal se pou senpleman anrezistre bann manm profesyonnel, e finalman organiz eleksyon pou Konsey.

Mon krwar nou tou nou rekonnèt Mr Speaker ki nou bezwen konmans - nou bezwen konmans en landrwa. Fer sa premye pa pou met debout sa Konsey. E definitivman Minis i a konsilte bann Lotorite enkonpetan par egzanp Lotorite Plan pou apwent bann manm sa Konsey enterim. I pa pou fer li lo li menm.

Senkyenmman, parey ki mon ti fer resorti dan mon lentrodiksyon Mr Speaker, bann lezot travay ki Konsey pou ofer tel ki organiz bann *training*; kree loportinite pou lesanz konesans eksetera, i a vini ek letan apre ki Konsey in organiz li byen e koman son travay a plen tan. Annou pa oublie ki pou annan bann regilasyon ki pou apre swiv sa Prozedlwa.

Finalman Mr Speaker, i enportan pou souliny seksyon 17 sa Prozedlwa ki met devan lafason ki en zenn graduate kin fek sorti liniversite, i ganny regilarize dan son travay. Mr Speaker mon en pe sirprann par serten reaksyon lo sa size. Nou bezwen rekonnèt ki en zenn *graduate* sorti liniversite - parey mwan mon ti ete en moman donner - malgre i annan son bon bagaz akademik, i annan tre pe leksperyans travay pratik.

Alors i enperatif espesyalman dan sa lendistri, kot i annan lavi dimoun an danze, ki nou ekspoz e ankadre byen nou bann *graduates*, e fer zot ganny sa leksperyans nesese,

avan ki zot kapab donn sa servis profesyonnel lo zot menm.

Mr Speaker, mon terminen par remersye tou manm ki'n entervenir. Zot tou monn vreman apresye pou zot bann deliberasyon pozitiv. E ki'n anmenn mwan ek mon lekip bokou plezir. Mon asire ki nou tou nou a dakor ki ti'n plis ki ler, pou nou annan en tel Prozedlwa dan nou pei Sesel, parey i annan dan mazorite pei lemonn devlope.

Sa pou asir nou ki nou standar e profesyonnalizm, i armonize. E travay nou bann profesyonnel dan lendistri konstriksiyon, i lo en o nivo. Alors Mr Speaker, mon ti a kontan demann tou bann Manm Onorab pou silvouple, mon repete 'silvouple', siport e vot an faver sa prozedlwa pou byennet nou pei Sesel, e nou lendistri konstriksiyon. Mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Minister pou ou *Right of Reply*. Donk aprezan nou pou bezwen pran en vot lo merit zeneral sa *Bill*. Alor mon envit tou bann Manm ki an faver pou endike silvouple?

Mersi, okenn Manm ki kont?

Mersi.

Donk vot lo merit zeneral *Construction Professionals (Registration and Regulation) Bill, 2022*, i annan 17 Manm ki'n vot an faver, napa Manm ki'n vot kont. I annan 8 - mon repete i annan 8 manm kin abstenir, alors sa vot i pase. Mersi.

Aprezan nou ava fer en formal *Second Reading of the Bill*. Madanm Clerk.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *A Bill for an Act to provide for the establishment of the Seychelles Council of Registered Professionals in Construction; to provide for the registration of Construction Professionals; to regulate the qualification and conduct of persons who carry out construction-related services and to provide for matters connected therewith or incidental thereto.* Mersi Mr Speaker.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Madanm Clerk. Donk prezan nou pou bezwen al dan Staz Komite. I annan en pe lamannman pou nou konsidere e Serzan nou ava al dan Staz Komite. E parey nou abitye fer se nou pas dan sak *clause* e annou reste lo sak bann *clause* pou nou kapab fer sir nou *focus* lo travay ki annan devan nou, parski nou osi bezwen mazin *manage* letan.

Lekel ki pou *lead the Bill? Chairman of Bills Committee?* Onorab Andre?

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair, nou pou komanse par annan en modifikasyon lo non sa *Bill* li menm. Rezondet par deryer sa se pou evit sa konfizyon ant bann kontrakter ek bann *pre-construction professional*.

Annefe mon ti ava osi propoze si *panel* i santi sa i akseptab, ki pou fer li pli fasil ankor, nou kapab met *Pre-construction Professional Council*. Sa i en proposal, nou pa ti'n diskrit sa, me selman par lefe ki nou'n diskrit longman lo *pre-construction*, mon konnen i annan sa bann profesyonnel i kontinyen zot travay.

Me selman pa aköz i apel *pre-construction* ki pou *preclude* li from

kontinyen son travay. Me selman nou pe dir for *the purpose of registration*. So sa i premye.

Mon pa konnen si nou pou annan en deba Mr Chair, lo la. Mon panse, vi ki nou pe sanz son tit, ti ava byen ganny en pe lopinyon oubyen *panel* i kapab donn nou zot lopinyon lo la, apre nou kapab *move on* lo sibstans. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Eski *panel* i annan en komanter of *some sorts* ki zot oule azoute lo la? Mr Shah.

CEO JITESH SHAH

Mersi Mr Chair. Mersi Onorab. Onorab mwan sel pti konsern ki mon annan kekfwa lo azout sa *pre-construction* i mon krwar ler nou ti fer deliberasyon avek *Bills Committee too*, enn bann profesyon ki ti sorti dan enn nou bann deliberasyon ti menm en *inspector*. En *construction Inspector*.

So li koman en *construction Inspector*, potansyelman dan le fitir ki nou napa Sesel, ki annan *at a degree level*, si dan le fitir i annan sa profesyon ki pou ganny *include*, zot napa ditou bann *pre-construction duties*. So *then* i kapab vin *misleading* lo sa lot kote *as well*, poudir i kapab annan serten profesyon ki pou ganny enkli, ki zot rol i vin zis dan letan legzekisyon konstrikasyon, ki sa pou kekfwa kree en de-balans lo sa nivo.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Onorab Pillay

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker zis pou met keksoz an konteks, pou ou kapab konpran mon largiman. Ler nou ti anvoy en lanons pou demann tou kontrakter konstrikasyon e lezot profesyonnel konstrikasyon;-enzenyer, arbiter, *surveyors*, pou asiste *meeting* ki nou ti fer, sa Lanons ki ti ale nou ti envit tou kontrakter konstrikasyon e lezot profesyonnel konstrikasyon, enzenyer, arbiter, *surveyors* pou asiste sa *meeting*.

Sa size *ambit* sa Lalwa, ti ganny souleve par *both* bann *end users* e bann dimoun ki *rely* lo bann profesyonnel *to provide* sa *end product*.

Desizyon pou met sa mo 'Council' i pli bon desizyon ki pe ganny pran. Me selman mon'n sey alert ou lo la e ou pa oule les koze, mon pa konnen kwa ki ou per, me, *Bill* in ganny met lo *Order Paper* koman *Construction Registration*. Son non pa sa li lo *Order Paper*.

E lefe ki son non pa sa lo *Order Paper*, nou pa pe diskrit - Pou mwan dan mon - ler mon pe gete konman Lasanble, i en vyolasyon nou privez koman Lasanble. Nou ti'n devret pe re Gazet sa *Bill*. Me mon krwar nou pa'n ler fer, i pa le ka. E mon konnen AG pa dakor avek sa. Mon kapab konpran zot largiman.

Me selman pou nou avan nou *proceed*, mon krwar nou bezwen annan en *vote* lo kwa ki pou vin non sa *Bill* prezan. Akoz nou'n alert dimoun ki nou pe diskrit sa *Bill* lafason ki i ti'n ganny ekrire. Son tit ti lafason ki'n ganny ekrire. Me la nou pe sanz sa tit, e mon vwar sa vremen inapropriye lo ou par koman *Speaker*, kot ou pa'n les mwan

extend ou en lanmen, pou kapab fer sa sanzman avan menm nou *proceed* to a *Second Reading*. So, la vi ki nou pe ganny sa loportinite ...

MR DEPUTY SPEAKER

Hang on- hang on.

HON SEBASTIEN PILLAY

...annou koriz sa silvouple

MR DEPUTY SPEAKER

Non-non, tenir en pti moman. Mon pa apresye sa komanter ki ou'n fek fer. Ler ou'n lev ou lanmen, mon'n dir avek ou mon'n dir ou apre. Parske *I wanted to give the Minister the Right of Reply. And this is the time for you, prezan ki ou ti'n kapab fer sa komanter.*

Ki napa ditou difikilte avek sa, me solman zis mon pa apresye ki ou pe fer bann komanter konmsi mon pe pyetin lo ou drwa pou koze. Onorab, wi *proceed* Onorab Andre. Ou oule fer komanter lo la.

HON CLIFFORD ANDRE

Wi, Mr Chair, ou konnen en Lalwa i vin devan nou dan en *form*. I ganny pibliy dan en *form*. E se mon krwar la *Attorney Zeneral* i ava dakor ek mwan, se sa ki nou ti dir letan nou ti pas sa Lalwa. Letan nou ti pas sa *law revision* Lalwa kot nou ti dir kontinyen gard nou *scrutiny* avek nou koman bann Manm Lasanble.

E annefe i en *issue* ki nou ti diskite dan nou *Bills Committee meeting* ki nou ti gannyen avek *CEO*, avek le 2 *CEO*, e reprezantan *Attorney Zeneral*, i annan en pe plis ki en semenn pase. Annefe plis ki en semenn pase. E sa sirkilasyon parey ou'n dir ti ganny anvoye Vandredi

par Madanm Clerk ki osi lo nou Komite.

So, sa prosedir in ganny fer e i nou devwar si nou santi pou annan serten klarifikasyon dan en *Bill*, pou propoz bann lamannman ki nou ti'n fini propoze dayer ki'n pas 72erdtan, se la sa staz kot dimoun i tann nou e nou pe pran konsiderasyon zot bann konsern pou nou fer sir ki sa Lalwa i vin enn ki annord.

E ler i sorti la avek sa bann lamannman ki nou'n fer ladan, letan i ganny pibliye pou li ganny *assented* to, i pou dan sa format ki nou nou'n diskite. So, mon pe sey eksplik sa, pou nou pa kontinyelman posibleman al dan sa largiman ki i ti'n devret ganny *republished*.

Kekfwa si i ti'n ganny tire, *withdrawn from the House*, la publikasyon ti ava reganny fer. Akoz ti pou bezwen al dan staz *First Reading* - ensidswit, ensidswit.

So, mon ti a kontan met sa, *at least* sa pwen, *to rest*. Koman *Chairman Bills Committee*, menm si... Mon konpran tou sa bann pwen ki'n anmenn devan, e mon krwar nou bezwen *focus* lo sa *Bill* devan nou, ki en travay ava'n fini ganny fer. E Minister ava al fer son travay ki i annan pou fer. So, si i neser pou nou vote ...

Me selman mon pou tous en pwen lo sa ki *CEO* Jitesh in dir, mon pou *beg to defer CEO*. Mon ava dir ou akoz. Ozordi nou napa en *inspector* dan sa *Bill*. E sa i en kalifikasyon, oubyen profesyon ki potansyelman pou vini. E sa i byen. So, si letan nou vini, se sanmenm sa ki mwan mon ti pe dir anba seksyon 14, plito nou kit sa bann profesyon la. Koumsa demen letan Minis pe amann sa, i pe

enkli en *inspector* potansyelman ki nou kapab osi dir *'The title shall be amended'* pou fer li.

Then it will be Construction Professional Council instead of Pre-Construction Professional Council. Akoz sa profesyon pou vin kekfwa ankor dan en - mon mazine 4an - 5an - 6an. So, sa letan ki nou pou pran.

So, *let's take the Bill as it is* avek bann profesyon ki deza liste. Ki arsitek, enzenyer, avek QS *I believe.* So, mon krwar mon pe fer sa pwen sorti. Sanmenm sa mon dir, pou annan plis laklarte parey VP i kontan dir, nou ava met sa *'pre'* ki i ava fer sir ki i elimin okenn *potential confusion* ki kapab annan parmi sa profesyon. Me selman *still* ankor nou *open for discussion and* ki mannyer nou kapab get sa. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

AG?

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mr Chairman, mersi. Mwan, mon krwar pou dir sa tit sa *Bill* i dwatet kit li koman *Construction Professionals.* Mon krwar i annan enn pti pe en malantandi an relasyon avek bann *construction services* ki liste dan sa *Bill.* Mon pa krwar poudir - mon pa en *quantity surveyor, or en building surveyor.* Me en *quantity surveyor* i pa *pre-construction. It's part and parcel of the construction.*

Akoz li i partisip dan donn sertifikata. En arsitek i osi parey i *act* koman en *project officer,* e i osi donn *certificate* pou kapab *donn, ganny peyman. So i la a tou moman ki konstriksyon pe ganny fer, pou li fer

si sa konstriksyon i pa zis *design* dan en *Ivy Tower and then i pass it on to the contractor.* Non i pa *pre-construction* li. *It's part and parcel of the construction.* Petet CEO of the *Seychelles Infrastructure* i kapab konfirman. *This is my understanding* dan bokou kontra konstriksyon. So,

E parey in dir i annan bann lezot *construction services* evantyelman. *Why should we come back to the Assembly, when pou regulate en lot construction service ki pou part and parcel of konstriksyon?* Mon pa vwar. Mon pa santi poudir sa ki nou'n liste koman enzenyer, *surveyor* arkitek *are pre-construction. They prepare something before the construction is actually commenced. But when the construction has commenced, they have a part to play in the construction in the development.* Mersi.

Mr Chairman, lo tit sa *Bill,* petet mwan mon kapab prononse pou dir, lo kote *panel we don't have an issue with the title of the Bill as published, but the Assembly, the Bills Committee has proposed a change in the title.*

Zis parey ler nou ti annan *Associations Registration and Regulations Bill, the Assembly decided to change the name of the Bill to Associations Act.*

Be si nou al dan *Standing Orders* mon pa konnen lo ki baz mon, *unless* mon lenterpretasyon is *wrong,* me i annan *when it comes to the Committee of the Whole Assembly* i dir poudir,

"The Committee shall have power to make amendments to the Bill, provided that these are relevant of the subject matter of the Bill. If any

such amendments are not contained within the title of the Bill, the Committee shall amend the title accordingly and shall report the same especially to the Assembly.”

So, mon pa al travay avek *Standing Orders*, me petet sa i en provizyon, nou kapab-. *It’s food for thought for the Honourable Leader of the Opposition.* Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

I *Order 71(2)* sa ki AG fek dir nou. Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Lo size tit sa *Bill*, mwan monn ekout bann largiman lo bann deba bomaten e baze lo mon, lo nou prop konsiltasyon ki nou ti fer, i kler ki sa Lalwa i etabli sa Konsey, *that’s a non-issue* pou nou.

Me sa ki AG in dir - AG i note pou dir *it’s a committee of the Assembly. It’s not the Bills Committee. It’s the Committee of the Bills Assembly.* So sa konstityan ki la la, se li ki bezwen fer sa desizyon. Pa *Bills Committee.* So se pou sa rezon ki mon ti pe sey alert depi taler ki nou fer - nou fer sir *as we go along* - parey la mon vwar *Chairman Bills Committee* pe fer son bann propozisyon. Si en propozisyon ki ou oule *carry, then* sa propozisyon i ganny fer la.

Me sa ki AG pe dir, e mwan mon *very, very clear* lo la mwan. Sa i bezwen ganny fer par sa Komite ki la la aktyelman la. So si nou pou dir sa *Bill* i pou konstityan sa Konsey, ki sa Komite ki ler ou lo la nou le koz lo sa Konsey, ki dan largiman nou tou nou’n vwar poudir Konsey, i *act* koman en *body*, i fer li en pe pli kler,

en pe pli *neat* pou tou dimoun, *then* desizyon Lasanble i bezwen pran lo si i le met Konsey koman tit sa *Bill*, ek klarifye prezan *everything else* ki pou ganny *contained* prezan anba sa Lalwa, pe ganny fer an relasyon avek en Lalwa pou en Konsey.

E non pa en Lawa a parey son tit ti pe dir. Se sa mon krwar ki sa *Standing Order* i dir nou. E se pou sa rezon ki mon ti pe alert ou depi taler Mr Chairman, en.

MR SPEAKER

Non-non, ou pa ti pe alert mwan pou sa ou. Nou a ganny pwennvi-

HON CLIFFORD ANDRE

Mwan osi mon pa tro krwar Onorab Pillay ti pe alert pou sa size. Me selman nou tou nou konnen mannyer politik i ete. Ou konnen, letan AG in lir *71(2)* annefe se sanmenm sa rezon akoz nou’n propoz *Council* anler, akoz i refer *Council in the body of the Act.* So sa pti zafer *‘pre’* nou kapab, nou kapab les ale, me selman mwan mon ti pe dir *in terms of* pou *continually avoid* konfizyon.

Mon pa ti pe dir AG ki poudir sa dimoun ki en arsitek, enzenyer avek *surveyor, sorry* mon tin dir QS, sete *surveyor.* Mon’n dir *quantity surveyor.* *Surveyor* i pa kontinyen son travay. E menm si ou met *‘pre’* dan en Lalwa, sa dimoun i konnen poudir son travay i kontinyelman ale, e i pou kontinyen fer son travay.

Parey mon pe dir rezondet deryer mon *proposal* se, pou tir konfizyon ki kapab kontinyelman ganny mete dan latet dimoun, pou fer ki nou ava annan en Lalwa ki kler, *unambiguous* e ki dimoun i a kapab

respekte sa Lalwa. Se sa rezondet akoz mon ti pe dir sa.

Dezyenm pwen sete - ou konnen letan nou ti pe get, nou pou vin lo seksyon 14. Me selman sa par lefe ki sa bann profesyon i tomb dan seksyon 14. Seksyon 14 nou ti pe dir Minis *may by order*, enkli en lot sa bann profesyon. Pa en profesyon parey nou kapab dir *surveyor*, *includes a quantity surveyor*. Ou pa bezwen vin mete prezan.

Akoz dan ou regilasyon ou kapab dir ki i *includes a quantity surveyor because they are surveyors*. So, mwan mon ti pe dir si par egzanp ou pou al azout en profesyon parey *inspector*. *Inspector* nou pa kapab met li as an *architect*. Nou pa kapab met li as an *engineer*, nou pa kapab met li as a *surveyor*. Nou pa kapab kalifye li anba enn sa.

So, se sa rezondet ki mwan mon ti pe sey donnen pou nou kapab *at least* eklersi sa Lalwa. Me selman parey in ganny dir, se sa rezon akoz i vin dan Lasanble. Se Lasanble ki pou decide. Nou, nou senpleman *Bills Committee*, nou fer bann *proposal*. Nou ganny *task* pou nou get the *fine details*. E nou vini nou met nou *proposal*. Se sa rezon akoz i anmenn *proposal*, i ganny anmenn devan Lasanble, pou Lasanble vote. Si i rezete, *fair and square*, si i aksepte, *again fair and square*.

So, mon ti a kontan met sa *proposal* pou nou enkli *Council*, me selman mon pa konnen Mr Chair si ou pou permet deba lo sa mo 'pre-Council', akoz CEO Jitesh tin met en pwen ki mwan mon'n - *I mean*, pa mon'n klarifye, mon'n met mon pwen devan, so mon pa konnen si nou

ankor annan sa eleman lo 'pre' e ki posibleman pozisyon AG lo la.

MR SPEAKER

Ou ti pe, ki ou ti pe dir - *Pre-Construction* ouswa *pre-Council*?

HON CLIFFORD ANDRE

Pre-Construction.

MR SPEAKER

Pre-Construction.

HON CLIFFORD ANDRE

Council, nou pou kit *Council*, nou pou met *Council* osi, so i ava annan 2. 2 laspe - *Pre-Construction Professional Council* ...

HON CLIFFORD ANDRE

Akoz *the Bill* i pe kree - i pe kree en *Council* ki pou *regulate* en lendistri. *Now the industry is construction*. *There is no such thing as en pre-construction industry*. Tandis ki dan sa *industry* i annan son *pre and post processes*. Akoz apre mon'n rode po dir, eski i annan parla en Lalwa *pre-construction* ouswa-? Mon pa'n war. Napa. So, mon rekonforte avek *construction* mwan.

Me selman le pwen ki Onorab Pillay ti pe dir e ki dan *Order 71 (2)*, se ki prezan pou nou kapab *move* prezan *smoothly*. Pou nou sanz *seat* e nou konfortab pou dir, *this is the new title of the Bill* ki nou pe sa -. Nou pran en vot lo la so nou kapab bouze.

Minister selman mon'n ti'n war ou ti'n endike oule dir en keksoz?

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mersi Mr Chair. Mon pou zis konmsi met en kou mon sapo eksperyans enternasyonal. Dan lendistri

konstriksyon li menm, parey ou'n fer resorti Mr Chair, sa *pre e post* i bann *processes* sa. E i enportan pou nou otomatikman bann dimoun dan sa lendistri, i kler pou zot ki *construction professionals* dan konteks ki nou'n mete i bann *designers*; parey nou'n fer resorti, arsitek, *quantity surveyors*, enzenyer. Me zot annan osi en rol pou zot zwe pandan letap konstriksyon. Me zot sapo i sa bann profesyonnel.

Alors i enportan ki kontrakter li i egzekit travay fizikman. Sa i la gran diferans. Pou sa bann profesyonnel zot rol i kontinyen dan tou letap proze. *Quantity surveyors* parey in fer resorti zot fer bann evalyasyon progre travay. Alors si ou konmans tir zot dan '*pre*', i pou vin en pe konplike, mon rekomande dan mon-

La mon pa pe dan en pozisyon Minis, i plito en profesyonnel ki'n travay aletranze dan diferan pei e leksperyans ki mon kapab partaz ek sa Lasanble, pou konsistan ler nou pou al lo en nivo enternasyonal, ki nou ti a voudre nou bann enzenyer en zour i a kapab al fer en travay Moris, parey nou'n fer resorti. I annan sa posibilite par egzanp.

Alors i enportan pou nou mentenir sa atraver lendistri. So, mon ti a konsey Lasanble pou petet mentenir sa *Construction Professionals Council Bill* si sa zot decide pou pran. Mersi bokou Mr Chair.

MR SPEAKER

Mersi *Minister*. Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Wi, mon pe *move* ki nou pran en *vote* lo *the following: Construction Professional Council 2022*.

(Off-Mic)

HON CLIFFORD ANDRE

Non-non akoz pou li. Ki manner i pou aparet. Akoz i annan sa *Bill* ki nou nou tin propoze ki nou tir *Registration and Regulation*, nou kit *Bill*. So, mon bezwen propoz sa title of the *Bill* as i pou reflekte ki manner sa *Bill* i ete, akoz sa ki nou'n sirkile se sa, *Construction Professional Council* be mon ti'n zis dir *Construction Professional Council - i Construction Professional Council Bill, 2022*. So, the title will be as such.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok mersi. Onorab Pillay ou pe segonde?

HON CLIFFORD ANDRE

Mon krwar i pe segonde. Annou ale.

MR SPEAKER

Donn li *mic*.

HON SEBASTIEN PILLAY

Non mon pa pe segonde. Mon kontan ou'n admet *that I was right*. Non, ki mon pe dir ek ou koumsa poudir *for the benefit of the Hansard Lasanble Nasyonal* i enportan ki ou dir kwa ki ou pe amande.

So ou *read the Bill with the title as currently is and then* ou dir ou pe *propose that the name be changed to*, and la i vin la. Akoz 71(2) i dir ou "*shall report to the Assembly*" savedir sa *reading of the amendment is a reporting* ki ou fer avek Lasanble.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi. I ti'n fek fer. I ti'n fek fer baze lo sa ki in sirkile. Wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

In fer lo baze lo sa ki in sirkile, me selman li i bezwen dir Lasanble *for the record of the Assembly*, akoz sa ki nou dir dan Lasanble i *convey* lentansyon ki Lasanble i oule fer a sa moman - demen ler en *case* Ankour i ganny servi. Mon ti ava zis propoze dan sa ki oule dir, zis azoute "*that the name "–" that the title be changed from*" sa to met, "*Council*". Zis sa pti bout i ava fer nou dan mon lopinyon annord avek nou prosedir e dan *recording Hansard* i ava sa.

Akoz nou annan zis en dokiman devan nou me nou napa lentansyon lamannman. *Sorry*.

MR SPEAKER

Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mr Chair mon repete, mon repete ki mon pe *move* ki *Construction Professionals (Registration and Regulation) Bill, 2022*, sa nom i ganny sanze pou li vin *Construction Professionals Council Bill, 2022*. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. I annan en dimoun i segonn-? Onorab Hoareau?

HON JOHN HOAREAU

Mr Chair mon pe segonn sa. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. Donk nou ava pran en vote pou sanz tit *Bill*. Tou manm ki

an faver? Mersi. Okenn Manm ki kont? Mersi. Mersi Madanm Clerk.

Donk *motion* pou nou *amend the title of the Bill from Construction Professionals (Registration and Regulation) Bill, 2022 to Construction Professionals Council Bill, 2022*, I annan 17 Manm ki'n vot an faver, personn pa'n vot kont e 8 Manm in abstenir. Alors sa *vote* lo sa lamannman in pase. Nou ava kontinyen avek nou travay. Mon pas laparol avek ou Onorab *Chair Bills Committee*.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair *the arrangement of sections*, nou pou *delete clause* 18. I pou ganny *delete* dan son totalite. Ki fer ki pou annan en *renumbering as from 19* ki pou vin 18. So sa *renumbering* pou otomatikman *follow*. Mon ava kontinyen Mr Chair - savedir.

MR DEPUTY SPEAKER

Hold on en pti moman Onorab. Dan son - Napa naryen ki ou'n manke dan *explanatory statemen*? I pa ...?

HON CLIFFORD ANDRE

Non, *explanatory statement is not part of the Bill*.

MR DEPUTY SPEAKER

It's not part of the Bill. Ok, let's proceed.

HON CLIFFORD ANDRE

Wi. Mon ava kontinyen Mr Chair?

MR DEPUTY SPEAKER

Of course.

HON CLIFFORD ANDRE

Prezan, savedir sa refleksyon partou kot i annan sa tit i pou ganny sanze otomatikman. Wi i pou sanze pou li vin sa ki nou'n aprouve. Sa ki nou'n vote, pou li reflekte.

Dan enterpretasyon ki *clause 2* kot i dir, "*Appeals Board means the Appeals Board established under section 42*" akoz i pou'n sanze, so nou bezwen aranz sa.

Kontinyen - arsitek kot i met "*associate member means*" - *Sorry the definisyon, "associate member means a person registered as an Associate member under section 18."* Par lefe ki nou pe *delete Section 18*, sa i pou ganny *delete* an antye.

Ankor nou pou annan - Mr Chair mon pa pou, mon pa pou al kot i annan 26 pou vin 25. Sa bann *numbering* otomatikman pou sanze. Akoz parey dan *certificate* i annan sa *numbering* pou sanze.

Zis mon a dir sa ...

MR DEPUTY SPEAKER

The new...

HON CLIFFORD ANDRE

Yes, wi i pou sanze baze lo sa bann *renumbering* ki nou'n fer. *Corporate Member*. I pou lir koumsa;- "*Corporate Member means a firm or construction*". *Construction* i sipoze *construction professional*, pa "*constructional*". La kekfwa nou tou nou pa'n vwar sa. In met "*constructional professional*", so, *would be construction professionals registered as a construction professional*. Nou pou *add 'al.'* *The profession under section 18* dan plas 19.

Disciplinary Committee son *numbering* pou sanze *towards the*

end section 35. Menm zafer "*the insurance*" *section 32*, e nou pou *delete*.

MR DEPUTY SPEAKER

Avan nou al dan *definition "engineer."*

HON CLIFFORD ANDRE

Yes, sorry Mr Chair. Mon ava zis pran mon sistenm pou mwan kapab ganny sa definisyon ki nou tin agree lo la, *ok?* Dan *engineer* nou pe propoze ki nou *add "electrical engineer" as (d)*. Apre "*such other branches of engineering as may be prescribed by the minister*" i ava vin *(e)*.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok savedir i en insertion la.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes i en insertion.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi. Si ou kapab relir.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok, very well. Engineer. Mon pou lir antye pou klarite, "*Engineer means a person providing any professional service, consultation, investigation, evaluation, planning, design, in connection with any public or privately owned utilities, buildings, machines, equipment, processes, work or projects, where in public interest and welfare or the safeguarding of life, public health or property is concerned or involved and that requires the application of engineering principles and data in any of the following branches of engineering:-*

- (a) *Civil Engineering*
- (b) *Mechanical engineering*
- (c) *Structural engineering*
- (d) *Electrical engineering*
- (e) *Such other branches of engineering as may be prescribed by the Minister.*

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Onorab Cosgrow in lev lanmen. Ou pe segond sa lamannman? Ok. Lo sanmenm sa pwen?

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, mon annan en leklersisman la. Annefe mon pa ti'n vwar, mon pa'n ti'n port latansyon lo la. Bi *mechanical engineering*. Wi bi *mechanical engineering*, eski i en domenn spesifik dan konstriksyon sa? Ouswa nou pe kit laport ouver ki demen i ava annan en lenterpretasyon ki okenn dimoun ki annan en degre *mechanic*, aranz loto i pou bezwen anrezistre anba sa Lalwa?

So zis klarifikasyon, laklerte from petet *panel*. Non, mon pe rod en leklersisman. Akoz i dan Lalwa. Lenterpretasyon demen i kapab diferan. So, eski-? Akoz sa i an relasyon avek konstriksyon e nou pe vwar *mechanical*. So, eski zot kapab eksplik nou ki relasyon *mechanical engineering* i annan ladan avek konstriksyon? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab, Mr Shah i pou eksplike.

CEO JITESH SHAH

Mersi Mr Chair. Mersi Onorab. Onorab mon krwar i pou

basically bann keksoz *mechanical engineering* ki relye avek konstriksyon. Par egzanp ou annan *lift*. Ou annan bann *ventilation systems*, bann keksoz koumsa parey *aircon*. Tousala i tonm dan *mechanical*, so i pou bezwen bann *branches of mechanical engineering*, ki relye avek konstriksyon. Lefe ki i en *Construction Professionals Bill*.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi.

HON WALLACE COSGROW

Mr Speaker. *It's open to interpretation* sa. Demen ou, konmsi, *we need to be specific en. We need to be specific*. Sirtou lo kote *bi*. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi anfet zot dir poudir *mechanical engineering is one of the broadest engineering disciplines*. I *broad* be selman aköz i enplik osi *design, develop, build and test* ki tonm dan kategori ki aranz *lift*. Bann keksoz koumsa ki annan son bout konstriksyon.

Onorab *Leader* Lopozisyon ti'n ...

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi. Mon krwar sa largiman i montre nou poudir i annan en keksoz ki nou bezwen *sort out* la. Ler mon pe regard sa *clause*, sa seksyon i koz lo Minis ki pou determinen lekel sa bann lot *branches* ki pou vini.

And then si nou vin lo seksyon 14 (2) ankor enn fwa i koz lo Minis ki pou fer - ki pou azoute. Non. I relye ek sa.

MR SPEAKER

Zot pe mirmire akoz zot krwar ou pe sot. Akoz nou ankor anler dan definisyon.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi, mon dan definisyon mwan. Akoz sa i *relate* avek sa enn. Akoz dan tou lede fwa Minis. Akoz nou bezwen konpran son konteks sa. Kote Minis ti ganny sa pouvwar? (La aret mirmire get zot Lalwa byen.)

Minis ti ganny sa pouvwar *from* seksyon 51. Sa ki mon oule klarifye avek Minis, se eski se Minis ki devret determin sa bann nouvo disiplin, oubyen eski se Konsey ki devret determin sa bann disiplin?

Akoz mon napa lot lamannman lo sa enn, ki dir *otherwise unless* zot annan lezot lamannman ki zot pe propoze ki dir *otherwise*. Mersi Mr Chairman.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi pou ou pwen. Avan mon donn *panel*. *Chairperson Bills Committee*?

HON CLIFFORD ANDRE

Avan Minis i reponn sa. Egzakteman se sa rezondet akoz monn kit sa la. Me letan nou pou ariv lo seksyon 14 nou pou fer en *proposal* ki ganny enkli ladan e 14 (2) i ganny tire. Ki pa ganny met dan en *schedule*. Parey nou ti pe dir, nou ti pe dir yer dan *meeting*, se ki, prezan ki pou fer ki nou pou bezwen otomatikman retir (d) ki'n vin (e). Be selman mon ti pe esper sa letan pou nou gete ki mannyer deba i ale, e ki mannyer panel i tomb lo la. *I mean* konklizyon lo la, depandan lo ...

Epi la si nou bezwen fer en *vote* pou nou *vote* lo la, apre nou ava retourn lo sa definisyon *engineer* pou

nou kapab tir (e) parey i ete. *The new (e)*.

MR DEPUTY SPEAKER

Savedir pou annan en propozisyon pou *delete 14(2)* ki pli tar nou pou *deal* avek, ler nou ariv lo la nou pou retournen pou fer tir sa (d) dan definisyon, anba definisyon *engineer*.

HON CLIFFORD ANDRE

WI. Depandan. Depandan Mr Chair si *panel* i tonm dakor avek largiman ki nou pe dir.

MR DEPUTY SPEAKER

Panel i tonm dakor.

HON CLIFFORD ANDRE

Si non sa, definitivman i pou bezwen *prescribed by the Minister*. Me selman letan nou ariv lo 14, nou a fer sa largiman apre nou a retourn lo la. Sa i mon konsern. Mersi.

MR SPEAKER

Nou'n not sa. Onorab Pillay?

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi. Mon ti a kontan. Vi ki nou annan, nou bezwen aksepte dan Lasanble ki nou annan 2 dimoun ki *expert* dan sa domenn la. Nou annan 2 dimoun kin fer plizyer letid dan sa domenn. So, zot konnen ki nou pe koz lo la pou zot kapab ed nou pou konpran sa byen.

Akoz anba 51, Minis i annan en pouvwar zeneral ki i gannyen anba tou Lalwa, pou li fer okenn keksoz pou fer marse sa Lalwa, ki bezwen ganny preskri anba sa Lalwa.

So si ou pou tir 14(2) ou bezwen *deal* avek 51 osi. Akoz 51 i donn li sa pouvwar *already*. *Now*, ki mon ti a kontan klarifye avek Minis,

se akòz se Minis ki pe desid lo sa bann, sa bann nouvo tit la. Ou annan *civil engineering, mechanical engineering, structural engineering*. E sa pou ed nou reponn sa pwen ki Onorab Cosgrow in dir an term *mechanical engineering*, se sa osi la kot i pou antre kot ou pou dir be sa, sa bann pou al anba sa Konsey. Sa bann pa pou al anba sa Konsey.

So, petet si Minis i kapab *enlighten* nou, oubyen e dir i kapab *enlighten* nou lo - nou annan en konsey profesyonnel ek bann dimoun ki *expert* dan sa domenn, me apre se en Minis ki pou vin preskrir bann keksoz. So pou mwan mon pe sey ganny en konpran.

I ava - nou ava *sort* sa problem avek 14(2), be nou a ganny en konpran la. I ava ed nou pou ganny en konpran 14(2) apre. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair 51 i donn Minis pouwar pou fe regilasyon. E rezondet la si nou get byen (d) i dir ou, "*such other branches of engineering as may be prescribed by the Minister*".

So sanmenm sa ki nou pe dir. 14(1) ki nou a fer li vin zis 14 si nou tonm dakor. Nou ava *tir (b)*. So i pou fer ki sa i pou *issue* ki Minis i kapab enkli. Akòz i spesifik sa. D) ki'n vin (e) - *the new (e)*. I *specific with regards to branches of engineering*.

Tandis ki 51 i donn Minis pouwar pou li fer form, i kapab met lo - konmsi form ki bann aplikan pou bezwen ranpli. Ki prosis ki pou ganny swiv, ensidswit, ensidswit.

So, 51 pe donn li sa gran pouwar pou li fer regilasyon. Tandis ki sa enn i spesifik. E se sa rezon akòz i pou *tie-in* avek 14 - avek 14. Kot *once* ki nou al get 14 nou a kapab adres sa pwen ki la. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok nou pou bezwen retournen. So nou met en *note*. Me *panel* i annan okenn komanter lo la, ouswa zot konfortab pou nou *move on*? *Minister*?

MINISTER BILLY RANGASANMY

Mersi Mr Chair. Mr Chair, mon zis konmsi anvi aliny en pwen enportan anba *powers to make regulations*, seksyon 50. "*The Minister may in consultation with the Council make regulations.*" Sa mon krwar i enportan.

Minis pa pe al lo li menm pou al fer sa. I bezwen konsilte Konsey. Zeneralman dan tou keksoz ki pou ganny fer Minis i bezwen konsilte Konsey, ganny zot *input* teknik. Apre i ava annan sa pouwar pou pran bann desizyon apropiye. Me toultan an konsiltasyon avek Konsey. Sa ti enn pti pwen mon ti oule azoute Mr Chair.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Minister. Onorab Pillay ou annan ..?

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi mon oule fer en dernyen pwen lo la. Mon oule petet met sa devan Minis. Si ou lentansyon se kree en *body of* profesyonnel, so sa bann dimoun ki lo sa *body* bann profesyonnel, *right*? So nou espekte ki sa bann profesyonnel, zot ki pou

konnen lekel bann nouvo devlopman dan zot striktir, eksetera.

Ozordi nou annan ou koman Minis e nou *fortunate* ki ou en Minis ki annan *background* sa domenn. Demen *Attorney Zeneral* i kapab ganny mete Minis dan Gouvernman, posibleman byento e i vin en Minis pou *UH*. *Ok? No*, i pa konn naryen lo konstriksyon li. Ou konpran?

So, mwan mon ti a kontan vwar en fason gete kot sa Konsey *when it comes to* determin bann nouvo profesyon, nouvo keksoz, se sa group profesyonnel ki dir be *ok*, sa lannen nou annan nouvo devlopman, mon pa konnen dan tel kalite domenn e nou krwar poudir nou devret enkli sa kalite enzenyer. Ou konpran?

E se sa ki li pou koz lo seksyon 14. Akoz menm si seksyon 50 - 51 ki ou'n koz lo la, in koz lo ou pouvwar an konsiltasyon, sa 2 *clause* pa mansyonn konsiltasyon ki ou bezwen fer. Mon bezwen pran li lo baz ki pou annan konsiltasyon, me mon ti a kontan koman en *abundance of caution*, sa Konsey ki pe fer sa desizyon li menm.

Me nou kapab *move on Mr Speaker*, annou *move on*. Nou ava al lo 14...

MR DEPUTY SPEAKER

Akoz sa ki in dir pou annan en *proposal pou delete 14(2)* e si *panel* i dakor or Lasanble i *take a vote to delete 14(2) automatically* nou pou retourn deryer pou tir sa bout la dan *definition of engineer* ki nou pe koz lo la. So, *take note*, pangar nou oublie nou tou. Nou *proceed*. *Chair?*

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi. Nou pou fer nou pou *delete the definition of member*. Nou pou kontinyen dan *clause 4*. Dan *clause 4* i *ok*. *Mr Chair* dan *clause 4(2)* ki lo sa ki'n sirkile, i aparet 32, so i pou zis vin 2. *At the end of it*, nou pe met "*Council shall comprise the following members ...*" Dan (a) apre, nou pe azout *at the end of it* "*appointed by the Minister*."

Nou *ok* la? *Appointed, well* lo la nou'n met *by the Minister*. Prezan nou kapab si nou le, par lefe ki Minis i dir an konsiltasyon. Nou kapab met "*in consultation with the Minister*."

Dan (a) akoz Minis i dir "*representative of Planning Authority*." Parey ou ti pe lev sa pwen bomaten, *in a representative*. "*One representative of the Planning Authority, appointed by the Minister*." Mon krwar ou ti'n lev sa pwen bomaten akoz i pa *by the Board of the Planning Authority?*

Selman sa mon mazine nou kapab debat e *Mr Chair* si ou, mon ava rand ou *mic*.

MR DEPUTY SPEAKER

Zis lo sa enn. *Ok* Onorab Pillay?

HON SEBASTIEN PILLAY

Yes, sa, ler mon'n koz avek bann profesyonnel dan sekter, i en sekter ki bann profesyonnel i vreman - *They are not easy*, e zot bann dimoun ki protez *fiercely* zot domenn ki zot in lekol ladan. Zot in etidye, zot travay. Zot annan en fason vreman serye regard zot sa. E pou nou donn Minis plis laliberte *thinking*, lefe ki *Board Planning Authority* i *quasi autonomous*. Mon ti a kontan konnen ki *policy reason* ki Gouvernman pe

dir be *ok*, be se Minis ki pou apwent sa manm *Planning Authority*?

Akoz la i pa *Planning Authority as from the CEO's ambit*. I the *Planning Authority from the Board's perspective as an authority*. So why not is this not done in consultation with the Board of the *Planning Authority*? As to which member ki sipoze ganny apwente. So that the *Board of the Planning Authority* i ava deside lekel son manm ki li i santi i more fitting pou al lo sa.

Akoz li menm li dan son propozisyon *Board Planning Authority*, i annan bann *guidelines* ki konpoz sa bann manm, ki zot bann konpetans, ki zot bann keksoz ki zot ofer.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Minister oule *comment* lo la?

MINISTER BILLY RANGASANMY

Mersi Mr Chair. Mwan mon toutafe dakor ek sa propozisyon. Si met devan, mon kwa ki toutafe - i fer bokou sans. Mersi Mr Chair.

MR DEPUTY SPEAKER

Donk, Onorab Cosgrow.

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon pou al en pti pe pli lwen lo la, pou mwan dir akoz nou pa kalifye sa reprezantan ki pou al lo sa Konsey. Par egzanp sa Konsey, sa lezot 6 manm i bann profesyonnel, dan en mannyer ki sa ki *Planning Authority* i anvoy lo sa *Board*, i osi i annan en serten nivo kalifikasyon, pou kapab al donn en koudmen lo sa konsey.

So, pa ki nenport ki manm *Planning Authority* i vini. Me selman

en dimoun ki konpran travay. Akoz parey nou'n dir ozordi Minis ou en profesyonnel ladan petet ou ava konnen ki mannyer pou *allocate* en manm.

Be demen en lot dimoun i vini, petet i kapab anvoy en dimoun ki napa vreman naryen. En dimoun vreman *administrative*, ki napa naryen pou fer avek sa profesyon. Si zot konpran mwan byen? Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Si Onorab petet ou kapab mazin en, en *wording* touzour. Me selman i annan en proposal la ki en Manm pou bezwen *move*. Lefet ki Onorab Pillay ou kin propoze, e Minis in dakor avek sa. *Can you propose ki the wording i a vin "one representative of the Planning Authority appointed by the Board. Can the floor please make a suggestion"?*

(Off-Mic)

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Pillay ou ti deza pe fer en *move* dan sa direksyon.

HON SEBASTIEN PILLAY

Non, mon vwar en konsiltasyon pe arive ant AG avek Minis, so, mon pa konnen si zot ... Mr Speaker mwan. Mwan mon krwar we *move* ki dan *clause 4(2)(a)*, nou *insert* apre sa mo '*Minister*' - nou *insert the following words "in consultation with the Board of the Planning Authority."*

Ki pou lir prezan "*one representative of Planning Authority appointed by the Minister in consultation with the Board of the Planning Authority*". Zis nou pe repet

Planning Authority 2 fwa, selman i, mon vwar li i ok. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Andre, oule dir en keksoz?

HON CLIFFORD ANDRE

I annan en konsern, *now*, ou konnen akoz si nou pe dir Minis i pou apwent sa premye dimoun *Planning Authority*, eski i pa ti a *wise* pou nou dir ki Minis i pou apwent sa *Council*?

Selman sa reprezantan *Planning Authority in consultation with the Board*. Ou konnen akoz, mon pe dir si Minis pou apwent zis sa premye dimoun li, apre lezot pa ganny apwente, konmsi ki mannyer i pou marse? Akoz i pou bezwen annan en let, en *appointment letter or something*.

“The Council shall not comprise...” - “elected by the”, wi-wi, non-non, i ok li, in ganny elekte, me selman sa lapwentman ki mon pe dir. Ou pe ganny en konpran? Akoz *once you make an appointment*, si premye i ganny apwente i bezwen tou lezot i ganny apwente. Mon pe konpran ki Onorab pe sey dir.

Me selman zis mon pe dir, si enn i ganny apwente lezot i ganny - parey dir - *“elected by registered Construction Professionals”*, i ok in ganny elekte li. Me selman i bezwen annan apwentman ki ganny fer. In ganny elekte par sa profesyon.

Me selman i bezwen annan *appointment letter or son profesyon* ki pou donn li son *appointment letter*? Ou konpran mwan ki mon pe sey dir? Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Onorab Pillay

HON SEBASTIEN PILLAY

Ya. Sa ti pou en, sa ti pou en kestyon ki mon ti pou *raise* ler nou vin lo sa eleksyon. Non, ekoute, i annan en keksoz enportan ki bezwen arive. *Planning Authority* i bezwen dir nou ozordi dan konstityan sa bann profesyonnel, ler ou pou konpoz sa *Board*. Akoz ou pa oule annan en konfli kot en serten dimoun i dakor ki ou’n form sa Konsey, serten dimoun pa dakor. Sa dimoun i *boycott* Konsey.

And then ou annan ou en sityasyon kot diferan dimoun dan en menm landrwa ki sipoze ganny *regulate*. Sa Lalwa mon oule alert bann profesyonnel pou pase. Gouvernman i annan en mazorite - son lentansyon se pas son Lalwa e i pou pase. Mon bi se fer zot sey ganny en Lalwa ki *as much as possible*, i *mirror* bann santiman ki zot annan.

Si mon krwar nou regard seksyon 5 i rezourd sa problem ki Onorab Andre pe *raise*. Ou konpran? Mon krwar ou konsern i vin lo lekel ki prezan fer sa *formal* dokiman ki dir ki sa dimoun in ganny apwente.

Mon krwar sa AG souzantandi - byennantandi se Minis ki pou fer. Akoz se Minis ki responsab sa Lalwa. *The Minister responsible for the Act* se Minis responsab pou Labita. Me petet sa ki Onorab per rode, se ki en keksoz ki eksplisitman dir ki *“The Minister shall appoint members of the Council based on”* prezan i a vin sa bann kriter. Mon krwar ou ti a kontan *something along that line*? Mr Speaker, mwan mon - as long ki mon konnen poudir *there’s a consultation process* lo sa bann apwentman.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok, AG mon vwar son lanmen anler. Oule dir en keksoz?

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman mon pa santi i annan okenn problemm avek sa provizyon, si Minis i pou apwent en reprezantan *Planning Authority* lo sa Konsey.

En lapwentman par Minis i pou Minis responsab pou *Planning e Later, Labita eksetera, ou Lenfrastriktir*. E i enplisit ki i pou *most probably* konsilte *Planning Authority*. E *Planning Authority* pa zis *Board*. I tou, son *CEO* eksetera.

So, la i pou deside lekel ki i pou apwente. Eski i pou apwent son *CEO Planning Authority* koman son reprezantan lo sa *Board*? Eski i pou apwent *Deputy CEO*, eski i pou apwent en lot zofisye lo sa Konsey? E i pou an konsiltasyon. Konsiltasyon i pran diferan form. I pa lo rekomandasyon.

Si i lo rekomandasyon, *then* i diferan. Setadir la i pli for, se ki bezwen ganny rekomandasyon. I pou notifie *Planning Authority*, son *Board* e dir mon annan lentansyon apwent en dimoun e alor donn mwan ou rekomandasyon.

So, mon pa vwar en gran problemm avek sa provizyon *whether* nou met konsiltasyon oubyen pa met konsiltasyon. E lot kote mon krwar 5 i kre en sityasyon ; - anfet nou'n pans lo 5 pou anpes annan en lenpas.

Akoz nou santi poudir ler ou demann bann profesyonnel pou *regulate* zot lekor, kre en Konsey, nou pa oule ki i mor ne, nou le ki i kontinyen. E si an ka ki i annan en

lenpas, an ka ki bann manm pa elekte zot bann manm pou met lo sa Konsey, *then* Minis i *come in*. E sa i en pouvwar ki Minis pou servi petet eksepsyonnelman. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon pe zis regard en keksoz. Akoz dan (a) 4 (2)(a) sa reprezantan sorti kot *Planning Authority* li konmsi fodre nou met o bor, akoz nou pe demande, akoz fodre ki nou mete o bor "*appointed by the Minister*"?

Akoz si i ti *one representative proposed by the Planning Authority apre six professional members*. So, nou pa bezwen mete, *do we have to put appointed by the Minister*, ouswa zis nou kapab met "*one representative proposed by the Board of the Planning Authority*" par egzanp?

Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon napa *issue* avek" *proposed by the Board*." Me selman par le ki ler nou'n servi lapwentman par Minis dan 4 (2) (a), Mon kestyon ki mon pou kontinyelman demande, se sa 6 dimoun ki ganny elekte, ki sennla ki apwent zot? Zot ganny elekte zot i normal sa. Me selman i bezwen annan en *appointment letter*. Sa i en *oversight* kekfwa yer dan nou *meeting* ankor nou pa'n war.

Akoz *Attorney Zeneral* i ganny rekomande par *CAA to the President*. Prezidan i bezwen fer en apwentman. Pa akoz in ganny rekomande, 3 dimoun in ganny rekomande, mwan, li, avek Basil Hoareau par egzanp. Prezidan i bezwen fer lapwentman. Pa nou tou le 3 ki ale. So ki mon pe

sey dir letan sa 6 i ganny elekte, zot ganny elekte par “*elected by registered professionals*”, i ok.

Prezan sa i ganny anvoye kot Minis, e Minis i fer *the official appointment letter* pou dir ki, poudir Zan Zozef ou’n ganny apwente. Paul *whatever it is*, i ganny apwente. *So there needs to be a formal appointment.* Mwan mon santi e sa i pou montre ki poudir nou serye, e nou pe fer en travay ki kler e sa i ganny *spelt out*. Mon en pti pe konfize letan mon tann Onorab Pillay i dir ‘souzantandi’.

Normalman li menm li i dir nou fodre nou Lalwa i kler. E mon dakor ek li ler ou dir i kler. Akoz mwan osi mon dakor ki i bezwen kler. Sa zafer “ozordi Minis i Minis Rangasamy i ‘souzantandi’.

Demen mwan mon vin Minis mon pa ‘souzantandi’. Ki mannyer i marse? Ou konpran mwan? Konmsi i en laspe ki nou bezwen kler. Demen mwan mon vini, lot i vini i swiv sa Lalwa kler. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok. Mersi. Avan mon donn Onorab Pillay mon'n war lanmen AG avan anler.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Thank you. Mr Chairman. Mwan mon santi poudir nou kapab kit parey i ete. Mon pa krwar *propose*. Petet sa largiman ki Onorab Andre in dir, se ki si i *propose then* nou pou bezwen *appoint*. *But* si ou *elect* ou pa pou bezwen *appoint*. Akoz ou *appointment is by virtue of your election*. So ou pa bezwen en lot dimoun ankor pou lev ou dan ou

sonmey pou dir ek ou koumsa be ou’n ganny elekte.

Non, ler ou ganny elekte ou’n ganny elekte. Ler ou’n ganny propoze la ou ganny apwente. *So I think* mon pa war gran keksoz avek problemn avek provizyon. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Pillay ou ti annan en pwen lo la ou?

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman mwan mon konpran largiman Onorab Andre. Onorab Andre pe rod en keksoz ki kler pou tou dimoun. Ler ou lir ou kapab war ou kapab konpran. Ou ganny elekte, ler ou ganny elekte sa trwa dimoun i ganny prezante. E Minis li i fer en *formal* sa kot i konstitye sa *Board* e i dir la, la Konsey sa *Board* pou konstitye Wallace Cosgrow ki'n ganny elekte par bann enzenyer.

Sandy Arissol ki'n ganny elekte par bann *quantity surveyor*, ok? E Sathya Naidu in ganny elekte par bann arsitek. Ok la, la. Konmsi i bezwen annan. Mon krwar ou pe koz lo sa *letter of appointment* ki vin dan sa *format*. E, *he is right*. So si i annan en *letter of appointment then somebody has to appoint*. So, *he has a point*.

Dezyenmman, Mr Chairman mwan mon bezwen *drop* mon *case*, pou sey *convince* Gouvernman, ki i enportan ki i annan en rekomandasyon *Board Planning Authority* lo sa Manm *Board Planning Authority* ki al devan.

E AG in *basically* ferm laport dan mon figir - in dir mon tou zafer i korek. Be mon le zis *warn* ek keksoz.

Lo size *SEYPEC* dernyen fwa - mon pa pe entrodwir en lot size dan deba - lo size *SEYPEC* dernyen fwa, ti annan en *whole* diskisyon lo lekel ki al reprezant Minister Finans lo *Board SEYPEC*. Ti annan diskisyon lo la. E Lalwa ti koumsa.

So, mon pe fer en pledwari ek AG pou vwar li dan sa loptik ki *on the recommendation of the Board of the Planning Authority* i fer *Planning Authority* responsab pou son manm, ki i met lo sa *Board* pou fer sir i fonksyonnen.

Zis parey nou bezwen met *on recommendation of Minister for Finance* ki fer Minister Finans ki fer Minister Finans responsab pou son Manm ki i met lo en *Board*. Mwan mon pwen i sa. Me si Gouvernman pa oule fer, *then* mon pa kapab fors Gouvernman fer naryen.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon ti pe propoz ek Lasanble sa zafer '*proposed by*' akoz mon pe get Lalwa *Seychelles Media Commission*. Son *Board*. I dir ou "*five members of the commission shall be appointed by the President from candidates proposed by ...*"

I annan *Seychelles Media Association, National Assembly, The Judiciary* koumsa i ale. So en antite i propoze apre Minis li i apwente. So, *Board of Planning Authority* i propoz Ms Servina e Minis i apwent li.

Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair ou konnen mon pou *beg to defer* avek AG. Akoz si nou kit li parey la, savedir i annan 2 antite ki apwent dimoun lo sa *Board*. I annan Minis apre i annan sa

Professional Council la. (En pti moman mon ava get pti kou in esap mwan.) I annan sa *professional members* - *Construction professionals*. Ou konpran ou? Savedir Minis pe apwent en dimoun apre sa *Registered Construction Professionals* pe apwent 6 dimoun.

I bezwen annan en antite. E Minis i responsab pou sa *for the implementation of this Act*. Mon krwar parey ou'n dir;

"*The Minister shall appoint seven members out of which one shall be proposed by the Planning Authority, in consultation*" (avek zot) "*Board or the Planning Authority Board*".

Dezyenm *by the Registered Construction Professional*. So sa i *put to rest at least* sa anbigite ki annan posibilite pou annan si nou kot li parey i ete. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

AG?

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mr Chairman mon krwar i enportan pou nou *capture* lesans sa Lalwa. I napa 7 manm sa Lalwa, sa Konsey. I annan en Konsey. I parey *Cabinet of Ministers*. Wi i annan 13 sepa 15 Minis. Me selman ler i pran en desizyon i pran en desizyon kolektivman koman - E i annan en responsabilite kolektiv. So parey. Lakour Siprenm i annan Set Ziz, me selman i en *Supreme Court*. Egalman parey sa Konsey. I pa 7 manm e nou pa - mon pa ti a kontan ki demen nou annan 7 Manm. Nou annan en Konsey.

E sa 7 manm i form sa Konsey. *However*, ki zot ganny elekte, *however* ki zot ganny apwente. *So once ki you are elected you pass that post*. Amwen ki parey in dir dan sa lot provizyon,

“The Council shall not comprise more than two professional members from the same construction-related discipline to be a member of the Council at the same time”.

So sa sel - *unless* ki zot nou fer provizyon ki pou annan en eleksyon bokou pli *vast*. E alor *from then* en dimoun i pik en *number* ladan. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi AG. Onorab Andre.?

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair nou, nou pa pe dir ki poudir sa *collective responsibility* pa egziste. Pa sa. Letan en Minis i ganny anmennen devan Lasanble, i ganny aprouve, i pa ankor ganny apwente li. Prezidan ki bezwen fer apwentman.

So ki nou pe sey dir, konmsi pou annan sa konsistans ki Minis ki responsab sa *Bill*, Minis *shall appoint*.

Ok AG pa oule dir nou pa met even. Nou *say* *“the Minister shall appoint one representative proposed by the planning Authority Board”* (ki ava satisfere sa demann)

“and (b) six members elected by the registered professional members”. Ou konpran ? Konmsi zis nou pe dir sa *formal appointment* i ganny fer par en Lotorite ki annan pouvwar pou fer sa Lotorite. Se zis sa lapwentman.

Selman bann rekomandasyon i mete aköz 51 parey nou pe dir, i dir

“in consultation with the Council”. Ou konpran *“the Minister shall make regulation in consultation with the Council”*.

So, pa neserer nou met *consultation*, me selman mwan mon war sa i en fason pli byen, e pli organize, pou nou kapab dir ki poudir i kler ki sa *Council* i pou ganny apwente par Minis. Me baze lo rekomandasyon *Planning Authority Board* avek sa 6 ki'n ganny elekte.

Ou pa pe tir *issue* lo zot eleksyon ou. Kontrer prezan Minis i ekrir zot oubyen *CEO whoever* ki ganny dezinyen, pou ekrir sa *Registered Construction Professional team*, i ekrir zot i dir zot, mon ti ava kontan ganny 6 Manm ki ou rekomande - *they would be on the Council*.

Minis i fer sa *official appointment letter* ki i donn zot. *You are appointed for 4 years subject to reappointment or eligible for reappointment later*. Mersi Mr Chair.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Onorab Cosgrow ou pe vin *propose the wording?* Ok.

HON WALLACE GOSGROW

Mr Chair mersi. Mon pa konnen petet si i pou ede en. Aköz *at 10* nou annan *the Interim Council*. Seksyon 10 nou annan *the Interim Council*. Mon pa konnen si i pou ede dan sa ki nou pe sey fer la, aköz Minis i apwent *the Interim Council* li, en?

So, *the Interim Council* i annan sa manda, sa pouvwar pou fer tou sa ki nou pe dir la. Prepar *everything*, prepar eleksyon, prepar tou bann zafer. Mon krwar son manda se prepar eleksyon ler mon pe get li. E

apre *once Interim Council* in fini organiz sa, sa dimoun i ganny elekte. Mon dakor ek AG napa nesese pou apwent akoz letan ou ganny elekte, ou'n ganny efektivman apwente par ou bann *peers*.

So, the Interim Council pou fer bann prosedir administrativ pou dir ou, ou'n ganny elekte *so you are part of the Council*. E nou bouze. Apre sa *Interim Council* i dizourd son lekor avan 18 mwan e sa bann problem i *solve*. Mon panse koumsa. Mon pa konnen si i en *way out* en? Petet bann profesyonnel i kapab gid nou.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon krwar sa ki Onorab Andre pe dir, i byen, zot ganny elekte zot vini zot pran zot pozisyon. Be solman sa ki parey nou, nou ganny elekte koman Manm Lasanble nou vin pret serman la anndan e nou siny bann dokiman.

So, it is that formal recognition of ganny sa pozisyon. Oli dan sa Lalwa? Akoz si zis ou ganny elekte - ki manner - ? Si zot kapab eksplik nou sa. Eski i ava ede Onorab Andre?

HON CLIFFORD ANDRE

Mr Chair parey mon pe dir mwan - Ou konnen sa ki Onorab Cosgrow in dir pa *solve* sa problem. I egzaktman sa ki ou pe dir akoz menm si nou'n ganny elekte, nou ganny elekte e nou komans vin en Manm Lasanble, letan sa prosis sermantasyon i ganny fer.

So mwan ki mon pe dir sa dimoun i ganny elekte par son Konsey, par son profesyonnel - i ok sa. Me letan i fer sa 6 non i ganny anvoye kot Minis. E mon krwar la

nou'n toultan dir ki poudir i bezwen annan la klarte - klarite dan nou Lalwa. E sa i pe senpleman met sa Lotorite of appointment on the Minister after getting a - apre ki in ganny bann eleksyon ki'n ganny fer. Onorab Cosgrow, Mr Cosgrow in ganny elekte par son tim. Alors i pou otomatikman vin sa. Me selman par sa let, the letter of appointment. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Onorab. AG.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mersi. Mr Chairman mon krwar nou bezwen *put this to rest*, menm si mon napa kontrol lo Lasanble. Me mon krwar apwentman ek eleksyon i pa pou tonm byen. Mon ganny elekte apre mon ganny apwente. Apre sa lot ki Minis in apwente, li osi i ganny apwente ankor.

Mwan mon krwar petet ki nou dwatet fer se, ki mon propoze - mon pa krwar, petet *then* nou ti kapab dir poudir ler ki sa bann dimoun in ganny apwente, *then* sa lapwentman i kapab ganny pibliye dan Gazet. Setou.

So, they've been elected, they've been appointed. Minister - si Minis in servi son pouvwar, then i a cause a notice to be published in the Gazette.

Minister shall cause a notice so that then the Council will communicate to the Minister, whom they've elected. Minister will appoint and then it is published. Thank you.

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Pillay?

HON SEBASTIEN PILLAY

Mr Chairmen be si nou tyonbo AG dan sa ki i fek dir la. *Minister will appoint.* Son prop largiman. Mon krwar Onorab Andre.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

(Off-mic)

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi ok.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

(Off-mic)

MR DEPUTY SPEAKER

Ou *mic* i on?

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

(Off-mic)

MR DEPUTY SPEAKER

Basically, i vin parey en commencement date for the Council. Mon krwar, wi ou *mic* pa ti on AG sanmenm sa mon ti pe dir. Dimoun dan lakour in war ou pe -. Wi Onorab Pillay?

HON SEBASTIEN PILLAY

Ok so si nou swiv sa lozik then nou pou annan en bout ladan ki pou dir and nou pou bezwen dir ki mannyer sa i ganny confirm by the Minister by notice shall appoint in the Gazette eksetera. Me sa ki enteresan se ki si nou regard seksyon 10 prezan ki refer ek seksyon 4, i montre nou kot i annan en issue dan lafason ki nou pe think otour sa.

Si nou le lir seksyon 10(5) ki fer referans ek seksyon 4. 10(1) i dir ou “*pending an election*”. Me selman 10 (5) i dir ou zot kapab ganny apwente parey seksyon 4, kot i annan en eleksyon.

So pou mwan li menm li la i montre ou i annan en konfizyon dan ki mannyer nou le konpoz sa Konsey.

MR DEPUTY SPEAKER

Hang on, mon konpran seksyon 5 i pe dir ou poudir sa premye Konsey par enterim, zot kapab vin lo *the first one* ki pou ganny elekte.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi, me 10 (1) i dir ou koumsa poudir “*pending the election of the first Council.*” Savedir 10 (1) in fini dir ou napa en eleksyon.

Pou napa en eleksyon. Be selman 10 (5) i dir ou napa naryen ki anpese ki anba 10 menm sa Konsey Enterim i annan dimoun ki pou *still* ganny apwente par en eleksyon ki pou napa e eleksyon.

So ki nou bezwen fer sir nou ganny byen la ...

MR DEPUTY SPEAKER

Non.

HON SEBASTIEN PILLAY

Get byen i dir ou “*nothing in this section prevents a member of the Interim Council from being elected or appointed under section 4*”.

Elected or appointed. But how can you be elected si it is pending an election? Just a minute. Prezan les mon fini.

Going back prezan to 4, so that we clarify nou bezwen klarifye 4 la. Ok? Mon 4 sa ki mon ti ava kontan

war dan (a) pwen ki mon pe lager mwan se ki, *‘recommended by’* – *‘appointed by the Minister on the recommendation of the Board of the Planning Authority.’*

‘On the recommendation of the Board of the Planning Authority’ mwan mon ti ava kontan war sa antre la. Ki i ava fer *Planning Authority* responsab pou son bout. Prezan dezyenm bout - petet Onorab Andre si i kapab propoz en *wording and then we can decide on that.*

MR DEPUTY SPEAKER

Ok nou ava donn AG laparol apre nou ava vin kot ou Onorab Andre. AG?

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mr Chairman mon pa konnen - mon krwar mon'n konpran *Leader Lopoziyon* en pe byen. Ou konnen ler sa *Interim Council* nou bezwen konpran li dan son konteks. E sou seksyon 5 i dir ou *‘nothing prevents a member of the Interim Council from being elected or appointed under section 4’*.

Now, demen sa Lalwa i pase. Minis i pou bezwen *constitute or appoint* bann manm dan sa *Interim Council*. Now si par egzanp in apwent *CEO Planning Authority* lo sa *Interim Council*, savedir in ganny *appointed*. *Nothing prevents the Minister* ler sa 18 mwan i *expire* pou li re apwent *CEO Planning Authority* lo sa *Council*.

E si i annan bann lezot dimoun ki zot, zot in ganny elekte – *well* – petet, *then* zot kapab ganny elekte zot.

MR DEPUTY SPEAKER

Zot kapab re debout pou eleksyon.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Or kekfw nou kapab zis dir *‘nothing in this section prevents ... from being elected’*. Zot kapab ganny elekte.

(Off-Mic)

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Non, non-*it’s says* *‘Nothing in this section prevents a member of the Council from being elected’*. Savedir si mwan mon ganny apwente par Minis dan mon kapasite, koman enzenyer, *ok* mon lo *Interim Council* mwan. Ler mon term i ekspire, mon kapab al dan eleksyon, partisipe e ganny elekte. E mon pou kontinyen.

Savedir i pe sey dir ou poudir i napa en restriksyon lo si ou kapab ganny apwente oubyen ganny elekte. Ou vwar i tre senp.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi i pa bar bann dimoun ki ti pe servi lo *Interim, to be part of the first elected Council*. *Either as an ‘elected member’, or as an ‘appointed’*. Koumsa mon li lir li mwan osi. Mon ti vwar Onorab Gill ti'n lev lanmen, nou ava donn li laparol.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon krwar nou pe perdi letan la, san ki nesaser. Akoz sa *Interim Council* i *still* i bann - sa bann dimoun ki ganny elekte apre *Interim Council* se bann dimoun ki, manm. Akoz ler eleksyon i fer se bann manm ki pe fer sa eleksyon. Prezan sa *clause 10(5)* li i pe dir ou, dan sa *Interim* si i annan ki anvi

debout, i kapab debut. Menm si i ti deza dan *Interim*, mon vwar li koumsa mwan. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok nou pou bezwen bouze lo la. Onorab Andre mon'n not ou lanmen. Onorab Pillay mon pou retourn kot ou pou propoz en *wording* pour sa. Akoz i ou propozisyon sa, pou *Board propose* sa Manm. Onorab Andre?

HON CLIFFORD ANDRE

Mwan Mr Chair mon ti pe al propoze, ki nou met, "*the Minister shall appoint the Council*". Konmsi sa i vin *sub (2)*

"*Shall appoint the Council*",

- a) *one representative on recommendation of the Planning Authority Board.*
- b) *six elected registered professional members.*

Aprezan ki i fer ki nou pou tir antye ki manner *2(a)* ek *(b)* i ete la, ki fer ki nou pou napa sa *issue*, avek "*failing such election*". Akoz zot, zot pou fer. Akoz si nou pe get *sub(5)* *sub(5)* i dir ou,

"*If elections held for the purposes of subsection 2(b)(i) result in less than 6 professional members being elected as members of the Council thereunder, the Minister may appoint*".

So annou tir sa anbigite enn fwa pour tou zafer '*elected*', '*appointed*' Minister i ava apwente, *6 elected Member from the Council*. So zot, zot elekte zot anvoy kot Minis. Minis i fer sa let, se sa ki nou pe dir, zis sa let ki Minis pour fer. Annou fer li kler, nou tir sa bann anbigite, si napa vote, si i pa ganny 6, si i reste 2 Minis pou apwente 2.

Be nou pa serye si nou pe, i dir ou 6, i anvoy zis 2 kot ou Minis. Epi ou bezwen al apwent 4. Be nou bezwen apwent tou le 6, fini.

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab solman ou pe retourn lo largiman orizinal. Nou le ki bann Manm i elekte zot 6 *professional members*?

HON CLIFFORD ANDRE

Sa nou kapab fer sa, wi.

MR DEPUTY SPEAKER

AG in eksplik nou poudir i eleksyon li menm li i en lapwentman.

HON CLIFFORD ANDRE

Pa kapab, pa kapab.

MR DEPUTY SPEAKER

Prezan, *the way out* ki in propoze se ki i ava annan en notis dan *Gazette*, ki ava *basically* donn *commencement date of the work of the Council*.

HON CLIFFORD ANDRE

Ou konnen Mr Chair. Sa notis nou pe fer de louvraz, kan nou kapab fer zis en louvraz. Akoz nou pe dir zot pou bezwen, elekte apre zot pou anvoy kot Minis, Minis pou *cause to be published*, be Minis *cause to be published the appointment*, i fini. Annou fer en travay. Konmsi annou pa bezwen, annou fer li kler.

Mwan mon a pe propoze Mr Chair mon ti a kontan, *move* sa. Mon vwar mon *seconder* in sorti pour en moman, mon ti a kontan *move* sa.

Mon ti a kontan *move* ki seksyon 4 non *sorry - clause 4(2)* i reads as follows. "*the Minister shall appoint members of the Council*".

(a) *One representative, proposed by the Planning Authority Board*

(b) *Six elected registered professional members”.*

Apre nou tir sa ki reste. Sa mon ti a kontan propoze. Mon *seconder* in tournen. Mon mazine in tann mwan akoz nou annan televizyon deor. Mon sir in tande. So sa mon *proposal* ki on pe mete, pour nou kapab *move on*. Akoz nou pou reste lo nimero 4, nou annan en kantite pour nou travay lo la. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon konnen. Donk i annan en *proposal, on the floor*. Eski i annan - ? Onorab Chief Whip ou pe segonde.

HON SANDY ARISSOL

Mr Chair mon ti a kontan, Onorab Andre in fer en propozisyon e son segonder in antre. So mon ti a kontan kefwaw demann Minis, ou mwen son lopinyon, lo sa propozisyon ki'n ganny propoze lo nou annan lo la.

Then Lasanble nou a deside. *At least* pour nou ganny en nide en pe kler an relasyon avek sa ki pe arive. Sa ki'n ganny propoze par Onorab Andre. Parski i annan en pe letan depi ki nou lo la.

MR DEPUTY SPEAKER

Minister ou'n ganny demande pour donn ou kontrandi lo *proposal*, ki devan nou.

MINISTER BILLY RANGASAMY

AG i dir mwan koumsa be ti a plito i prefere reste parey i ete. Prezan mon pe sey balans keksoz letan mon'n ekout konversasyon. Konnen dan le sans pour nou bouze, i enportan ki mon le fer sir ki dimoun ki pa Minis

ki pe, ki pe pran Lotorite apwente, tou keksoz pe *follow* lo prosedir. Bann Council members ava apwent zot bann - i ava fer zot eleksyon.

Bann *construction professional* a fer zot eleksyon. Sa enn ki sorti kot *Planning Authority*, se *Planning Authority Board* ki ava fer zot rekomandasyon. E si finalman Minis i bezwen zis fer sa formalite, pou apwente. Pour mwan mon pa vwar sa - mon pa vwar okenn problemm avek sa. I en formalite, kefwaw AG pa pou tro dakor ek sa desizyon.

Me selman si sa i ede pour nou kapab bouz devan, travay lo sa *Bill*. E i zis en formalite selman i enportan ki - I *guess* sa bann prosedir ti'n ganny mete dan sa bann *clause* pou fer sir ki sa Komite, sa Council i ganny apwente.

Sa 6 manm ek sa enn *Planning Authority*, i ganny fer dan en fason ki i efikas, i pa prolouze. Par egzanp sa konsepsion i pa ganny *frustrated*, par bann manm pa le apwent personm. Akoz mon krwar sa ki i enn pti pe konsernen AG.

Me selman si nou bann profesyonnel i serye, pa devret en problemm. Zot vot zot bann manm, alor annou fer li koumsa. Si i annan en nesite pou aziste nou vwar pa pe marse. Nou ava vin la, nou ava aziste.

So mon propoze avek ou permisyon Mr Chair, annou repas lo sa *wording*. Mon le fer sir ki AG i *ok* ek sa. Me selman annou pas lo sa *wording*, annou bouze.

MR DEPUTY SPEAKER

Si mon'n sezi byen Minister, AG i dakor ek sa formalite ki ou pe koz lo la. Selman sa ki ou'n propoze in dir

nou, i ava i a Gazete. Minis i fer notis dan Gazet ki i site sa bann manm, fer piblik sa bann manm. Me toudmenm i annan en *proposal*. Eski en *proposal* pe ganny segonde? Onorab Chief Whip LDS.

HON SANDY ARISSOL

Mr Speaker letan mon'n ekout Minis, larepons ki Minis in donnen ek lamannman ki'n ganny propoze par Onorab Georges. E Minis - *I mean* Onorab Andre eskiz mwan.

So mon mazine poudir se Minis ki pou administre *Bill* e i pou vin kot li. So Minis lafason ki in reponn in donn mwan koman en Manm lenpresyon poudir i *ok* avek sa, si nou pou kapab bouze an relasyon avek sa, parske en pe letan parey mon'n dir nou lo la.

So si Minis li i dakor, me selman par egzamp ou'n dir lafason ki AG, in panse li dan en lot fason. E si Minis li lo son fason panse, lafason ki'n eksplik mwan mon *happy* avek.

So mon ava segonn propozisyon anmennen par Onorab Clifford Andre pour nou kapab pran en vot lo la pour nou kapab bouze. Mersi bokou Mr Chair.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok. AG i annan en parol?

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman mon krwar si nou adopte sa *proposal*, si Lasanble li adopte sa *proposal* fer par Onorab Andre pa Georges – mon krwar i pou bezwen sanz *wording* sa souseksyon 2. *Then* i pou bezwen vin, *subject to subsection 4*. *“The Council shall be appointed by the*

Minister”, and then neser pour mete *“one representative of the Planning Authority.”* (Full stop) and then secondly, *“Six registered professionals elected by the construction professionals and then “failing such election”, then ou bezwen al mete from an election eksetera.*

So i fer li ki nou pou bezwen plis *drafting* lo la, pou e li pli kler parey Onorab Andre in dir. E sa mon pou zis en pwennvi enn pti pe personnel, mon vwar enn pti pe *blowing hot and cold there*.

At one point the Minister should not be there, should be consultation. At one point the Minister should be there, at one point the Minister is going to be just a rubber stamp.

So, mon krwar ti a bon petet klarifye. E se sa ki mwan mon *the firm view* poudir *don't change what doesn't need to change. Because it's there, its workable;*- pou annan eleksyon, e si napa eleksyon *within 30 days of the expiration of the Council, then* Minis i *step in*. Minis i apwente. *And that's it. sS at least i ensure* kontinyite. I *ensure* ki en lenpas i ganny konble e *the Council carries on. Thank you.*

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi AG. Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Ya, mwan mon pe zis met lanfaz lo *on the recommendation of the Board of the Planning Authority*, kot sa bout kot Minis i apwent en manm.

E apre dezyenmman mon le met devan AG. *Ok, there's not blowing hot and cold.* Nou tou nou

dakor ki i annan sa eleksyon. *In fact*, si Minis pa anvi ki sa eleksyon i ganny fer, i zis asize i espere *and then* i ale, i apwent en *Interim Council* ki li i anvi apwente. Ou konpran? Be la i donn Minis i en lobligasyon, pour li travay avek sa bann dimoun pour al fer en eleksyon. Pour li *bring together* sa bann profesyonnel, e pour li vin parti prenan sa prosesis e kree sa Konsey.

Akoz sa Konsey i *go beyond the Ministry of Land Use and Habitat*. I pour tou bann akter dan sa sekter, e si Gouvernman - Mwan mannyer mon vwar Gouvernman pe *hands-off*, si i pa anvi eleksyon *then* i les pase, i les ale.

I apwent en *Interim Council*, *but there's no blowing hot and cold*. *Ok, but all that is being said*, se ki i bezwen annan en *formality* kot i ganny *formalized* sa bann apwentman. *That's all that's being said*. Mon pa krwar ki sa i sitan en gran lenpas ki nou pa kapab *overcome*.

Mwan mon ti a kontan ki *on the recommendation of the Board of Planning Authority* ki nou fer sa *Board* responsab, pour son reprezantan. Sa i mon bout ki on pe lager.

MR DEPUTY SPEAKER

Lo la Onorab, mon'n dir ou mon ti pou retourn kot ou. *I want you to propose, somebody will second*, Lasanble i ok avek sa. Lekel ki propoze? Mon ti le li ki propoze aköz li ki ti lev sa pwen.

HON CLIFFORD ANDRE

Be in annan en *proposal*. Savedir i pe vin en dezyenm *proposal* ki'n ganny

segonde, pa ankor ganny vote. Mr Chair mon krwar annou bouze. Aköz sansan zanmen nou pou fini. Parey Onorab Gill in dir nou pe ...

MR DEPUTY SPEAKER

Pa ankor segonde sa *proposal*.

HON CLIFFORD ANDRE

Pardon?

MR DEPUTY SPEAKER

Pa ankor segonde.

HON CLIFFORD ANDRE

Non Onorab ... mon bezwen fer koumsa prezan.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon pe vey ou segonder ki ti orizinal.

HON CLIFFORD ANDRE

Non, mon segonder in sanze aköz segonder ti anndan, li ki'n segonder i ti'n al enn pti kou deor. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok si ou pa *mind* avan nou vote pour klarite, lir egzaktman ki nou pe al vot lo la silvouple? Mersi.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok mon ti dir, "*the Minister shall appoint the Council (a) or shall appoint the Council as follows. Shall appoint members of the Council as follows:-*

(a) One representative, of the Planning Authority on the recommendation of the Planning Authority Board.

(b) Six elected registered professional, professional members. (full stop).

Nou *delete sub 2 as it now* nou ranplas li avek sa ki mon'n dir.

Unless ki mon'n mank ankor lezot keksoz. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Next time ekrrir. AG mon vwar ou lanmen anler avan nou pran vot.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Thank you. Mr Chairman, if to go avek sa propozisyon, then it should be that the "there should be established a Council, dan 1. Dan subsection 1, shall be a body corporate.

2) the members of the Council shall be appointed by the Minister. (full stop). Then

3) the Council shall comprise of seven members, as follows, then a representative of the Planning Authority.

Vi ki Minister will appoint, unless there is the other suggestion on recommendations. Taler ti on in consultation, e then six registered construction professionals elected - elected six registered professional members elected by the construction professionals, by registered construction professionals or failing such election by the Minister within 30 days the members shall be appointed by the Minister.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Me this is different from the proposal on the floor.

HON CLIFFORD ANDRE

Si ou permet man Mr Chair. Ou konnen zis enn pti query lo AG. Mon dakor ek sa ki i pe dir. Me selman letan ou dir "failing which". Akoz Minis i sipoze apwente. So once nou

komans koz 'failing which' savedir, nou pe dir nou pe ekspekte ki nou pou annan bann dimoun ki pa serye.

Akoz 'failing which' savedir, zot en bann profesyonnel zot. So zot bezwen onor zot responsabilite, so mon santi kekfwa ki si nou tir sa akoz Minis nou'n dir shall exist sa. Annou al dan en devlopman pli serye, akoz construction professionals, parey nou pe dir they need to be serious people and they need to be doing something. So si zot pa kapab elekte 6 dimoun, be ki mannyer i pou al fer en gro bilding 4 letaz? Konmsi mon pe zis sey met sa pour nou pa kree sa ..

MR DEPUTY SPEAKER

Be selman dan realite, i toultan bon annan sa bann derogasyon dan Lalwa. Ou kouver an ka en - Ou konn byen Seselwa parfwa i pa oule, i pa le regroupe, i reste a lekar akoz li dan son biznes i pa anmerd li. AG ti'n lev lanmen.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman, Mr Chairman mon krwar i enportan parey ou'n dir, nou annan en contingency. Ok and Honorable Member for Anse Aux Pins i kapab dir poudir i dan profesyon legal. E mon krwar menm profesyon legal ler i fer bann meeting, i napa bokou, dimoun ki vini. So mon krwar poudir, i bon pour nou annan sa. Akoz ler pou annan sa lenpas, prezan nou pou tay devan Lasanble pour nou vin dir ek Lasanble, be nou annan en lenpas, fer sa lamannman.

Me par kont i annan sa graduate ki fek arive i anvi ganny anrezistre, me Council pa ankor

ganny *constituted* pour anrezistre li. E finalman i vin en fristrasyon. *So if 30 days* pa ankor ganny elekte, *then* Minister i *step* in e nou'n souseksyon 5 i fer provizyon klerman.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mon kapab viv avek sa, si i pou fer ki nou koman en Lasanble nou pou avans devan. Alors mon a met sa koman *proposal*. Mon mazine nou pou bezwen en *second*, pour nou kapab vot lo la akoz i en lamannman sibstansyel.

So mon pou pran sa. AG in fini ekrir sa dan sa fason. Mon ti a kontan ganny en dimoun pour segonde. Epi nou a pran en vot lo la. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Donk okenn dimoun pour segonn *the proposal*. So ... Mersi Onorab.

HON PHILLIP ARISSOL

Wi propozisyon i ganny segonde.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi.

HON CLIFFORD ANDRE

Mon retir sa *proposal* ki mon'n mete. Mon pran sa *proposal* ki AG in feksplike koman en *proposal* ki mon met devan Lasanble pour nou vote. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Okenn Manm ki segonde?

HON PHILLIP ARISSOL

Propozisyon i ganny segonde.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok. Savedir sa ki nou pou l vot lo la, la i *proposal* ki AG in donn nou ki *for the purpose of record*. Savedir madanm Deputy Clerk, *this is the one* ki nou pe servi. Tou Manm ki an faver? Mersi okenn Manm ki kont? Mersi. En enstan ok.

Donk lo Mosyon pour amann *clause 4(2)*. I annan 20 Manm ki'n vot an faver. 0 Manm in vot kont e 6 Manm in abstenir. In ariv nou 4er 5. Dan 1 erdtan edmi nou ankor lo *clause 4*, e i annan 51 *clause*. So nou ava pran enn pti *break* la, *call* se zot dir zot pe vin 9er diswar ozordi, si nou kontinyen ek sa *speed* ki nou pe travay.

Nou ava pran en *tea break* la. Nou ava retournen 4er25. Mon krwar 20 minit i ase zis pou bwat en tas dite. Mersi.

(BREAK)

MR DEPUTY SPEAKER

Welcome back tou dimoun. I annan en pe travay ki devan nou. Selman avan nou al pli lwen, akoz bann dimoun in *call* dan mon biro, bann dimoun aze. Pe konplent zot oule ekout zot Lanons avek Mesaz. Nou pa pou kapab travay ziska 9er diswar parey mon'n dir, zot oule ki nou rann zot, zot lantenn lo radyo.

Aprezan *Leader* Lopoziyon pa la, be ni *Whip* pa la lo kote Lopoziyon. Parski semenn prosenn napa *Public Bills*. So, ki nou ti kapab fer, nou ti kapab travay ziska 5er edmi e apre Mardi prosenn. So, nou pou sanz en pe nou program travay, ki nou ti kapab kontiny avek sa *Bill*

Committee Stage Mardi prosen. Nou ava pran bann keston Komite HIV/AIDS bomaten, apre zot Mosyon i ava vin Merkredi. So, ki nou kapab kontinyen avek sa *Bill* Mardi apre midi, semenn prosen.

So, nou ava fer li koumsa. Akoz si non, mon pa oule ganny okenn problemm ouswa malediksyon avek bann dimoun ki pa kapab ekout zot Lanons ek Mesaz. Nou dakor? *Very good*. So, nou ava kontinyen, Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Wi, mon pou sey fer en mannyer ki nou pa pou ganny malediksyon. Nou ava al en pe vit, pou nou kapab fini menm ozordi.

Mr Chair, *clause 5 (2)* i ganny *deleted completely*, prezan ki fer i annan en *renumbering* bann *subsection*. Nou pou, dan *subsection 5*. i pou lir koumsa “*Any vacancy that arises*” ki ganny *included*, ganny *inserted* – “*in the membership of the Council shall be filled by a member, who shall be elected or appointed in accordance*”. So mon mazine la nou pou bezwen tir sa zafer *elected* oubyen nou pou kit li?

Selman si nou pou kit li, i pa fer okenn soz, aköz *they are appointed in any event* – ‘*appointed in accordance with 4(2)(b), and that member shall hold the office for the remainder of tenure or the members whose post has become vacant by virtue of section 5(2) - 5(3)*’. E la i sipoze 5(4).

Prezan i nou pou fer, nou pou delete “*a remainder of the period of the vacancy*”.

Nou a kontinyen. *Clause 6. After ‘Council’ nou pou delete” Board.*

Dan 6(a) nou pou *delete “neither”* nou pou met “*not a citizen of Seychelles*’.

Nou pou fer (b) vin ‘*not*’ dan plas ‘*nor*’. Apre *renumbering* i ganny fer *accordingly*. ‘*c*’, ‘*d*’, ‘*e*’. Dan ‘*e*’ i pou lir koumsa “*convicted of an offence involving fraud, dishonesty or of any other similar offence*”. Nou pou delete “*implying a defect in character*”.

Apre pou annan ‘*re*’ - Konmsi i pou vin (f) ek (g).

Dan *clause 7.* ‘*The Council shall meet at such places and time as the Chairperson may determine*’. Nou pou delete “*hold meetings at such places and time as may be necessary or expedient for the purpose of fulfilling its functions.*” So, nou pou delete tousala, zis met “*as the Chairperson may determine.*”

Sub (2). 7.(2) “*the Council shall meet*”.

Nou pou delete komansman *sub (3), sub (3)* pezan i pou lir *as followed*, nou pou insert “*Council shall be made by a majority of members present and voting*”. Mon mazine, *is it the Council or quorum sa?*

Selman anyway i dir ou “*the Council shall be made by a majority of members present and voting at the meeting and in the event of an inequality of votes*’. Ok, sa i konsern *votes - inequality of votes*’ - “*the Chairperson or any member presiding at the meeting shall have a casting vote in addition to a deliberative vote.*”

Sub (4) nou pou delete 'procedure' at the end of it, nou pou fer li vin 'proceedings'.

Sub (5) pou ganny deleted in total.

MR DEPUTY SPEAKER

Hang on. AG. Yes, proceed AG.

THE ATTORNEY GENERAL

MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman. Chairman mon pa konnen si i annan en pti lerer ouswa ki mwan mon pa pe konpran. As far as I know, dan 7(1). 7 - subsection (1) i pou lir "The Council shall meet at such places and times as a Chairperson may determine" and then pou annan en nouvo (2) ki pou dir "The Council shall meet not less than 4 times in a colander year".

And then (3) "A quorum of any meeting of the Council shall be 5 members." And then a (4) which will be 'The decision of the Council shall be by a majority of members present and voting at the meeting and in any event of an inequality of votes the Chairperson shall have a casting or a deliberating vote'.

MR DEPUTY SPEAKER

That's the one ki mon annan mwan osi.

THE ATTORNEY GENERAL

MR FRANK ALLY

And then we will have a (5).

So, the (4) will become a (5) "Subject to this Act, the Council shall regulate its own proceedings'."

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Sa ki AG pe dir dan (3). I mean i ok the Council, it's not a new. I zis sa komansman ki "The Council shall meet not less than 4 times" - "A quorum" sa i ok.

Me selman sa "The decision of the Council shall be made by majority" sa nou'n delete. In re met parey mon'n propoze - "Council shall be made majority" parey mon'n lir. So - E sa nou ti -

MR DEPUTY SPEAKER

"The decision of the Council shall be made by a majority of members present."

HON CLIFFORD ANDRE

Ah sorry, the decision of the Council. Ok, yes-yes. Ok. My apologies for that. Apre lezot proceedings nou ok. Nou pou delete sub (5). Sorry.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi. Nou delete, ok. Prezan lo sa pwen Onorab Pillay ki ou annan konsern?

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi. Ki mon pe klarifye mwan. "The Chairperson shall preside at all meeting of the Council". Eski i neseler ki nou dir ki in the absence of the Chairperson, en manm will preside at the meeting of the Council.

Eski i neseler pou nou dir par lefe ki nou pe dir dan sa nouvo 4 ki in the event of an inequality of votes, the Chairperson or a member presiding shall have sa?

Mon pe demann AG prezan si i neseler ki nou dir sa, ki in the absence of a Chairperson a member shall preside at the meeting of the Council.

MR DEPUTY SPEAKER

Ki en *clause* komen dan bann lezot Lalwa. *Panel* i oule fer en komanter lo la *or is it somewhere?*

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Rezon akoz nou'n met i *regulate* son prop *proceedings*, so that if there is no *Chairperson proper*, then any members zot kapab deside along themselves who to appoint to preside.

So, this is why it's wide enough ki i pou *regulate* son own *proceedings*.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok, nou konfortab avek sa. So, nou *proceed*. Onorab Andre nou'n ariv lo *clause 8*.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi. *Clause 8*. Nou pou fer en *capital 'T'* pou li vin '*The Council*'. Dan *Clause 8(2)* apre "*shall*" nou pou delete "*provided the Council with*". Nou pou ranplas li par "*employ*" – "*Shall employ such other staff and ensure the provisions of service*".

Sorry. (2) i dir "*The Registrar shall employed such other staff and ensure the provisions of service and other facilities as a necessary expedient for the performance of the functions of the Council*". Sa i sub (2).

Nou a bouze Mr Chair. Nou al lo 12.

MR DEPUTY SPEAKER

Hang on, avan nou al lo 9, Onorab Pillay i annan en komanter.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi, mon ti a kontan klarifye. Vi ki Konsey pou anploy serten *staff*, ok, mon pe sey gete, kekfw mon ki pa'n vwar. *The funds of the Council* kote ki i pou sorti?

MR DEPUTY SPEAKER

I annan en kestyon lo *financing mechanism of the Council*. Onorab Hoareau ou annan larepons pou sa ou.

HON JOHN HOAREAU

Mr Chair mon pe refer to 8.(2). Mon krwar i lir koumsa "*The Council may employ such other staff and ensure the provision of services*" bla bla bla'.

MR DEPUTY SPEAKER

AG.

THE ATTORNEY GENERAL**MR FRANK ALLY**

Mon krwar *Leader* Lopozisyon in demande kote *funds Council* pou sorti.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi.

THE ATTORNEY GENERAL MR**FRANK ALLY**

Mon krwar i *obvious*. I annan dan seksyon 47 dan orizinal e 46. "*The funds and resources of the Council shall consist of monies received by the Council, in connection with the performance of its functions, special grants as may be provided by Government or any other agency, and such amount appropriated by the National Assembly and any other property and assets acquired.*"

E la i dir ki mannyer pou *apply emoluments*, eksetera.

MR DEPUTY SPEAKER

Savedir sa i kouver *“the funds and resources of the Council”* clause 47.

THE ATTORNEY GENERAL
MR FRANK ALLY

Yes.

MR DEPUTY SPEAKER

Nou *ok*, savedir nou kapab bouze. Si i annan *query* nou a *deal* avek letan nou ariv anba laba.

So, Onorab Andre?

HON CLIFFORD ANDRE

Ok, wi. 8. (2) i pa *the Registrar*. I sipoze *“the Council may”*. *“The Council may employ such other staff and ensure the provisions of services and other facilities as a necessary expedient for the performance of the functions of the Council.”*

Dan 9(f) ou annan. (1)(f) dan premye laliny nou *delete* *“may”* after *“and”* e nou kit *‘set’*. So, *‘and set classes of grade limits of projects to be undertaken by construction professionals.’*

Lot se clause 10(3). Nou pe *insert* *“member of the”*. So, *it reads as such “The tenure of the member of the Interim Council”*.

Clause 12, nou pe *delete* dan premye laliny *“Council has caused the”* nou pe kit zis *“the Registrar shall establish and keep a register”*. Nou pe *delete* *“to keep”*. So, *“shall keep a register to be known as the Construction Professionals Register.”*

Nou pou prezan al lo 12(1)(i) kot nou pou *insert* *“in the case of corporate member”*.

Nou pou *delete* lo dezyenm laliny dan *sub (3) ‘a’* lo dezyenm

laliny. So *it will read “Council to be specialists”*. Nou pou *add ‘s’* avek *‘specialist’*.

Dan clause 13(2)(d). 13(3)(d), *sorry*. Nou pou *insert* *“provide”* dan komansman, *“provide any other information”* nou pou *delete* *“such”*.

MR DEPUTY SPEAKER

En pti moman avan nou *proceed* avek 13. AG i annan en *query* la ouswa en pwen?

THE ATTORNEY GENERAL
MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman. Eski Onorab Andre i kapab dir si i pou vin *to be specialist or to be a specialist?* Dan 12 - subsection (3).

MR DEPUTY SPEAKER

‘...are deemed by the Council to be a specialist.’ *To be specialist.*

THE ATTORNEY GENERAL
MR FRANK ALLY

Akoz la nou annan - *to be a specialist in any particular construction-related.*

So, *if* nou dir *“it will be specialist in any particular construction-related discipline.”* Si ou sorti sengilye, ou a *particular*, ou *follow* sengilye. La ou pe dir-Mwan mon santi poudir *its ok how the way it is.*

E de tout fason *a singular is a plural in law.*

MR DEPUTY SPEAKER

So, ou pe sizere ki i reste dan son laform orizinal.

THE ATTORNEY GENERAL
MR FRANK ALLY

Yes. *“The Registrar shall keep a separate register of professional members who are deemed by the Council to be a specialist in any particular construction-related discipline, and the details of the specialty shall be recorded in the register”*.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok. So, nou kit li dan son form orizinal.

HON CLIFFORD ANDRE

Wi, napa problemm. Kit li parey i ete.

Nou bouze nou al lo 13(3). 13.(3)(d) parey mon'n dir, nou met provide dan son komansman, nou delete “such”. So, it will read as such “provide any other information or” nou insert “comply with any direction that the Council may prescribe”.

14 - Clause 14 sa i kot initially i ti en clause ki ti dir ‘A person may be registered as a construction professional providing construction services as listed’. Mwan dir ‘as an architecture, an engineer or a surveyor.’

Mon prefer AGki nou kit li dan the main body of the Act akoz nou ti pe dir - I mean proposal se ki Minis pa amann. Definitivman si nou pe get sub (2), i pa dir - Minis mon konnen ou'n dir pou annan konsiltasyon, me selman letan nou get Lalwa li menm en, i dir “The Minister may by order, published in the Gazette, add or remove a construction-related discipline set out in...” selman i pou met sa, “set out in the schedule”.

Par lefe ki i pa met konsiltasyon, ou kapab asize dan ou biro. Pa vedir ki ou pou fer sa Minis,

konpran mwan byen - pa vedir ki ou pou fer sa. Me selman letan ou pe get Lalwa, lenterpretasyon se ki, ou kapab asize dan ou biro add or remove by regulation, ok? Si i dan en Schedule. Mwan mon pe dir annou kit li dan main body e si i annan en addition oubyen removal, ki pou fer ki en dimoun an deor ki pa neseserman ganny akse avek S.Is i a konnen poudir Minis in vin dan Lasanble semenn pase, e in vin azout en profesyon oubyen in vin tir en profesyon ki ti ganny liste dan Lalwa.

Selman mon sizesyon se kit sa. Sanmenm sa ki i fer prezan nou pou bezwen pran engineer anler pou nou tir ... ‘e’ ki nou'n mete ladan akoz si nou pe tir sa la, savedir nou pou bezwen tir anler osi. Se sa rezondet ki nou ti pe diskite boner.

E mon santi ki i enportan ki nou kit li la Minis, akoz i osi protez ou dan en sans, kot letan ou pe mete oubyen ou pe tire se pa ou, kantmenm ou ki anmenn sa Lalwa, me se Lasanble ki'n aprouv en Lalwa ki'n azoute oubyen tire. Mon krwar nou ava get en pti kou diskisyon lo la. Mersi. Avan 5er mon mazineen nou a fini.

MR DEPUTY SPEAKER

Sertennman. Onorab Pillay ou annan en input.

HON SEBASTIEN PILLAY

So, eski ou proposal ou pe dir ki poudir ou pou kit schedule oubyen, ou pou ki schedule and at the same time kit the body of the Act or ou pou met li zis anba 14(1)? Tir schedule, kit li 14(1). Savedir ou pou drop sa

bout *schedule* apre *reamend 14(2)* ankor? *As it was originally?*

MR DEPUTY SPEAKER

Eksplik li.

HON SEBASTIEN PILLAY

Me selman zis pran konsyans. Si ou pe kit li la, *then* pou sanz li i pa vin sitan fasil pou sanz li anba en regilasyon, non ? Sa ki mon bezwen ...

MR DEPUTY SPEAKER

Non, sa ki i pe propoze li okenn sanzman pou bezwen vin devan Lasanble.

HON SEBASTIEN PILLAY

Anr, ok, mon konpran then. That's better.

MR DEPUTY SPEAKER

AG?

THE ATTORNEY GENERAL

MR FRANK ALLY

Thank you Mr Chair. Mr Chair, mon krwar i fer linanimite ek *panel* ki nou *either* kit seksyon 14 parey i ete oubyen - savedir 14(1) ek (2) oubyen nou propoze ki, *'A person may be registered as a construction professional providing construction services as listed in the schedule'* e *then* *'the Minister may add or remove construction discipline'*. So, nou *maintain* li *more or less*. Zis i annan en sanzman form plito ki sibstans. E *then* *the Minister* li par son *statutory instrument* i kapab sanze.

Sa ki Onorab Andre pe sey dir, i pe dir se ki a sak fwa ki en *construction service* i bezwen ganny

subject to this Act, then Minis pou bezwen vin avek en *Bill*.

Ki nou, nou pe demann Lasanble, pou konsider *rather than* vin avek en *Bill* ki pou zis dir, *section 14(1) is amended by inserting*, par egzanp mon pa konnen, en lot *construction professional, let's say inspector, then* i vin avek en *Bill* i met devan Lasanble. E la otomatikman sa profesyon i vin lo la.

Rezon ki Onorab Andre pe dir, se ki pou piblik konnen. Me mwan mon santi poudir nou pa pe *deal* avek vreman *the* manm piblik an zeneral. Nou pe *deal* avek serten profesyonnel ki si i anvi vin fer en aktivite, i pou al kot *Licencing Authority* e i pou dir ek *Licencing Authority*, be mon anvi fer sa, mon anvi en *licence*. *Licencing Authority* pou dir avek li, be Lalwa fek amande e ou bezwen al anrezistre avek *Council* avan. E la i anmenn son bann dokiman kot *Council, Council* i *vet*, i anrezistre li e la i ale i anmenn kot *Licencing Authority*.

So, mon pa tro santi poudir i anna en problem la. Me sel keksoz, *the issue* i eski Lasanble i pare pou li *delegate* sa fonksyon *to the Minister*, oubyen Lasanble i dir non, sa en fonksyon ki mwan mon bezwen garde. Setadir sak fwa Minis li i santi poudir i annan en nouvo profesyon ki bezwen ganny reglimante par sa Lalwa, ou bezwen vin devan Lasanble *for this*. Mon krwar *this is the issue* ki petet nou pe demand Lasanble pou konsider, *delegate this function to the Minister*. *Thank you*.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok, AG in donn en senp, se ki i pe dir ek Lasanble, ou le tenir sa *power* ou swa ou le *delegate* avek *the Minister*. Onorab Andre?

HON CLIFFORD ANDRE

Annefe se sa ki mon ti pe dir. E mwan mon santi ki par lefe ki i konsern dimoun deor menm si en kategori profesyonnel, mon santi ti ava bon ki Lasanble i retenir sa aprouvasyon lo sa lamannman. Akoz sa pa pou ariv tou le semenn. I pa pou ariv tou le mwan, i pa pou ariv tou le lannen posibleman.

Akoz parey nou'n ganny dir par CEO Jitesh, se ki en lenspekter ozordi i pa le ka akoz nou napa sa *formula* dan nou bann *construction*. Me kekfwa ankor dan 2an i vini. So si ankor dan 2an en lamannman i ganny anmennen e i ganny diskite i ganny debat lo la, parey nou pe debat lo la ozordi. Ki fer dimoun pli konpran. E ki parey mon pe dir Minis se ki demen i napa konfizyon.

Mwan mon pa kapab senm konfizyon letan en Lalwa in vini kot Lasanble in ganny diskite dimoun in tande. Ou konpran?

Mon pa pou kapab demen ale dir non, non, non, i be i ti diskite in dir ki nou pe fer. So mwan mon santi ki nou koman Lasanble nou bezwen retenir sa, e annou fer 14 pou li reflekte ki sa bann kategori *professional*.

So i ava *read* ki sa bann kategori profesyonnel “*A person may be registered as a construction professional providing construction services as an architect, an engineer, a surveyor*” apre nou *delete sub (2)*.

Savedir nou, nou pou zis 14, nou pa pou 14(1), ki demen Minis i

osi ganny kouver. I pa pou ganny blanmen par person ki pou dir be *ah* la ou'n met sa akoz ou dalon i dan sa sekter. I ava kler pou nou tou. Se sa ki mon santi. Nou bezwen gard sa e mon pe *propose* ki nou met 14 i pa *sub (1)*, *it is 14* e nou *delete sub (2)* e nou *delete* osi ... ‘e’ dan *interpretation of ‘engineer’* ki dan *interpretation section*. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mon swiv tou lede largiman. Selman i annan en bout dan sa largiman ki nou pa'n mete. A sa moman la Konsey in fini ganny kree, *right?* Kot nou'n arive dan sa Lalwa la Konsey in fini, konstitye in fini ganny kree. So Konsey pe fonksyonnen.

Dan mon lespri mwan, mon pe mazine si nou pe kre en Konsey, se sa bann dimoun ki sa bann profesyonnel ki devret pe propoz lekel sa nouvo disiplin ki zot le mete. Akoz nou bezwen krwar, nou bezwen konvenk nou lekor ki nou pe rod bann dimoun pou zot ede pou devlop zot sekter.

Be si prezan nou annan nou en sityasyon kot se Minis ki pe vini ki pe vin propoz lamannman ladan, i bezwen pe fer li anba ek sa Konsey an menm tan.

E vi ki Lalwa pa koz lo sa Konsey. E si nou Lasanble nou retenir desizyon wi oubyen non, lo lekel ki pou vin sa nouvo disiplin, eski nou menm nou koman Lasanble a sa moman ki nou pou pran sa desizyon, nou pou pe fer lo sa Konsey ki nou'n *trust* li pou li annan sa

konpetans profesyonnel, pou li kapab fer sa?

So, mon krwar i annan, ou pwen i valid lo pwennvi *put a check* lo pouvwar Minis, pou li zis sanz bann disiplin. *But at the same time* ou pwen i pou anmar sa Konsey, akoz prezan sa Konsey li i pou zis en *body* ki pou zis koze. Me i pa pou vreman annan pouvwar pou li *regulate* son sa.

So i bezwen annan en *middle ground* ki'n etabli, pou permet sa bann dimoun ki nou pe dir zot bann profesyonnel dan zot domenn, pou zot kapab dir be *ok* Billy Ramasamy *civil engineer*, Jitesh Shah lot enzenyer, lot *mechanical engineer*, zot form par Konsey zot in zwenn.

E zot dir be gete nou annan en lot domenn the *hydroelectric engineering* ki nou le entrodwir *whatever* ladan. E nou, nou krwar ki sa i en domenn ki bezwen ganny entrodwir. So, mon ti ava kontan si nou kapab siteye nou pou nou konnen ki mannyer nou pe ed sa Konsey pou fer son travay. E mon pa *impede* li. Be mon konpran tou bann largiman, so petet pou nou kapab zis *move on* lo la. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon not lanmen Minis, so mon ava donn li laparol.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mersi Mr Chair. Mon'n ekout - mon osi mon'n ekout en pe deliberasyon. E mon'n konpran bann largiman. Mon pe zis mazinen si nou propoz en amannman pou 14(2) *comme* swivan. Par egzanp mon sizere ki nou dir:-

“The Minister may upon recommendation by the Council add

or remove a construction-related discipline set out in the schedule by statutory instrument”.

Mon propoz sa dan lesans ki Lasanble i annan en kantite travay pou zot fer. Konmsi i *delegate* sa responsabilite profesyonnel avek sa *Council*. Minis i analize. Pa li ki leve aswar bros son ledan epi pran desizyon. En desizyon ki'n sorti kot *Council*.

Minis i analize e i donn li sa fleksibilite pou fer sa modifikasyon anba *schedule*. I pa en keksoz ki li menm in fer. In sorti kot *Council*. Konmsi mon pe dir *“the Minister upon recommendation by the Council add or remove construction-related discipline set out in the schedule”.*

So i ava zis e *schedule* ki nou dil avek *by statutory instrument* ki fer li bokou pli fleksib. Olye ki nou vin anpay Lasanble lo sa desizyon. Mon sizere kekfwa i ava fer en pti pe pli annan konfyans dan *Council* osi. Sa i en sizesyon Mr Chair kekfwa mon dir kekfwa *as a win-win* antre nou. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Minis in met en lot propozisyon ater. So nou annan 2 propozisyon, me selman enn pa ti, tou lede pa ankor ganny segonde. Onorab Andre mon war ou lanmen anler.

HON CLIFFORD ANDRE

Mon le reasir Minis ki ou konnen nou bann dimoun ki'n vot pou nou in vot pou nou pou nou vin travay. E *it is no bother* pou nou travay. Me selman mon konpran mon konpran ki ou pe dir. Me selman ou konnen letan nou pe dir ki ou letan ou pou anmenn en

Lalwa definitivman ou pou'n konsilte avek Konsey.

So nou kot nou pe dir, e mon pa krwar pou annan gran deba lo si ou pe azout en profesyon oubyen ou pe tir en profesyon. *Unless* ki sa bann dimoun dan sa sekter in *lobby* nou, e zot in montre nou rezon det akoz zot pa devret sorti oubyen zot pa devret ganny azoute lo la.

Me selman pou nou bouze mon napa okenn problem. Me prezan si kekfwadan le fitir nou santi i annan en - mon pa pe dir ou pou fer ankor enn fwa. Me selman mon bezwen koz fran, i annan en labi. Pa neserman par ou, en lot dimoun i vin Minis, i annan labi dan sa konteks. Nou kapab vini e *propose* en probableman en *Private Members Bill* ki ava amann sa. Me selman pou nou bouze mon napa problem avek nou viv avek sa ki ou'n dir la Minis. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Be solman i - *the proposal has to come from the floor*. E tout menm nou still annan *oversight on S.I.* Mon'n remark lanmen Onorab Hoareau. Ou le dir en keksoz?

HON JOHN HOAREAU

Mon le fer en pti lamannman lo 14(1), me selman mon ti ava prefere les Onorab Andre fini ek son largiman. Si ou ti ava permet mon en pti kou apre.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi eski alor en Manm i kapab *move* pou sa lamannman. Onorab Pillay ou pe al *move* pou sa lamannman?

HON SEBASTIEN PILLAY

Non, mon pe zis dir ek ou koumsa poudir baze ki nou pe kit 14 (1) parey i ete, *right?* E lamannman Minis ti en lamannman plito miner. E i pa en lamannman ki sibstansyel. Nou aksepte son *wording* e nou koriz son *wording* baze lo sa ki'n ganny dir.

‘The Minister may on recommendation of the Council add or remove the construction-related discipline set out in the schedule by statutory instrument’.

I en *minor amendment* akoz i *basically* zis azout *“by recommendation of the Council”*, Ki Minis ti pou fer *anyway*. Be la i pe met sa rekomandasyon Konsey e i pe donn sa Konsey lenstans. Si ou ensiste ki nou ganny en lamannman *then somebody will move the amendment*. Be solman mon krwar i pa *substantial* pou li sanz *the nature of the Bill itself to that extent*. Pa parey kot nou pe *delete* en *clause* an antye.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok bann Manm pe swiv ki'n arive, so *we are in agreement* ki i pa en amannman sibstansyel, me plito *minor* e nou, *we don't have to move it from the floor*, me nou aksepte.

Eski nou-? Mon pe ganny, kote *LDS* i ok avek? *This is what the opposition* -. Eski nou dakor avek propozisyon Minis, sa ki mon pe demande?

Anr Onorab Hoareau ou le dir en keksoz? *Ok*.

HON JOHN HOAREAU

Bon lo kote 14 (1) ki devan nou la i dir *“A person may be registered”*. Mwan mon pe sizere ki nou servi *“shall be registered”*.

Akoz pou reflekte en pti pe lo deba bomaten ki'n pase kot tou lede kote latab ti pe koz lo sa bann dimoun si i annan en group dimoun ki *opt out from registering*. So ki mannyer nou pou kapab annan en *regulation* lo zot profesyon. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mon krwar sa i en pwen valid. Solman *it is*, i pa rezourd kestyon ki nou'n demande avan. Minis in fer en *proposal*.

The opposition in dir zot in *agreement with it*. Mon ti pe demann lo kote Gouvernman, *are we in agreement with it or not?* *Leader Chairman Bills Committee*.

HON CLIFFORD ANDRE

Mr Chair mon *ok* avek sa *proposal*. Me selman zis pou mwan dir ki mannyer i pou li 14. Pou nou fer sir ki nou'n ganny li byen.

14 (1) "*A person shall*" - dapre *proposal* Onorab Hoareau - "*shall be registered as a construction professional providing construction services as listed in the schedule*". Ok.

Epi *sub(2)* nou pou dir "*The Minister*" eski nou pou met "*may*" oubyen "*shall*"? "*Shall in consultation*". "*Shall on recommendation or*". Nou pou met "*the Minister shall ...*"

MR DEPUTY SPEAKER

"*The Minister in consultation*".

HON CLIFFORD ANDRE

"*The Minister in consultation*". Ok "*the Minister in consultation with the Council*". Be i pou annan en problem la. Nou bezwen dir "*shall*".

MR DEPUTY SPEAKER

Add or remove?

HON CLIFFORD ANDRE

Sorry. Nou bezwen dir "*shall*" la prezan. "*shall by statutory instrument add or remove construction-related discipline as set out in the Schedule*".

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Yes, Mr Chairman mon krwar AG in sanz en *ambit* sa ki Minis in dir. Minis in dir "*upon recommendation of the Council*".

Yes, that what he said. "*Upon recommendation of the Council*". Minis i le *recommendation of the Council as a professional*. Mwan nou'n an faver sa mo "*recommendation of the Council*".

E si nou dir li "*shall*". Akoz i pa toultan ki i pou sa. So i pou bezwen "*may*". "*May*" akoz ler Konsey i fer donn son rekomandasyon *then* i fer li. Ok. Me si - mon konpran ki ou pe dir mwan. Prezan Mr Chairman i annan en pwen lo 14 (1) ki nou bezwen klarifye.

Dan son *Right of Reply* Minis in dir napa naryen ki obliz en profesyonnel pou anrezistre ek *Council*. So nou pa kapab met "*shall register*" - "*May register*". Me sa dimoun apre sa ki Minis in dir i bezwen realize poudir si i pa anrezistre ek *Council then* i vin en problem pou li pou li kapab fonksyonnen.

So sa problem pou li fonksyonnen i vin en *impetus* pou li sa. Mon krwar petet i enportan Mr

Chairman ki Minis klarifye sa pwen, akoz i *raise this point* dan son *Right of Reply* kot i ti dir i pa obliz li pou li *join Council*. I *may join Council*. Me si i pa *join* - I mean pa 'Council.' Si i pa anrezistre i pa pou kapab fer son aktivite.

So petet Minis i bezwen klarifye sa pwen pou nou. Me AG mon pa dakor pou ou tir "*recommendation*". Kit "*recommendation*" akoz sa Konsey i bezwen ganny son rol pou li zwe.

MR DEPUTY SPEAKER

So baze lo avan mon donn AG laparol. Baze lo sa ki ou pe dir. Mwan mon ti anba lenpresyon, *well*. Mon'n ganny lenpresyon poudir tou bann profesyonnel konstriksyon dezormen i bezwen anrezistre si nou le *the sector*.

So what is the idea of these Council - setting up of this Council then? Ok, non be i ava eksplike apre nou ava pran, nou ava antann from AG.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman mon krwar mon annan 3 pwen pou fer. Premye dan sou seksyon (1). Mwan mon propoze ki nou gard "*may*" - "*a person may be registered*".

I pa a "*construction professional shall be registered*". So '*a person may*' i up to a person who is a construction professional to register.

(2), se ki nou gard "*may*" rather than nou met li '*shall*' ankor. So it should be "*The Minister may make regulations*".

So it is up to the Minister to decide whether to add or delete. But the Minister in exercising this function should do so in consultation with the Council, rather than on the recommendation of the Council. Akoz i kapab ki Council zanmen i recommend, me i Polisi Gouvernman pou li met pou regulate en profesyon.

So otherwise i pou kapab ariv en deadlock kot Council pa pe recommend. Me li Minis i anvi pou rezon Polisi Gouvernman. E Council i dir ou mon pe recommend. So there is a deadlock. So mwan mon krwar poudir it should be an konsiltasyon avek Council. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Not pwen AG. Nou ava al isi apre nou ava retourn kot Onorab Pillay.

HON CLIFFORD ANDRE

Ou konnen mon demann mon lekor prezan ki rezondet par deryer kre en Council? Ki rezon det par deryer sa 2 CEO travay dir pou zot kre regilasyon. Ouswa sa Council kre regilasyon ki apre mon pou donn opsyon. Ou menm ou'n dir taler AG bann regroupman Avoka, 4 dimoun i vin *meeting*. Be 4 dimoun pou *subject to*, i kapab annan 4 profesyonnel. Enn dan enzenyer, enn dan, ou annan 3. La mon pe dir 4 be i annan 3 sekter. So 3 i deside pou zot mon pa konnen pou kwa. Me solman zot vini zot anrezistre.

Prezan, si nou pe dir poudir ou bezwen anrezistre, akoz sinon sa ou pa pou kapab *trade*, oubyen ou pa pou kapab *practice*. Be la i vin en problem ki zot in leve lot kote ki *genuine*. Zot in lev sa konsern, eski

nou pe fer lavi sa bann dimoun vin pli difisil.

Akoz si nou pe dir enn si ou anrezistre ou pou *practice*. Letan ou pa anrezistre ou pa pou kapab ganny *license*. Mwan mon dir ki poudir annou fer en Lalwa e en *Council is different from an association*. Letan nou pe vin ek en Lalwa pou kre en Konsey, tou sa bann dimoun ki dan sa profesyon bezwen al anrezistre.

So pou nou fer sa mon dakor avek Onorab Hoareau. E mon osi mon dakor avek Minis ki i bezwen an konsiltasyon. Ki manner nou met li si *'in consultation'* oubyen *'recommendation'*, pou mwan *doesn't make that much of a difference*.

Be selman si sa lenstans ki i bezwen annan sa konsiltasyon. Be selman mon krwar nou bezwen met *"shall"* aköz parey mwan mon ti dir dan mon prezantasyon bomaten, se ki manner nou kapab dir poudir Lalwa, mwan mon pa manm sa Konsey. Mon en enzenyer oubyen en arsitek. Me Mr Joseph Paul i en manm sa. Li i mal fer Konsey i dil ek li. Mwan mon mal fer, bann la napa larzan pou al Ankour zot reste lanmenm la ater.

So se sa ki mwan mon pe sey dir. E mwan mon krwar nou bezwen. Pou nou avanse, annou avanse e mon krwar pou pe sey fer sa pou ki nou pei i annan Lalwa ki morde si ou le. Ou pa kapab annan en Lalwa napa ledan. Akfer nou fer, akfer nou'n pas sa letan ozordi pou nou asize pou nou diskite. 3 fwa sa Lalwa in vin kot *Bills Committee*.

Pa aköz nou fer li re ale pou nou annan problem. Be selman nou'n dir be poudir aranz le, met la, met la. E se sa nou louvraz. Se

sanmenm sa ki nou ti pe dir les nou fer nou louvraz.

E mwan mon krwar nou pe perform nou louvraz alaoter. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Nou pou retourn kot Onorab Pillay, me dan menm laliny. Aköz mwan mon ti ganny lenpresyon poudir si a lavenir nou anvi sa *Council i* vin en pe parey *the Medical Council*.

Aköz bokou pei si ou pa en Manm sa Konsey Medikal, *you cannot get a license to practice*. So mwan mon ti krwar *this is the direction* ki nou pe ale *and this is why* mon anvi sa mo *"shall"*.

Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Mon swiv zot mwan. Mwan mon napa gran problemm avek sa ki zot pe dir. Me selman mwan mon'n tann Minis dan son *Right of Reply* ki zot in vot son merit lo son *Right of Reply*. Ki zot in dir poudir - ekout mwan, ekout mwan. En *construction professional*. Zot in vote, en *construction professional* pa oblize anrezistre. Se Minis ki'n dir sa.

Now si Minis pe dir sa, Minis menm dan sa ki i pe dir i al an kont sa ki son prop Lalwa dan definisyon i dir, baze lo largiman ki ou pe dir.

Kot i dekrir en *"construction professional means a person or a firm of construction professional who or which is registered"*. So pou ou ganny a definisyon *construction professional* ou bezwen swa *register*, ou swa la sa lot bout kot i vini prezan. *Eligible to register*.

Se La kot petet mon pe rod zot me Gouvernman i bezwen deside kwa ki i anvi.

Me selman Mr Chairman mon dezyenm pwen. E la kot mon pa dakor ek lentansyon Gouvernman. Ler mon'n ekout AG mon ganny lentansyon Gouvernman kler.

Dapre ou si Konsey pa vin avek en rekomandasyon, Gouvernman i anvi. Me sa Konsey pa sipoze pou Gouvernman. Sa Konsey i sipoze pou bann profesyonnel konstriksyon. *So therefore* sa ki ou, ou pe dir mwan se ki ou le en *Government controlled Council* pou bann profesyonnel, ki mon pa dakor avek.

Mwan mon oule en Konsey ki ganny *regulated* par bann profesyonnel, ki ganny deside par bann dimoun ki'n *train* e bann dimoun ki konpetan dan zot domenn. Se pou sa rezon ki mon krwar i bezwen ganny fer lo rekomandasyon sa Konsey, e kot largiman Minis taler ti fer sans, kot ler in dir poudir li i santi akoz i konn son konfreri bann profesyonnel, i le se zot ki vin devan e dir be gete dan medya Gervais Henrie i en *investigative reporter*, si zot ti pou sa. I ganny anrezistre koman *investigative reporter*.

Se bann dimoun dan medya ki dir sa. Pa en antite gouvemantal ki pou dir sa. Akoz tou dimoun dan medya pou sot anler pou dir non.

So in this context mon ti a kontan AG i klarifye pou nou. *Is it Government intent to be in control of the Council? In which case then* mon pou siport largiman Onorab Andre ki i reste dan Lalwa e ki i vin devan

Lasanble pou li kapab fer sa sanzman. *Ok.*

Otherwise if it is otherwise, if it is lot fason then it will be under recommendation of the Council. So nou pou bezwen pran en desizyon Mr Chairman. Me selman mon en pe dezapwente avek lentansyon Gouvernman. Mon konpran largiman *Attorney Zeneral* me mon en pti pe dezapwente.

So petet nou bezwen klarifye. Minis li petet i bezwen klarifye premye pwen, si sa dimoun i oblize anrezistre ek Konsey? *In which case* largiman Onorab Hoareau 'shall' i reste. E ou largiman osi i reste. Akoz *the whole point of* debat sa Konsey ozordi la nou'n ariv la 5er 11.

E dezyenmman, eski se Minis ki pou deside lekel profesyon ki vin en profesyon anba sa Lalwa ki nou met antre anba sa Lalwa?

Oubyen se sa Konsey ki nou'n kree ki sipoze fer sa? Akoz mon krwar ozordi se *Medical Council* ki pou determinen si en sirizyen, tel sirizyen ki pou vini. I pa Minister Lasante ki pou donn bann tit bann dimoun. Se sa Konsey Medikal.

So mon ti ava kontan nou klarifye sa Mr Chairman. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Ok. Mon'n not lanmen AG apre nou ava al lo *floor*. AG.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman mon krwar ki i enportan ki nou gard 14 (1) parey. "A *person may be registered*". *Ok.* I pa "shall be registered". *Because if it shall be registered then* konmsi ou pe dir avek

Council ler i vini i bezwen anrezistre sa dimoun.

So the person may be register as a construction professional. So sa i kit sa diskresyon, sa pouvwar lo Council pou li deside, si sa dimoun i en construction professional. E si sa dimoun i meet kriter pou li ganny anrezistre.

Lot kote se ki mon kapab en *construction professional de facto*. Setadir mon'n al etidye mon enzenyer, me mon pa anvii travay koman enzenyer. E mwan mon anvii al travay dan en *firm* e mon anvii fer louvraz en *engineer technician* par egzanp. Me selman mon en profesyonnel.

Mon annan tou kalifikasyon. I annan en kantite Avoka ki pa pe *practice* Sesel. Zot napa en *license*. Akoz? Zot pa anvii pratike. Zot al koman en *paralegal* dan bann lezot pei. Sirtou zot fer *more or less paralegal work*. So mon krwar i pa sipoze vin en problem 14 (1).

Lo kote 14 (2) sa ki Onorab *Leader* Lopoziyon in dir, se ki i pa lentansyon Gouvernman pou kontrol sa Konsey. Me zis parey ozordi Gouvernman in vin avek en *Bill*. Oubyen si en Manm Lasanble demen i anvii vin avek son *Bill* li osi, dan sa ka Gouvernman ki pe fer se ki si i annan en Polisi Gouvernman pou *regulate*, pou fer *Council regulate* en serten profesyon *construction services*, Minis i kapab fer sa.

Me annou pran en legzanp, *let's assume* ki dan sa Lalwa ti annan zis 2 *construction services*. Ti annan enzenyer avek arsitek. Setadir manm dimoun ki pou vot manm dan sa Konsey, i pou sorti dan enzenyer ek arsitek.

Me si Minis li i anvii pli tar dir poudir *quantity surveyors or surveyors will be subject to the Act*, petet sa Konsey li menm li i pou santi li pa konpetan pou li fer sa propozisyon, e alor i donn Minis sa posibilite pou li al ver Konsey e dir ek Konsey, eski ou kapab *regulate* sa profesyon?

E la Minis i fer en lord e i dir *quantity surveyors* pou osi tonm dan *schedule*. E sa i en bann keksoz ki arive tre souvan. Mon krwar ki mon pa war li en *big issue*. Me selman bann Manm petet bann Manm Onorab zot petet -

But the decision is to the Members, to the Assembly. This is what is being proposed by Government. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi AG. Mon war lanmen Onorab Andre, be solman en Manm ki nou pa ti ankor tann li koz ditou i le koze, Onorab Bistoquet. Ou le dir en pti parol.

HON ROSIE BISTOQUET

Mersi Mr Speaker. Mwan mon ti pe dir en pti parol akoz mon'n tro tann *Medical Council. Medical* avek *Dental Council* in monte, ki pou en *Council* - selman letan mon pe get sa *Bill* sa *Council it is a regulatory body*. I pou regle sa profesyon. I pa koman en *Board* ouswa en *Advisory Board*. I pou regle sa profesyon.

E i vre parey nou dir i annan diferan *Council* isi Sesel ki parey;- bann *professional Council*. Nou'n koz lo *Medical and Dental Council*. I annan *Seychelles Nurses and Midwives Council*. I annan *Social Workers Council*.

Me letan mon pe get sa *Bill* dan li menm, i refer plis avek en *Council* ki isi Sesel kote medikal ki apel *Allied Health Professional Council*. Anba sa *Council* sa *Council* li i regle tou lezot travayer lasante. I regle profesyon. Tou lezot travayer lasante *other than* dokter, ners, *social worker*.

E anba la ou pou ganny tou. I annan par egzanp *statistician*, ou pou ganny *dental therapist*, ou pou ganny *physiotherapist*. Letan mon pe regarde *it is more or less gear towards* parey sa Konsey.

E letan mon'n ekout Minis in koze bomaten e sa *Council* li letan mon pe get par egzanp pou *professional*, i dir '*a member shall be registered*'. Be selman i donn son kriter. Par egzanp si ou annan en degre dan serten domenn. Dan ou domenn ki ou'n aprann. Or ou annan en serten leksperyans ki *meet* kriter ki *Council* i satisfè avek, alor *that person shall be registered*.

Ler mon'n ekout Minis bomaten, in dir sa parol '*a person*' ou kapab pa anrezistre. I vre, aköz me selman i annan son konsekans. Par egzanp en legzanp en ners. Be selman par egzanp lo *Medical Council* zot re fer avek bann *international bodies*, kot sa dimoun in etidye ouswa in *practice* ouswa kot in reste.

Si par egzanp in reste *Ghana*, in *train Ghana* - i pou *Council*, sa *Council*, *Medical Council*, *Nursing Council*, *you go back to the Council of Ghanaian Council*, sa *Council* ki annan afilyasyon, i demann li en dokimantasyon lo sa dimoun. *That's when they send to the Council of Seychelles*. I mean swa *Nurses Councils*. Swa lezot ankor.

E la i pran sa, aköz sa i en dokiman ki *the tool* konmsi pou konn laverite. Aköz i annan de fwa nou konnen i annan en kantite *fraudulent papers* ki pase ale/vini.

MR DEPUTY SPEAKER

Bann *fake* degre.

HON ROSIE BISTOQUET

Wi *fake degrees*. So, and then letan sa *Council* isi Sesel li i ganny sa bann dokiman i kapab prezan -

MR DEPUTY SPEAKER

... pa *impute* okenn *improper motives*. Mon tann bann konversasyon lo *floor*.

HON ROSIE BISTOQUET

I pa zis pran sa kondiman pou anrezistre. Be selman la i ava ganny *interview*. Sa dimoun i ava kapab anrezistre baze lo son bann lezot sertifika ki i pou annan.

So, Minis letan mon'n tann li in dir sa *it is true*. Ki si par egzanp mwan mon en ners mon pa anvi anrezistre, kote mon pou al *practice*? Lekel ki pou pran mon pou *practice*? *Nobody will*, napa en lorganizasyon ki pou mwan.

Because it is the Council that will provide me with the - en license to practice. Mon kapab petet mon Sesel mon en ners, mon pa anvi fer okenn, *anything to do with nursing*, me selman mon anvi al vey zanfan, mon anvi ouver en *daycare*. Mon anvi fer lezot keksoz pou fer avek *the social aspect of it*.

Mon kapab pa anrezistre. Be selman *for me to be* en dimoun pou li kapab travay ganny son *license he or she has to be registered*. E mwan

mon pe get sa *Council* dan sa fason. Akoz i en *body* ki pou regle sa profesyon dan sa domenn. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi pou sa pti ekspoze Onorab. Be *the question* ankor ki reste, mon'n not lanmen Minis, eski direksyon ki pei pe ale se sa *Council*, parey Onorab Bistoquet fek dir, *Council provide license to practice*. Eski *this is the intention?* So si i pa sa *then what is the purpose of it?*

Nou pe konpran, Onorab - Minis ti annan en sa apre nou retourn kot ou Onorab Pillay.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mon krwar i enportan pou nou bouz devan. E mon pou relir mon repons bomaten. Mon krwar i ava ed nou, sa ki mon ti fer apre midi a ed nou pou konpran akoz mon ti reponn koumsa, an relasyon mannyer Lalwa ti'n ganny prezante avek nou *ok*.

Mon ti dir premyerman mon ti ava kontan fer resorti ki i pa obligatwar pou bann profesyonnel anrezistre anba sa Lalwa. Me lefe i reste ki zot pa pou kapab pratik zot profesyon, si zot pa anrezistre avek sa Konsey.

E sa i en pti pe parey Onorab Bistoquet in mansyonnen e AG in fer resorti, akoz ou pa kapab fors en dimoun si i pa anv i ganny anrezistre.

Me selman anba Lalwa ki mannyer ti'n ganny prezante bomaten, se sa ki ti annan sa "*may*". "*A person may be registered as a construction professional providing construction services as listed in the schedule*".

Konmsi i annan sa swa.

Apre dan *part 4* kot i koz lo *illegal practice*. I dir ou koumsa 27. Seksyon 27.

"*Subject to this Act, a person shall not, in Seychelles, 'draw or prepare any architectural plan'*"... Apre i kontinyen.

"*Engage in any of the prescribed branches of engineering*".

"*Supply or provide prescribed survey services, unless the person has a certificate of registration*".

So la otomatikman ou bezwen si ou le pratike koman en enzenyer ki en kad profesyonnel, en arsitek ki en lot kad profesyonnel, oubyen en *survey* ki en kad profesyonnel ki liste anba *schedule*. *These are listed in the Schedule*, ou bezwen anrezistre ek Konsey. Ou pa oblize anrezistre me selman si ou pe pratike dan sa profesyon ou bezwen anrezistre. E ou bezwen annan en sertifika rezistrasyon, *registration sorry*.

So se sa mannyer mon ti eksplik mon larepons apre midi, alors i ti anliny avek ki mannyer Lalwa ti'n ganny prezante devan nou.

Mersi Mr Chair.

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Andre. Lontan i ti'n lev son lanmen.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair se sanmenm sa ki nou pe sey dir, se pou nou ed Minis akoz nou osi nou'n vwar lafason in ganny prezante Minis, i annan serten *clause* ki i pe dir ou si ou napa en *registration* ou pa pou kapab pratike.

Alors nou, nou pe dir pou fer li vin iniform Lalwa. Pa annan serten kestasyon ki pe dir ou "*may*". Kan in

reality i sipoze “*shall*” annou zis fer li *once and for all*.

Ki letan sa dimoun i gete nou met “*shall*” e i ava konnen poudir “*I shall*”. I pa pou dir ou ‘*I may*’ apre i war li letan ou’n dir li “*may*” la apre i war li lot kote laba i pa pe kapab *practice*, akoz i pa’n anrezistre me li i ti krwar, i annan dimoun ki get lanmwatye Lalwa Minis. I pa get Lalwa antye, i get lanmwatye Lalwa i dir ou me ar mon pa pou al anrezistre akoz i dir “*may*”.

Ou konpran. Me apre i war li i pa kapab ganny *license*. Be selman annou fer li byen. E nou, nou pe sey ede ki nou fer li vin kler, konsistan ek iniform pou nou kapab fer sir ki bann dimoun, bann *end users* i konn egzakteman ki zot bezwen fer pou zot kapab pratike.

Si zot pa fet parey AG in dir i annan bann *arm chair Lawyer*. I annan en kantite sa. E i pa vin rod en *license* akoz li i fer zis bann *advice*, i pe zis bann *legal opinion* dan son lofis. *Ok*, so si mwan mon anvi *practice*, parey mon ti dir ki poudir letan ou *practice* i annan serten lobligasyon koman en Avoka. Ou bezwen pran *legal aid*. Ou bezwen, ou oblize. So sa i kondisyon ou *license*.

So, mon ti ava kontan pou nou bouz devan si nou met “*shall*” mon krwar nou ava ale nou ava progresse avek sa Lalwa. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

AG ou le klarifye en keksoz.

THE ATTORNEY GENERAL MR FRANK ALLY

Mr Chair mon pa war okenn difikilte avek kit “*may*”. “*Shall*” kontrer i pli

problematik. La parey Onorab Andre i dir si en Avoka i anvi reste dan son lofis i anvi donn *legal opinion*. Me ou bezwen en *license* pou ou donn *legal opinion*. So ou bezwen anrezistre, akoz ou pe donn en servis.

Si par kont mwan mon en Avoka me selman mon pa anvi, mon anvi al travay avek en lot dimoun, pou mwan zis donn li sipor ek son resers. Sa en lot zafer.

But when I am signing a legal opinion, I need to be a legal practitioner registered under the Legal Practitioners Act. So, the same.

Si ou annan, ou en profesyonnel ou pa anvi anrezistre. Sa i ou swa pou ou pa anrezistre. Ou anvi fer lezot keksoz. Me ou pa pou kapab *sign-off*. E ou pa bezwen, *otherwise Council* i annan en lobligasyon anrezistre ou.

Me *Council* pa oblize anrezistre ou akoz ou pou bezwen *meet* bann *minimum qualifications and requirements*. *This is why there is a “may”*. *It’s a “may”* ou konnen se sa parfwa nou dir, parfwa i annan en “*may*” ki *tilted to a “shall”*.

Because once you have meet the qualification a Council ‘shall’ register you. But you ‘may register’. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi AG. Onorab Pillay nou pou, nou ava terminen apre lo sa pwen akoz mon ti dir ki nou pou travay ziska 5er edmi. E i pa mon lentansyon ki nou al pli lwen ki sa. Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Premyerman lo sa pwen sa 2 largiman i *still* pa

rezourd lefe, ki *that means* ki en arsitek ki pa anvi anrezistre i pa anrezistre. En enzenyer ki pa anvi anrezistre i pa anrezistre. Or en arsitek i bezwen anrezistre or en enzenyer i bezwen anrezistre.

Be le pwen ki mon krwar se sa rezon aköz nou pe pran sa pozisyon ki nou pe pran lo sa Lalwa, se aköz zisteman sa anbigite ki sa bann largiman pe kree. Pou en dimoun ganny apele en *construction professional* anba sa Lalwa fodre in anrezistre.

Aküz *only a construction professional* anba sa Lalwa ki kapab fer sa fonksyon. So savedir en arsitek ki pa'n anrezistre i pa en *construction professional*. Aköz se sa Lalwa ki dir ou, ou apel e *construction professional*. *Without* sa Lalwa ou pa en *construction professional*.

Without en license koman en Avoka ou pa en Avoka. Non, be sa ki ou pe dir? So sa mon krwar i kler. So, zot bezwen fer en definisyon lo kwa ki Gouvernman i anvi egzaktaman.

Now dezyenman Mr Chairman mwan mon ankor *still* annan en problem la mon. Sa ki AG in dir mwan, in montre mon klerman Gouvernman i anvi kontrol sa Konsey. Aköz si ou pa anvi kontrol sa Konsey ou ti ava les Konsey avek laliberte pou li fer desizyon lo lekel profesyon ki i le enkli anba sa Lalwa.

Me nou tou nou konnen pou donn efektivite okenn keksoz ki ganny propoze, ou bezwen servi bann antite ki la. So, Minis i fer li an traver en zouti legal. E Manm Lasanble i deside dan 90 zour si i anvi les pase oubyen non.

So, lot opsyon se Minis i vin avek en Lalwa, me sa sak fwa i pou

fer i pou bezwen fer en Lalwa. So nou dir dan milye Konsey i fer rekomandasyon. *Attorney Zeneral* pe dir ek nou koumsa poudir si Polisi Gouvernman pou li fer sa.

Be sa Lalwa pa sipoze konsern okenn politik, oubyen Polisi Gouvernman. I sipoze konsern desizyon ki en Konsey profesyonnel i ganny fer.

E Onorab Bistoquet in eksplik sa byen. Zis bann *nurses* ki pou konnen lekel ki en *nurse*. Zis bann dokter ki pou konnen lekel ki en dokter. E sa *Allied Health Professional*, se zot ki deside poudir be *ok* bann dimoun ki dil avek bann travay lo bann *orthopedic aids*, *ok*, nou pou ekrir zot anba *Allied Health*.

Sa bann dimoun ki bezwen deside. Ou konpran? Ou pa kapab toultan en *Government entity* i le pran kontrol, ler nou le kre en lespas pou profesyonnel devlope, *then* Gouvernman i le vini i le pran kontrol i le dir ou ki pou fer.

So mwan mon krwar mon le mentenir ki "*on the recommendation of the Council*" i reste ganny reste, *in regards to* sa lamannman. *Regarding "shall"* Mr Chairman. Be i kler i bezwen vin "*shall*" prezan. Be aköz sa dimoun pa en *construction professional according to the law*.

Unless ou amann sa seksyon pou dir koumsa. Pou dir: - "*A person wishing to conduct construction services in the Seychelles, has to be registered - shall be registered under this Act*".

Aküz pou li fer sa servis, aköz se sa ki ou pe dir. Largiman ki pe ganny servi se ki, pou li fer sa servis fodre i anrezistre. Si i pa pe fer sa servis pa neser i anrezistre.

Be sa Lalwa i sipoze *regulate* sa bann ki pe fer sa servis. Be ou problem ki ou pou annan prezan ou. Ou pou ganny en boug ki pe asize kot li, ki pou desin plan, i pa anrezistre, i pou donn en boug ki anrezistre pou sanmenm sa plan. So ou retourn lo menm dezord ki ou le klarifye.

E prezan, *Planning* li i pou *recognize* sa enn ki'n anrezistre li. Be ki mannyer *Planning* pou determinen, si sa plan in ganny desinen par sa boug ki'n anmennen?

Mon pa konnen be selman si ou dir mwan ou annan sa konpetans pou konn sa toultan, *then* sa ki Onorab Arissol in dir taler pa devret pe arive. Ou konpran?

So vwala *my two cents worth*. Petet parey ou'n dir ti ava bon nou pran en letan pou nou regard sa pli o profon *and then come back* pou nou konsider li pli byen.

MR DEPUTY SPEAKER

Nou ava atann *CEO Infrastructure Agency* avan solman nou aret travay.

CEO JITESH SHAH

Mersi Mr Chair. Zis pou retourn lo sa size "*shall*" or "*may*". *Anyway*, mon pa en dimoun ki annan en *background legal obviously*. Selman mon pe zis get si mon pran referans lo definisyon *construction professional* dan sa Act li menm.

I dir poudir "*construction professional means a person or a firm of construction professional. who is registered or eligible to be registered in the register under this Act*".

So mwan mon kapab en enzenyer mon *eligible to be registered* dapre definisyon ki dan Lalwa. *But I*

choose not to be registered. So, if you put "shall". If you put "shall" then i would be force to register even if I don't want to practice as an engineer.

Because the definition says "eligible to be" not "is registered". It is either registered or eligible to be registered anba definisyon.

So sa i mon *take on it personally*.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi Mr Shah. Mon ti pe mazin en keksoz pou pwen ki ou ti pe fer lo kestyon kontrol. Parski si demen Gouvernman Lotorite pei i santi poudir nou bezwen *construction inspectors*.

E alor i dir nou pou dir *ANHRD* donn 5 *scholarship*. So Gouvernman i anvoye akoz letan bann etidyan pou retournen, i pou travay avek *Planning Authority*. So prezan Gouvernman li ki'n anvoye. E i dir alor mon oule ki *construction inspectors* i vin koman bann *construction professionals*.

An menm tan prive i war poudir pa konnen mon bann boug ki fer *interior* ouswa *exterior designers*. 3 boug prive in vini *from* Eden Island laba. Prezan i dir *ya* mon krwar nou ava mete. So pou mwan *it is a two-way street - both Government and the private sector through that Council can propose for* pou sa zafer *schedule* la agrandi.

So, *it is not a question a control, but it is a question of kolabore* ant prive avek - a mon avi. *This is how i see it*.

So nou ava. Onorab Gill ti'n lev lanmen, wi, wi lontan i ti'n lev lanmen.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Chair. Mon ti le zis lev en kestyon lo konsern ki *CEO* in fer sorti. Bann dimoun ki pa anrezistre akoz li i pa anvi pratik, menm si i kalifye.

Ki mon ti anvi demann *CEO*, si mwan mon sa dimoun ki mon'n kalifye mon pa anrezistre, eski ou, ou pou donn mon travay si mon pa'n anrezistre? Mon pou ganny rekonnèt? Oubyen si apre pli tar mon decide pou anrezistre si mon pou kapab anrezistre si inisyalman mon pa'n anvi anrezistre? E parey mon'n dir si ou pou les mwan travay si mon pa'n anrezistre? Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Mr Shah ki pou reponn sa kestyon.

CEO DITESH SHAH

Mon krwar lo premye kestyon si ou pou kapab travay. Mon krwar sa i ase kler poudir ou bezwen anrezistre pou ou fer sa pratik. Ou kapab travay dan lezot fason, ou pa pou kapab soumet plan, ou pa pou ganny en *license*. Meton en enzenyer ou pa pou ganny en *license* koman en enzenyer si i pa'n anrezistre.

Solman si ou pa anrezistre dan komansman, ou anvi anrezistre apre, ou pou *still subject to* menm kriter. Si ou pe *meet* bann kriter ou kapab ganny anrezistre a en dat pli tar wi.

MR DEPUTY SPEAKER

Minister.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mr Chair mon annan zis en propozisyon pou met devan akoz

mon vremen anvi ki nou *conclude* lo sa pwen. Mon pe sey kas mon latet pou war en fason.

Mon, i enportan nou'n ganny sa diskisyon. Mon propoz *comme* swivan. Mon pa'n konsilte AG i kapab dir mwan pa marse legalman. Selman mon bezwen, la mon pa pe met sapo Minis mon pe sey rod fason pou nou teknikman koman en profesyonnel dan sa laliny, pou vwar e *way forward*.

Mon ti pou propoze ki 14 (1) i lir *comme* swivan en: -

“If a person wishes to practice in Seychelles as a construction professional as listed in the schedule, he or she shall hold a certificate of registration”.

And 14(2). “The Minister upon consultation and agreed final recommendation by the Council add or remove a construction-related discipline set out in the Schedule by statutory instrument”.

So mon'n met sa propozisyon devan zis pou sey enn, nou pe koz bann dimoun ki *wish to practice* Sesel *‘as a construction professional as listed in the Schedule he or she shall hold a certificate of registration’*. Akoz sa *certificate of registration* se Konsey ki donn li.

E dezyenmman si par egzanp nou war bann sityasyon kot bann profesyon siplemanter, nou vwar bann laliny ki pe evol akoz nou lendistri i evolye. E i annan serten parey nou'n *mention building inspectors* oparavan.

So, *“the Minister may upon consultation”*. Konmsi i ava fer sa konsiltasyon e zot ava tonm lo en dakor e rekomandasyon par Konsey *“upon consultation and final*

recommendation by the Council add or remove a construction-related discipline set out”.

So sa i donn petet, petet parfwa Konsey menm ki pa ava *come-up* ek zot bann sizesyon. Me si Minis osi avek bann diferan evolisyon dan lendistri, i anvi met sa propozisyon devan Konsey so zot kapab konsilte Konsey. E Konsey i analize e zot ki fer rekomandasyon final, ki finalman nou kapab azout oubyen anlev serten disiplin ki relye avek konstruksyon.

So en pti pe dan sa laliny mon pe propoze Mr Chair. Pou nou sey *conclude* lo sa size. Mersi bokou.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi *Minister*. Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mon ti ava zis demann Minis pou repet sa 4 (1). Si i *solve* nou problemm 14 *sorry*. 14 (1).

MR DEPUTY SPEAKER

14 (1), i le ou repet sa ki ou’n dir Minis.

MINISTER BILLY RAMGASAMY

14 (1) mon ti pe dir: -

“If a person wishes to practice in Seychelles as a construction professional as listed in the Schedule, he or she shall hold a certificate of registration”.

Dezyenm, 14(2) *“The Minister may”* akoz nou konnen i annan bann fleksibilite nou pa le vi anpay Lasanble pou al diskite sa. Me i annan sa konsiltasyon ki ganny fer avek Konsey.

“May upon consultation and agreed final recommendation by the

Council add or remove a construction-related discipline set out in the Schedule by statutory instrument”.

Konmsi mon pe dir Minis kantmenm ou pe *come up* ek sa nide nenport Minis pa akoz mwan. Konsey zot ki zot annan kontrol zot profesyon.

Pa pe ganny naryen enpoz lo zot me i annan en konsiltasyon, i annan en rekomandasyon ki zot fer finalman. E Minis aprezan i kapab azoute oubyen anlev serten *construction-related discipline*.

So mon ti pe rod sa fason kot nou kapab regle sa e bouz devan. Mersi Mr Chair.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi *Minister*. I pre 6er mwen 20. Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman mon vremen pasyonnen par sa size e mon pou vot lo sa lamannman, akoz Gouvernman pe donn mon en rezon pou pa siport sa lamannman lafason ki i pe ganny koze.

Rezon akoz sa i senp. Si ou dir mwan poudir sa Lalwa i sipoze met en lord dan sa bann zafer, *isn’t it fair to assume* ki *the whole point of pas* sa Lalwa se ki demen nou konnen ki kantite enzenyer dan konstruksyon nou annan;- ki kantite arsitek nou annan;- kantite zot i annan.

Akoz i ed sa lenformasyon sa *register*. I ed nou dan *planning* nou bann *manpower needs*. Premyerman enn.

Dezyenmman akoz nou pe *provide* akse ek nou sistenm. Akoz *movement on natural person* nou pa anpese nou anba WTO. Napa naryen

ki anpes en arsitek Morisyen vin travay Sesel. Napa naryen ki anpes en arsitek Endyen, en arsitek Alman, en arsitek sorti *Dubai* vin travay Sesel.

Ler sa bann boug i vin travay Sesel zot *compete* ek lekel? Avek arsitek Seselwa. So ler ou, ou konnen ki kantite arsitek ki pe antre dan ou pei.

Akoz ou pa kapab annan en boug ki pe antre koman en arsitek me ki pe reste, ki pe vin travay i en arsitek ki pou vin fer konpanyen apre ki ou pa konnen.

So mon konpran ou largiman ki ou pa oule obliz person pou fer li. Me lentansyon ou Lalwa i kler, ki ou le met en lord ki ou etabli en baz. Premyerman sa i mon premye largiman.

Lo ou dezyenm pwen mon tant pou mon agree ek ou me *at a certain point* mon krwar poudir en keksoz ki ou bezwen konsidere osi se ki Gouvernman i pa an kontrol sa Konsey.

Se sa Konsey ki *regulate* son *own*, son *own* zafer, AG in dir nou sa taler. So si sa Konsey pe *regulate* son *own* zafer. I enkli son determinasyon lo lekel bann diferan aktivite ki zot kapab met koman en aktivite ki zot pou pran.

Par egzanp *quantity surveying*. *Whatever* ki vini konmsi. So mon le nou regard li dan sa lentansyon. *So if that is not the intention, then* parey Chair in dir, *it raises the question* aköz nou pe fer sa legzersis lo sa Lalwa.

But we do not want to defeat the purpose of this exercise. Nou pa kontan dir nou'n pran letan Lasanble

pou nou diskit sa. *So let's come up with something on this issue.*

E mon krwar, mon pa konnen si zot pe al propoze ki nou rebran sa Lalwa. *That would give us time pou at least* kapab armoniz lafason ki nou pe panse lo la.

MR DEPUTY SPEAKER

Wi aköz leta mon pe regarde *clause* 14, get byen *clause* 14 ki i sipoze fer apre *clause* 19. Aköz mon pe tant pou al avek en pe sa ki AG in dir nou.

"A person may be registered as a construction professional provided". Konmsi li sa *Council* i kapab dir ou non, mon pa pou anrezistre ou la i mank tel bout papye, tel bout papye.

Solman apre dan 19 i dir, pa 19, 9. 9 (e) la i dir li *"register construction professionals"*.

Mon krwar i posib ki nou pe pri la. Aköz nou pa pe vreman sezi *what this clause is meant to do*.

So nou ava ganny letan, non, non sa ki nou pe koz lo la ki nou'n pri lo la, la. 14. *Ok*. kekfw nou pa pe sezi ki 14 i sipoze pe fer an konparezon avek 9 (e). So nou ava pran, konmsi la nou ava plito *take a break from this*. Nou'n dir nou pou, be solman nou bezwen en Mosyon for *adjournment of anba Order 23* en Manm petet i merit *move* ki nou -

Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mr Speaker mersi mon ti'n lev lanmen zisteman pou mwan propoz sa. Parske i annan en kantite lenformasyon ki pe ganny resorti. I annan en kantite lenformasyon ki nou'n ganny, ki la pe sirkile parmi bann Manm e bann propozisyon pe ganny fer par Minis bann *CEO, AG*.

Mon krwar i ava en bon moman letan pou nou *adjourn* sa deba la, pou ki nou ava ganny ase letan pou nou repas lo la, pou nou kontiny sa diskisyon.

En fason ki letan nou ava zwann semenn prosen nou ava pli dan en bon pozisyon pou nou kapab fer sir poudir sa ki nou pe donn bann profesyonnel deor, i ava an akor lo tou lede kote latab enkli Minis ek son delegasyon. Pou asire poudir nou lo menm paz e nou pe fer menm konversasyon an relasyon.

Savedir mon pe *move* Mr Speaker anba *Order 23* nou *Standing Order* pou *adjourn* deba pou ozordi, ziska nou ava pran li pou semenn prosen. Mersi bokou.

MR DEPUTY SPEAKER

Onorab Esparon.

HON REGINA ESPARON

Mersi Mr Speaker. Mosyon in ganny segonde pou *move* sa *adjournment*. Mersi.

MR DEPUTY SPEAKER

Mersi. Mon krwar zis pou nou fer sir poudir napa kontansyon nou ava pran en vot lo la. Tou Manm ki an faver pou nou *adjourn* sa deba, pou nou pa travay ziska 9er diswar? Mersi. Okenn Manm ki kont e le reste ziska 9er diswar?

Mersi Madanm Clerk. Donk vot lo *adjournment* anba *Order 23*, i annan 17 Manm ki an faver, personn pa kont, e 9 Manm in *abstain*.

Donk nou pou pran en *adjournment* la nou pou rebran, *Minister* nou pe mazin Mardi prosen. Mardi apre midi.

Serzan avan nou ale nou ava retourn dan Staz Lasanble.

Nou ava remerci Minis avek son lekip teknisyen ki'n avek nou ozordi apre midi. Mersi tou bann Manm pou zot travay. Mersi piblik Seselwa ki'n swiv nou, nou ava rezwenn Mardi bomaten 9er.

(ADJOURNMENT)